

മഹാഭാരതം - 10

മഹാഭാരതം 10

വ്യാസമഹർഷി

2 സഭാപർവ്വം അധ്യായം 1 - 25

താളിളക്കം

2020

പേര്: മഹാഭാരതം 10

ഭാഷ: Malayalam

വിഭാഗം: മഹാകാവ്യം

രചന: വ്യാസമഹർഷി

പ്രസാധകർ: താളിളക്കം

ഡിസംബർ 2020

Layout Design: പ്രവീൺ വർമ്മ

Copyleft:

ലാടെക്കിൽ നിർമ്മിച്ചതാണിത്.
ഓൺലൈൻ വായനയ്ക്ക് വേണ്ടി.
ഉബുണ്ടു ഓപ്പറേറ്റിങ്ങ് സിസ്റ്റത്തിലൂടെ.
കുടപ്പാട്: വിക്സിപ്പീഡിയ.

2 സഭാപർവം

അധ്യായം 1

1 [വ]

തതോ fബ്രവീൻ മയഃ പാർഥം വാസുദേവസ്യ സംനിയം

പ്രാഞ്ജലിഃ ശുക്ലായ വാചാ പൂജയിത്യാ പുനഃ പുനഃ

2 അസ്മാച് ച കൃഷ്ണാത് സക്രമുഖാത് പാവകാച് ച ദിധക്ഷതഃ

ത്യാ ത്രാതോ fസ്തി കൗന്തേയ ബ്രഹ്മി കിം കരവാണി തേ

3 [ആർജ്ജ]

കൃതം ഏവ ത്യാ സർവം സ്വസ്തി ഗച്ഛ മഹാസുര

പ്രീതിമാൻ ഭവ മേ നിത്യം പ്രീതിമന്തോ വയം ച തേ

4 [മയ]

യുക്തം ഏതത് ത്വയി വിഭോ യഥാത്ഥ പുരുഷർഷഭ

പ്രീതിപൂർവം അഹം കിം ചിത് കർതും ഇച്ഛാമി ഭാരത

5 അഹം ഹി വിശ്വകർമ്മാ വൈ ദാനവാനാം മഹാകവിഃ

സോ fഹം വൈ ത്വത്കൃതേ കിം ചിത് കർതും ഇച്ഛാമി പാണ്ഡവ

6 [അർ]

പ്രാണകൃച്ഛാദ് വിമുക്തം ത്വം ആത്മാനം മന്യസേ മയാ

ഏവംഗതേ ന ശക്ഷ്യാമി കിം ചിത് കാരയിതും ത്യാ

7 ന ചാപി തവ സങ്കൽപം മോഘം ഇച്ഛാമി ദാനവ

കൃഷ്ണസ്യ ക്രിയതാം കിം ചിത് തഥാ പ്രതികൃതം മയി

8 [വ]

ചോദിതോ വാസുദേവസ് തു മയേന ഭരതർഷഭ

മുഹൂർത്തം ഇവ സന്ധ്യൗ കിം അയം ചോദ്യതാം ഇതി

9 ചോദയാം ആസ തം കൃഷ്ണഃ സഭാ വൈ ക്രിയതാം ഇതി

ധർമ്മരാജസ്യ ദൈതേയ യാദൃശീം ഇഹ മന്യസേ

10 യാം കൃതാം നാനകരൂപ് തേ മാനവാഃ പ്രേക്ഷ്യ വിസ്തീതാഃ

മനുഷ്യലോകേ കൃത്യേ fസ്തിംസ് താദൃശീം കരു വൈ സഭാം

11 യത്ര ദിവ്യാൻ അഭിപ്രായാൻ പശ്യേമ വിഹിതാംസ് ത്യാ

ആസുരാൻ മാനുഷാംശ് ചൈവ താം സഭാം കരു വൈ മയ

12 പ്രതിഗൃഹ്യ തു തദ് വാക്യം സമ്പ്രഹൃഷ്ടോ മയസ് തദാ

വിമാനപ്രതിമാം ചക്രേ പാണ്ഡവസ്യ സഭാം മുദാ

13 തതഃ കൃഷ്ണശ് ച പാർഥശ് ച ധർമ്മരാജേ യുധിഷ്ഠിരേ

സർവം ഏതദ് യഥാവേദ്യ ദർശയാം ആസതുർ മയം

14 തന്നെ യുധിഷ്ഠിരഃ പൂജാം യഥാർഹം അകരോത് തദാ
 സ തു താം പ്രതിജഗ്രാഹ മയഃ സത്കൃത്യ സത്കൃതഃ
 15 സ പൂർവദേവ ചരിതം തത്ര തത്ര വിശാം പതേ
 കഥയാം ആസ ദൈതേയഃ പാണ്ഡുപുത്രേഷു ഭാരത
 16 സ കാലം കം ചിദ് ആശ്വസ്യ വിശ്വകർമ്മാ പ്രചിന്ത്യ ച
 സഭാം പ്രചക്രമേ കർതും പാണ്ഡവാനാം മഹാത്മനാം
 17 അഭിപ്രായേണ പാർഥാനാം കൃഷ്ണസ്യ ച മഹാത്മനഃ
 പുണ്യേ ിഹനി മഹാതേജാഃ കൃതകൗതുക മംഗലഃ
 18 തർപയിത്യാ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠാൻ പായസേന സഹസ്രശഃ
 ധനം ബഹുവിധം ദത്തയാ തേഭ്യ ഏവ ച വീര്യവാൻ
 19 സർവർതുമുണസമ്പന്നാം ദിവ്യരൂപാം മനോരമാം
 ദശ കിഷ്ക സഹസ്രാം താം മാപയാം ആസ സർവതഃ

അധ്യായം 2

1 [വ]

ഉഷിത്വാ ഖാണ്ഡവ പ്രസ്ഥേ സുഖവാസം ജനാർദനഃ
 പാർഥൈഃ പ്രീതിസമായുക്തൈഃ പൂജനാർഹോ ിഭിപൂജിതഃ
 2 ഗമനായ മതിം ചക്രേ പിതൂർ ദർശനലാലസഃ
 ധർമ്മരാജം അഥാമന്ത്രേ പൃഥാം ച പൃഥുലോചനഃ
 3 വവന്ദേ ചരണൗ മൂർധ്നാ ജഗദ് വന്ദ്യഃ പിതൃസ്വസുഃ
 സ തയാ മൂർധ്നാ ഉപാലോതഃ പരിഷ്ഠതശ് ച കേശവഃ
 4 ദദർശാനന്തരം കൃഷ്ണോ ഭഗിനീം സ്വാം മഹായശാഃ
 താം ഉപേത്യ ഹൃഷികേശഃ പ്രീത്യ ബാഷ്പസമന്വിതഃ
 5 അർഥ്യം തഥ്യം ഹിതം വാക്യം ലഘു യുക്തം അനുത്തമം
 ഉവാച ഭഗവാൻ ഭദ്രാം സുഭദ്രാം ഭദ്ര ഭാഷിണീം
 6 തയാ സ്വജനഗാമീനി ശ്രാവിതോ വചനാനി സഃ
 സസ്മജിതശ് ചാപ്യ് അസക്തച് ഛിരസാ ചാഭിവാദിതഃ
 7 താം അനുജ്ഞാപ്യ വാർഷ്ണേയഃ പ്രതിനന്ദ്യ ച ഭാമിനീം
 ദദർശാനന്തരം കൃഷ്ണാം ദൗമ്യം ചാപി ജനാർദനഃ
 8 വവന്ദേ ച യഥാന്യായം ധൗമ്യം പുരുഷസത്തമഃ
 ദ്രൗപദീം സാന്ത്വയിത്വാ ച ആമന്ത്രേ ച ജനാർദനഃ
 9 ഭ്രാതൃൻ അഭ്യഗമദ് ധീമാൻ പാർഥേന സഹിതോ ബലീ
 ഭ്രാതൃഭിഃ പഞ്ചഭിഃ കൃഷ്ണോ വൃതഃ ശക്ര ഇവാമരൈഃ
 10 അർചയാം ആസ ദേവാംശ് ച ദ്വിജാംശ് ച യദുപുംഗവഃ
 മാല്യജപ്യ നമഃ കാദരൈർ ഗന്ധൈർ ഉച്ചാവചൈർ അപി
 സ കൃത്വാ സർവകാര്യാണി പ്രതസ്ഥേ തസ്മദുഷാം വരഃ
 11 സ്വസ്തി വാചയാർഹതോ വിപ്രാൻ ദധി പാത്രഫലാക്ഷതൈഃ
 വസു പ്രദായ ച തതഃ പ്രദക്ഷിണം അവർത്തത
 12 കാഞ്ചനം രഥം ആസ്ഥായ താർക്ഷ്യ കേതനം ആശുഗം
 ഗദാ ചക്രാസിശാർമഗാദ്രൈർ ആയുധൈശ് ച സമന്വിതം
 13 തിഥാവ് അഥ ച നക്ഷത്രേ മുഹൂർത്തേ ച ഗുണാനിതേ
 പ്രയയാ പുണ്യരീകാക്ഷഃ സൈന്യസുഗ്രീവ വാഹനഃ
 14 അന്യാരുരോഹ ചാപ്യ് ഏനം പ്രേമ്ണാ രാജാ യുധിഷ്ഠിരഃ
 അപാസ്യ ചാസ്യ യന്താരം ദാരുകം യന്തുസത്തമം
 അഭീഷ്ഠൻ സമ്പ്രജഗ്രാഹ സ്വയം കുരുപതിസ് തദാ
 15 ഉപാരുഹ്യാർജ്ജുനശ് ചാപി ചാമരവ്യജനം സിതം

രക്തദണ്ഡം ബൃഹൻ മൂർധ്നി ദുധാവാഭിപ്രദക്ഷിണം
 16 തമൈവ ഭീമസേനോ fപി യമാദ്യാം സഹിതോ വശീ
 പൃഷ്ഠതോ fനയയൗ കൃഷ്ണം ഋതിക് പൗരജ്ഞൈർ വൃതഃ
 17 സ തമാ ഭ്രാന്തഭിഃ സാർധം കേശവഃ പരവീരഹാ
 അനുഗമ്യമാനഃ ശുശ്രുഭേ ശിഷ്യൈർ ഇവ ഗൃതഃ പ്രിയൈഃ
 18 പാർഥം ആമന്ത്ര്യ ഗോവിന്ദഃ പരിഷ്വജ്യ ച പീഡിതം
 യുധിഷ്ഠിരം പൂജയിത്യാ ഭീമസേനം യമൗ തഥാ
 19 പരിഷ്വക്തോ ഭൃശം താദ്യാം യമാദ്യാം അഭിവാദിതഃ
 തതസ് തൈഃ സംവിദം കൃത്യാ യഥാവൻ മധുസൂദനഃ
 20 നിവർതയിത്യാ ച തദാ പാണ്ഡവാനു സപദാനുഗാൻ
 സ്യാം പുരീം പ്രയയൗ കൃഷ്ണഃ പുരന്ദര ഇവാപരഃ
 21 ലോചനൈർ അനുജഗ്മുസ് തേ തം ആദൃഷ്ടി പഥാത് തദാ
 മനോഭിർ അനുജഗ്മുസ് തേ കൃഷ്ണം പ്രീതിസമന്വയാത്
 22 അതൃപ്ത മനസാം ഏവ തേഷാം കേശവ ദർശനേ
 ക്ഷിപ്രം അന്തർദയേ ഗൗരിശ് ചക്ഷുഷാം പ്രിയദർശനഃ
 23 അകാമാ ഇവ പാർഥാസ് തേ ഗോവിന്ദ ഗതമാനസാഃ
 നിവൃത്യോപയയുഃ സർവേ സ്വപുരം പുരുഷർഷഭാഃ
 സ്യന്ദനേനാഥ കൃഷ്ണോ fപി സമയേ ദ്വാരകാം അഗാത്

അധ്യായം 3

1 [വി]

അഥാബ്രവീൻ മയഃ പാർഥം അർജ്ജുനം ജയതാം വരം
ആപുച്ഛേ ത്യാം ഗമിഷ്യാമി ക്ഷിപ്രം ഏഷ്യാമി ചാപ്യ് അഹം
2 ഉത്തരേണ തു കൈലാസം മൈനാകം പർവതം പ്രതി
യക്ഷ്യമാണേഷു സർവേഷു ദാനവേഷു തദാ മയാ
കൃതം മണിമയം ഭാണസം രമ്യം ബിന്ദുസരഃ പ്രതി
3 സഭായാം സത്യസന്ധസ്യ യദ് ആസീദ് വൃഷപർവണഃ
ആഗമിഷ്യാമി തദ്ഗൃഹ്യ യദി തിഷ്യാതി ഭാരത
4 തതഃ സഭാം കരിഷ്യാമി പാണ്ഡവായ യശോ വിനേ
മനഃ പ്രഹ്ലാദിനീം ചിത്രാം സർവരത്ര വിഭ്രഷിതാം
5 അസ്തി ബിന്ദുസരസ്യ് ഏവ ഗദാ ശ്രേഷ്ഠാ കരൂദ്രഹ
നിഹിതാ യൗവനാശ്വേന രാജ്ഞാ ഹത്യാ രണേ രിപുൻ
സുവർണബിന്ദുഭിശ് ചിത്രാ ഗുർവീ ഭാരസഹാ ദൃശാ
6 സാ വൈ ശതസഹസ്രസ്യ സംമിതാ സർവഘാതിനീ
അനുരൂപാ ച ഭീമസ്യ ഗാണ്ഡീവം ഭവതോ യഥാ
7 വാരുണശ് ച മഹാശംഖോ ദേവദത്തഃ സുലോഷവാൻ
സർവം ഏതത് പ്രദാസ്യാമി ഭവതേ നാത്ര സംശയഃ
ഇത്യ് ഉക്ത്വാ സോ ിസുരഃ പാർഥം പ്രാഗ് ഉദീചീം അഗാദ് ദിശം
8 ഉത്തരേണ തു കൈലാസം മൈനാകം പർവതം പ്രതി
ഹിരണ്യശൃംഗോ ഭഗവാൻ മഹാമണിമയോ ഗിരിഃ
9 രമ്യം ബിന്ദുസരോ നാമ യത്ര രാജാ ഭഗീരഥഃ
ദൃഷ്ട്വാ ഭാഗീരഥീം ഗംഗാം ഉവാസ ബഹുലഃ സമാഃ
10 യത്രേഷ്ഠാ സർവഭൂതാനാം ഹൃശ്യരേണ മഹാത്മനാ
ആഹൃതഃ കൃതവോ മുഖ്യഃ ശതം ഭരതസത്തമ
11 യത്ര യുവാ മണിമയാശ് ചിത്യാശ് ചാപി ഹിരൻ മയാഃ
ശോഭാർഥം വിഹിതാസ് തത്ര ന തു ദൃഷ്ടാന്തതഃ കൃതഃ
12 യത്രേഷ്ഠാ സ ഗതഃ സിദ്ധിം സഹസ്രാക്ഷഃ ശചീപതിഃ
യത്ര ഭൂതപതിഃ സൃഷ്ട്വാ സർവലോകാൻ സനാതനഃ
ഉപാസ്യതേ തിമതേജാ വൃതോ ഭൂതൈഃ സഹസ്രശഃ
13 നരനാരായണൗ ബ്രഹ്മാ യമഃ സ്ഥാണശ് ച പഞ്ചമഃ
ഉപാസതേ യത്ര സത്രം സഹസ്രയുഗപര്യയേ
14 യത്രേഷ്ഠോ വാസുദേവേന സർവൈർ വർഷസഹസ്രകൈഃ

ശ്രദ്ധയാനേന സതതം ശിഷ്യസമ്പ്രതിപത്തയേ
 15 സുവർണ്ണമാലിനോ യുപാശ് ചിത്യാശ് ചാപ്യ് അതി ഭാസ്വരാഃ
 ദദൗ യത്ര സഹസ്രാണി പ്രയുതാനി ച കേശവഃ
 16 തത്ര ഗത്വാ സ ജഗ്രാഹ ഗദാം ശംഖം ച ഭാരത
 സ്താദികം ച സഭാ ദ്രവ്യം യദ് ആസീദ് വൃഷപർവണഃ
 കിങ്കരൈഃ സഹ രക്ഷോഭിർ അഗ്രഹ്ണാത് സർവം ഏവ തത്
 17 തദ് ആഹൃത്യ തു താം ചക്രേ സോ ിസുരോ ിപ്രതിമാം സഭാം
 വിശ്രുതാം ത്രിഷു ലോകേഷു ദിവ്യാം മണിമയീം ശുഭാം
 18 ഗദാം ച ഭീമസേനായ പ്രവരാം പ്രദദൗ തദാ
 ദേവദത്തം ച പാർഥായ ദദൗ ശംഖം അനന്തമം
 19 സഭാ തു സാ മഹാരാജ ശാതകുംഭയ ദ്രുമാ
 ദശ കിഷ്ക സഹസ്രാണി സമന്താദ് ആയതാഭവത്
 20 യഥാ വഹേൻർ യഥാർകസ്യ സോമസ്യ ച യഥൈവ സാ
 ഭ്രാജമാനാ തഥാ ദിവ്യാ ബഭാര പരമം വപുഃ
 21 പ്രതിപ്ലുതീവ പ്രഭയാ പ്രഭാം അർകസ്യ ഭാസ്വരാം
 പ്രബഭൗ ജ്വലമാനേവ ദിവ്യാ ദിവ്യേന വർചസാ
 22 നഗമേഘപ്രതീകാശാ ദിവം ആവൃത്യ വിഷ്ണിതാ
 ആയതാ വിപുലാ ശ്ലക്ഷ്ണാ വിപാപ്താ വിഗതക്ലമാ
 23 ഉത്തമദ്രവ്യസമ്പന്നാ മണിപ്രാകാരമാലിനീ
 ബഹുരന്താ ബഹുധനാ സുകൃതാ വിശ്വകർമ്മണാ
 24 ന ദാശാർഹി സുധർമ്മാ വാ ബ്രഹ്മണോ വാപി താദൃശീ
 ആസീദ് രൂപേണ സമ്പന്നാ യാം ചക്രേ ിപ്രതിമാം മയഃ
 25 താം സു തത്ര മയേനോക്താ രക്ഷന്തി ച വഹന്തി ച
 സഭാം അഷ്ടൗ സഹസ്രാണി കിങ്കരാ നാമ രാക്ഷസാഃ
 26 അന്തരീക്ഷചരാ ഘോരാ മഹാകായാ മഹാബലാഃ
 രക്താക്ഷാഃ പിംഗലാക്ഷാശ് ച ശൂക്തികർണാഃ പ്രഹാരിണഃ
 27 തസ്യാം സഭായാം നലിനീം ചകാരാപ്രതിമാം മയഃ
 വൈശ്യര്യ പത്രവിതതാം മണിനാല മയാംബുജാം
 28 പദ്മസൗഗന്ധിക വതീം നാനാദിജ ഗണായുതാം
 പുഷ്പിന്തൈഃ പങ്കജൈശ് ചിത്രാം കൂർമ്മമണ്ഡലൈശ് ച ശോഭിതാം
 29 സുപതീർഥാം അകല്പഷാം സർവർതുസലിലാം ശുഭാം
 മാരുതേനൈവ ചോദ്ധ്യതൈർ മുക്താ ബിന്ദുഭിർ ആചിതാം
 30 മണിരത്നചിതാം താം തു കേ ചിദ് അഭ്യേത്യ പാർഥിവാഃ

ദൃഷ്ട്യാപി നാഭ്യജാനന്ത തേ ിജ്ഞാനാത് പ്രപതന്ത്യ് ഉത
 31 താം സഭാം അഭിതോ നിത്യം പുഷ്പവന്തോ മഹാദ്രുമാഃ
 ആസൻ നാനാവിധാ നീലാഃ ശീതച് ഛായാ മനോരമാഃ
 32 കാനനാനി സുഗന്ധീനി പുഷ്പരിണ്യശ് ച സർവശഃ
 ഹംസകാരണ്ഡവ യുതാശ് ചക്രവാകോപശോഭിതാഃ
 33 ജലജാനാം ച മാല്യാനാം സ്ഥലജാനാം ച സർവശഃ
 മാതൃതോ ഗന്ധം ആദായ പാണ്ഡവാൻ സ്ത നിഷേവതേ
 34 ഇന്ദ്രശീം താം സഭാം കൃത്യാ മാസൈഃ പരി ചതുർദശൈഃ
 നിഷ്കൃിതാം ധർമ്മരാജായ മയോ രാജേണ ന്യവേദയത്

അധ്യായം 4

1 [വി]

തതഃ പ്രവേശനം ചക്രേ തസ്യും രാജാ യുധിഷ്ഠിരഃ
 അയ്യതം ഭോജയാം ആസ ബ്രാഹ്മണാനാം നരാധിപഃ
 2 ഘൃതപായസേന മധുനാ ഭക്ഷ്യേർ മൂലഫലൈസ് തഥാ
 അഹതൈത് ശ്ചൈവ വാസോഭീർ മാലൈർ ഉച്ചാവചൈർ അപി
 3 ദദൗ തേഭ്യഃ സഹസ്രാണി ഗവാം പ്രത്യേകശഃ പ്രഭഃ
 പുണ്യാഹഘോഷസ് തത്രാസീദ് ദിവസ്യഗ് ഇവ ഭാരത
 4 വാദിത്രൈർ വിവിധൈർ ഗീതൈർ ഗണൈർ ഉച്ചാവചൈർ അപി
 പുജയിത്വാ കരുശ്രേഷ്ഠോ ദൈവതാനി നിവേശ്യ ച
 5 തത്ര മല്ലാ നടാ ത്സല്ലാഃ സൂതാ വൈതാലികാസ് തഥാ
 ഉപതസ്മൂർ മഹാത്മാനം സപ്തരാത്രം യുധിഷ്ഠിരം
 6 തഥാ സ കൃത്വാ പുജാം താം ഭ്രാന്തഭിഃ സഹ പാണ്ഡവഃ
 തസ്യും സഭായാം രമ്യായാം രേമേ ശക്രോ യഥാ ദിവി
 7 സഭായാം ഗൃഷ്ണയസ് തസ്യും പാണ്ഡവൈഃ സഹ ആസതേ
 ആസാം ചക്രൂർ നരേന്ദ്രാഗ് ച നാനാദേശസമാഗതാഃ
 8 അസീതോ ദേവലഃ സത്യഃ സർപമാലീ മഹാശിരാഃ
 അർവാവസ്യഃ സുമിത്രഗ് ച മൈത്രേയഃ ശൂനകോ ബലിഃ
 9 ബകോ ദാൽഭ്യഃ സമൃലശിരാഃ കൃഷ്ണദൈവപായനഃ ശുകഃ
 സുമന്തർ ജൈമിനിഃ പൈലോ വ്യാസ ശിഷ്യാസ് തഥാ വയം
 10 തിത്തിരിർ യാജ്ഞവൽക്യഗ് ച സസൂതോ ലോമഹർഷണഃ
 അപ്സ ഹോമ്യഗ് ച ധൗമ്യഗ് ച ആണീ മാണ്ഡവ്യ കൗശികൗ
 11 ദാമോഷ്ഠീഷസ് ത്രൈവണിഗ് ച പർണാദോ ഘടജാനകഃ
 മൗഞ്ജായനോ വായുഭക്ഷഃ പാരാശര്യഗ് ച സാരികൗ
 12 ബലവാകഃ ശിനീ വാകഃ സത്യപാലഃ കൃതശ്രമഃ
 ജാതു കർണഃ ശിഖാവാംഗ് ച സുബലഃ പാരിജാതകഃ
 13 പർവതഗ് ച മഹാഭാഗോ മാർകണ്ഡേയസ് തഥാ മുനിഃ
 പവിത്രപാണിഃ സാവർണിർ ഭാലുകിർ ഗാലവസ് തഥാ
 14 ജംഘാ ബന്ധുഗ് ച ദൈത്യഗ് ച കോപവേഗശ്രവാ ഭദ്രഃ
 ഹരി ബഭ്രുഗ് ച കൗണ്ഡിന്യോ ബഭ്രു മാലി സനാതനഃ
 15 കക്ഷിവാൻ ഔശിജഗ് ചൈവ നാചികേതോ ഫഥ ഗൗതമഃ
 പൈംഗോ വരാഹഃ ശൂനകഃ ശാബ്ധില്യഗ് ച മഹാതപഃ
 കർകരോ വേണുജംഘഗ് ച കലാപഃ കാ ഏവ ച

16 മൂനയോ ധർമ്മസഹിതാ ധൃതാത്മാനോ ജിതേന്ദ്രിയാഃ
 ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവോ വേദവേദാംഗപാരഗാഃ
 17 ഉപാസതേ മഹാത്മാനം സഭായാം ഋഷിസന്തമാഃ
 കഥയന്തഃ കഥാഃ പുണ്യാ ധർമ്മജ്ഞാഃ ശ്രുചയോ ിമലാഃ
 18 തഥൈവ ക്ഷത്രിയ ശ്രേഷ്ഠാ ധർമ്മരാജം ഉപാസതേ
 ശ്രീമാൻ മഹാത്മാ ധർമ്മാത്മാ മുഞ്ജ കേതുർ വിവർധനഃ
 19 സംഗ്രാമജിദ് ദുർമുഖശ് ച ഉഗ്രസേനശ് ച വീര്യവാൻ
 കക്ഷസേനഃ ക്ഷിതിപതിഃ ക്ഷേമകശ് ചാപരാജിതഃ
 കാംബോജരാജഃ കമലഃ കന്വനശ് ച മഹാബലഃ
 20 സതതം കമ്പയാം ആസ യവനാൻ ഏക ഏവ യഃ
 യഥാസുരാൻ കാലകേയാൻ ദേവോ വജ്രധരസ് തഥാ
 21 ജടാസുരോ മദ്രകാന്തശ് ച രാജാഃ കന്തിഃ കണിന്ദശ് ച കിരാത രാജഃ
 തഥാംഗവംഗൗ സഹ പുണ്യകേണഃ പാണ്ഡ്യോവ്ര രാജൗ സഹ ചാന്ദ്രകേണ
 22 കിരാത രാജഃ സുമനാ യവനാധിപതിസ് തഥാ
 ചാണരോ ദേവരാതശ് ച ഭോജോ ഭീമ റഥശ് ച യഃ
 23 ശ്രുതായുധശ് ച കാലിംഗോ ജയസേനശ് ച മാഗധഃ
 സുശർമാ ചേകിതാനശ് ച സുരഥോ ിമിത്രകർഷണഃ
 24 കേതുമാൻ വസു ദാനശ് ച വൈദേഹോ ിഥ കൃതക്ഷണഃ
 സുധർമാ ചാനിരുദ്ധശ് ച ശ്രുതായുശ് ച മഹാബലഃ
 25 അന്തുപ രാജോ ദുർധർഷഃ ക്ഷേമജിച് ച സുദക്ഷിണഃ
 ശിശുപാലഃ സഹസൃതഃ കരൂഷാധിപതിസ് തഥാ
 26 വൃഷ്ണിനാം ചൈവ ദുർധർഷാഃ കമാരാ ദേവരൂപിണഃ
 ആഹുകോ വി പൃഥുശ് ചൈവ ഗദഃ സാരണ ഏവ ച
 27 അക്രൂരഃ കൃതവർമാ ച സാത്യകിശ് ച ശിനേഃ സൃതഃ
 ഭീഷ്മകോ ിഥാഹൃതിശ് ചൈവ ദൃമത് സേനശ് ച വീര്യവാൻ
 കേകയാശ് ച മഹേഷ്യാസാ യജ്ഞസേനശ് ച സൗമകിഃ
 28 അർജുനം ചാപി സംശ്രിത്യ രാജപുത്രാ മഹാബലാഃ
 അശിക്ഷന്ത ധനുർവേദം രൗരവാജിനവാസസഃ
 29 തത്രൈവ ശിക്ഷിതാ രാജൻ കമാരാ വൃഷ്ണിനന്ദനാഃ
 രൗക്മിണേയശ് ച സാംബശ് ച യുധ്യാനശ് ച സാത്യകിഃ
 30 ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവോ രാജാനഃ പൃഥിവിപതേ
 ധനഞ്ജയ സഖാ ചാത്ര നിത്യം ആന്യേ സു തുംബുരുഃ
 31 ചിത്രസേനഃ സഹാമാത്യോ ഗന്ധർവാപ്സരസസ് തഥാ

ഗീതവാദിരുകുശലാഃ ശമ്യ താലവിശാരദാഃ

32 പ്രമാണേ ഫഥ ലയസ്ഥാനേ കിംനരാഃ കൃതനിശ്രമാഃ

സഞ്ചോദിതാസ് തുംബുരുണാ ഗന്ധർവാഃ സഹിതാ ജഗുഃ

33 ഗായന്തി ദിവ്യതാനൈസ് തേ യഥാന്യായം മനസ്വിനഃ

പാണ്ഡുപുത്രാൻ ജുഷീംശ് ചൈവ രമയന്ത ഉപാസതേ

34 തസ്യാം സഭായാം ആസീനാഃ സുവ്രതാഃ സത്യസംഗരാഃ

ദിവീവ ദേവാ ബ്രഹ്മാണം യുധിഷ്ഠിരം ഉപാസതേ

അധ്യായം 5

1 [വി]

തത്ര തത്രോപവിഷ്ണുഷ്ട പാണ്ഡവേഷ്ട മഹാത്മസു
 മഹത്സു ചോപവിഷ്ണുഷ്ട ഗന്ധർവേഷ്ട ച ഭാരത
 2 ലോകാൻ അനചരൻ സർവാൻ ആഗമത് താം സഭാം ഗൃഷിഃ
 നാരദഃ സുമഹാതേജാ ഗൃഷിഭിഃ സഹിതസ് തദാ
 3 പാരിജാതേന രാജേന്ദ്ര റൈവതേന ച ധീമതാ
 സുമുഖേന ച സൗമ്യേന ദേവർഷിർ അമിതദ്യുതിഃ
 സഭാസ്ഥാൻ പാണ്ഡവാൻ ദ്രഷ്ടും പ്രിയമാണോ മനോജവഃ
 4 തം ആഗതം ഗൃഷിം ദ്രഷ്ട്വാ നാരദം സർവധർമ്മവിത്
 സഹസാ പാണ്ഡവശ്രേഷ്ഠഃ പ്രത്യുത്ഥായാനജൈഃ സഹ
 അഭ്യവാദയത പ്രീത്യാ വിനയാവനതസ് തദാ
 5 തദ് അർഹം ആസനം തസ്മൈ സമ്പ്രദായ യഥാവിധി
 അർചയാം ആസ രന്തൈശ് ച സർവകാമൈശ് ച ധർമ്മവിത്
 6 സോ ഫർചിതഃ പാണ്ഡവൈഃ സർവൈർ മഹർഷിർ വേദപാരഗഃ
 ധർമ്മകാമാർഥ സംയുക്തം പപ്രച്ഛേദം യുധിഷ്ഠിരം

7 [ൻ]

കച് ചിദ് അർഥാശ് ച കൽപന്തേ ധർമേ ച രമതേ മനഃ
 സുഖാനി ചാനഭൂയന്തേ മനശ് ച ന വിഹന്ത്യതേ
 8 കച് ചിദ് ആചരിതാം പൂർവൈർ നരദേവ പിതാ മഹൈഃ
 വർതസേ വൃത്തിം അക്ഷിണാം ധർമ്മാർഥസഹിതാം നൃഷ്യ
 9 കച് ചിദ് അർഥേന വാ ധർമം ധർമ്മേണാർഥം അഥാപി വാ
 ഉഭൗ വാ പ്രീതിസാരേണ ന കാമേന പ്രബാധസേ
 10 കച് ചിദ് അർഥം ച ധർമം ച കാമം ച ജയതാം വര
 വിഭജ്യ കാലേ കാലജ്ഞ സദാ വരദ സേവസേ
 11 കച് ചിദ് രാജ്യമുജൈഃ ഷഡ്ഭിഃ സപ്തോപായാസ്മി തഥാനഘ
 ബലാബലം തഥാ സമ്യക് ചതുർദശ പരീക്ഷസേ
 12 കച് ചിദ് ആത്മാനം അനീക്ഷ്യ പരാംശ് ച ജയതാം വര
 തഥാ സന്ധായ കർമാണി അഷ്ടൗ ഭാരത സേവസേ
 13 കച് ചിത് പ്രകൃതയഃ ഷട് തേ ന ലുപ്താ ഭരതർഷഭ
 ആശ്യാസ് തഥാവ്യസനിനഃ സ്വന്ദരക്താശ് ച സർവശഃ
 14 കച് ചിൻ ന തർകൈർ ദൂതൈർ വാ യേ ചാപ്യ് അപരിശങ്കിതാഃ
 ത്യത്തോ വാ തവ വാമാത്യൈർ ഭിദ്യതേ ജാതു മന്ത്രിതം

15 കച് ചിത് സന്ധിം യഥാകാലം വിഗ്രഹം ചോപസേവസേ
 കച് ചിദ് വൃത്തിം ഉദാസീനേ മധ്യമേ ചാനവർതസേ
 16 കച് ചിദ് ആത്മസമാ ബുദ്ധ്യാ ശുചയോ ജീവിതക്ഷമാഃ
 കലീനാശ് ചാനരക്താശ് ച കൃതാസ് തേ വീര മന്ത്രിണഃ
 17 വിജയോ മന്ത്രമൂലോ ഹി രാജ്ഞാം ഭവതി ഭാരത
 സുസംവൃതോ മന്ത്രാധനൈർ അമാത്യൈഃ ശാസ്ത്രകോവിദൈഃ
 18 കച് ചിൻ നിദ്രാവശം നൈഷി കച് ചിത് കാലേ വിബുധ്യസേ
 കച് ചിച് ചാപരരാത്രേഷു ചിന്തയസ്ത് അർഥം അർഥവിത്
 19 കച് ചിൻ മന്ത്രയസേ നൈകഃ കച് ചിൻ ന ബഹുഭിഃ സഹ
 കച് ചിത് തേ മന്ത്രിതോ മന്ത്രോ ന രാഷ്ട്രം അനുധാവതി
 20 കച് ചിദ് അർഥാൻ വിനിശ്ചിത്യ ലഘുമൂലാൻ മഹോദയാൻ
 ക്ഷിപ്രം ആരഭസേ കർതും ന വിഘ്നേണ താദൃശാൻ
 21 കച് ചിൻ ന സർവേ കർമാന്താഃ പരോക്ഷാസ് തേ വിശങ്കിതാഃ
 സർവേ വാ പുനർ ഉത്സൃഷ്ടാഃ സംസൃഷ്ടം ഹ്യ അത്ര കാരണം
 22 കച് ചിദ് രാജൻ കൃതാന്യ് ഏവ കൃതപ്രായാനി വാ പുനഃ
 വിദുസ് തേ വീരകർമാണി നാനവാപ്ലാനി കാനി ചിത്
 23 കച് ചിത് കാരണികാഃ സർവേ സർവശാസ്ത്രേഷു കോവിദാഃ
 കാരയന്തി ക്ഷമാരാംശ് ച യോധമുഖ്യാംശ് ച സർവശഃ
 24 കച് ചിത് സഹസ്രൈർ മുർഖാണാം ഏകം ക്രീണാസി പണ്ഡിതം
 പണ്ഡിതോ ഹ്യ അർഥകൃച്ഛേഷു കര്യാൻ നിഃശ്രേയസം പരം
 25 കച് ചിദ് ദുർഗാണി സർവാണി ധനധാന്യായുധോദകൈഃ
 യന്ത്രൈശ് ച പരിപൂർണാനി തഥാ ശിൽപിധനർധരൈഃ
 26 ഏകോ ിപ്യ് അമാത്യോ മേധാവി ശുഭോ ദാന്തോ വിചക്ഷണഃ
 രാജാനം രാജപുത്രം വാ പ്രാപയേൻ മഹതീം ശ്രിയം
 27 കച് ചിദ് അഷ്ടാ ദശാന്യേഷു സ്വപക്ഷേ ദശ പഞ്ച ച
 ത്രിഭിസ് ത്രിഭിർ അവിജ്ഞാതൈർ വേത്സി തീർഥാനി ചാരകൈഃ
 28 കച് ചിദ് ദ്വിഷാം അവിദിതഃ പ്രതിയത്തശ് ച സർവദാ
 നിത്യയുക്തോ രിപുൻ സർവാൻ വീക്ഷസേ രിപുന്ദ്രന
 29 കച് ചിദ് വിനയസമ്പന്നഃ കലപത്രോ ബഹുശ്രുതഃ
 അനസ്യൂർ അനുപ്രഷ്ടാ സതകൃതസ് തേ പുരോഹിതഃ
 30 കച് ചിദ് അഗ്നിഷു തേ യുക്തോ വിധിജ്ഞോ മതിമാൻ ജ്ജ്ഞഃ
 ഹൃതം ച ഹോഷ്യമാനം ച കാലേ വേദയതേ സദാ
 31 കച് ചിദ് അംഗേഷു നിഷ്ണാതോ ജ്യോതിഷാം പ്രതിപാദകഃ

ഉത്പാതേഷു ച സർവേഷു ദൈവജ്ഞഃ കശലസ് തവ
 32 കച് ചിൻ മുഖ്യാ മഹത്സ് ഏവ മധുമേഷു ച മധുമാഃ
 ജഘന്യാശ് ച ജഘന്ത്യേഷു ദൃത്യഃ കർമസു യോജിതഃ
 33 അമാത്യാൻ ഉപധാതീതാൻ പിത്രപൈതാമഹാഞ് ശുചിൻ
 ശ്രേഷ്ഠാഞ് ശ്രേഷ്ഠേഷു കച് ചിത് ത്വാം നിയോജയസി കർമസു
 34 കച് ചിൻ നോഗ്രേണ ദണ്ഡേന ദൃശം ഉദ്ദേജിത പ്രജാഃ
 രാഷ്ട്രം തവാനുശാസന്തി മന്ത്രിണോ ഭരതർഷഭ
 35 കച് ചിത് ത്വാം നാവജാനന്തി യാജകാഃ പതിതം യഥാ
 ഉഗ്രപ്രതിഗ്രഹീതാരം കാമയാനം ഇവ സ്ത്രീയഃ
 36 കച് ചിദ് ദൃഷ്ടുശ് ച ശൂരശ് ച മതിമാൻ യുതിമാഞ് ശുചിഃ
 കലീനശ് ചാനരകശശ് ച ദക്ഷഃ സേനാപതിസ് തവ
 37 കച് ചിദ് ബലസ്യ തേ മുഖ്യാഃ സർവേ യുദ്ധവിശാരദഃ
 ദൃഷ്ടാപദാനാ വിക്രാന്താസ് ത്വയാ സത്കൃത്യ മാനിതഃ
 38 കച് ചിദ് ബലസ്യ ഭക്തം ച വേതനം ച യഥോചിതം
 സന്യാപ്തകാലം ദാതവ്യം ദദാസി ന വികർഷസി
 39 കാലാതിക്രമണാദ് ധ്യേതേ ഭക്ത വേതനയോർ ഭൃതഃ
 ഭർതൃഃ കപ്യന്തി ദൗർഗത്യായ് സോ ിനർഥഃ സുമഹാൻ സൃതഃ
 40 കച് ചിത് സർവേ ിനരക്താസ് ത്വാം കലപുത്രഃ പ്രധാനതഃ
 കച് ചിത് പ്രാണാഞ് തവാർഥേഷു സന്ത്യജന്തി സദാ യുധി
 41 കച് ചിൻ നൈകോ ബഹുൻ അർഥാൻ സർവശഃ സാമ്പരായികാൻ
 അനുശാസ്തി യഥാകാമം കാമാത്മാ ശാസനാതിഗഃ
 42 കച് ചിത് പുരുഷകാരേണ പുരുഷഃ കർമശോഭയൻ
 ലഭതേ മാനം അധികം ഭൂയോ വാ ഭക്ത വേതനം
 43 കച് ചിദ് വിദ്യാവിനിതാംശ് ച നരാഞ് ജ്ഞാനവിശാരദാൻ
 യഥാർഹം ഗുണതശ് ചൈവ ദാനേനാഭ്യവപദ്യസേ
 44 കച് ചിദ് ദാരാൻ മനുഷ്യാണാം തവാർഥേ മൃത്യും ഏയുഷ്ഠാം
 വ്യസനം ചാഭ്യപേതാനാം ബിഭർഷി ഭരതർഷഭ
 45 കച് ചിദ് ഭയാദ് ഉപനതം ക്ലിബം വാ രിപും ആഗതം
 യുദ്ധേ വാ വിജിതം പാർഥ പുത്രവത് പരിരക്ഷസി
 46 കച് ചിത് ത്വാം ഏവ സർവസ്യഃ പൃഥിവ്യാഃ പൃഥിവീപതേ
 സമശ് ച നാഭിശങ്ക്യശ് ച യഥാ മാതാ യഥാ പിതാ
 47 കച് ചിദ് വ്യസനിനം ശത്രും നിശമ്യ ഭരതർഷഭ
 അഭിയാസി ജവേനൈവ സമീക്ഷ്യ ത്രിവിധം ബലം

- 48 പാർഷ്ണിമൂലം ച വിജ്ഞായ വ്യവസായം പരാജയം
ബലസ്യ ച മഹാരാജ ദത്ത്യാ വേതനം അഗ്രതഃ
- 49 കച് ചിച് ച ബലമുഖ്യേഭ്യഃ പരരാഷ്ട്രേ പരന്തപ
ഉപച്ഛന്നാനി രത്നാനി പ്രയച്ഛസി യഥാർഹതഃ
- 50 കച് ചിദ് ആത്മാനം ഏവാഗ്രേ വിജിത്യ വിജിതേന്ദ്രിയഃ
പരാഞ് ജിഗീഷസേ പാർഥ പ്രമത്താൻ അജിതേന്ദ്രിയാൻ
- 51 കച് ചിത് തേ യാസ്യതഃ ശത്രുൻ പൂർവം യാന്തി സ്വന്തഷ്ടിതാഃ
സാമം ദാനം ച ഭേദശ് ച ദണ്ഡശ് ച വിധിവദ് ഗുണാഃ
- 52 കച് ചിൻ മൂലം ദൃഢം കൃത്യാ യാത്രാം യാസി വിശാം പതേ
താംശ് ച വിക്രമസേ ജേതും ജിത്യാ ച പരിരക്ഷസി
- 53 കച് ചിദ് അഷ്ടാംഗസംയുക്താ ചതുർവിധ ബലാ ചമുഃ
ബലമുഖ്യൈഃ സുനീതാ തേ ദ്വിഷതാം പ്രതിബാധനീ
- 54 കച് ചിൽ ലവം ച മുഷ്ടിം ച പരരാഷ്ട്രേ പരന്തപ
അവിഹായ മഹാരാജ വിഹംസി സമരേ രിപൂൻ
- 55 കച് ചിത് സ്വപരരാഷ്ട്രേഷു ബഹവോ ിധികൃതാസ് തവ
അർഥാൻ സമനതിഷ്ഠന്തി രക്ഷന്തി ച പരസ്വരം
- 56 കച് ചിദ് അഭ്യവഹാര്യാണി ഗാന്ത്രസംസ്കർശകാനി ച
ഘ്രേയാണി ച മഹാരാജ രക്ഷന്ത്യ അനമതാസ് തവ
- 57 കച് ചിത് കോശം ച കോഷ്മിഥം ച വാഹനം ദ്വാരം ആയുധം
ആയശ് ച കൃതകല്യാണൈസ് തവ ഭക്തൈർ അനുഷ്ഠിതഃ
- 58 കച് ചിദ് ആഭ്യന്തരേഭ്യശ് ച ബാഹ്യേഭ്യശ് ച വിശാം പതേ
രക്ഷന്ത്യ ആത്മാനം ഏവാഗ്രേ താംശ് ച സ്വേഭ്യോ മിഥശ് ച താൻ
- 59 കച് ചിൻ ന പാനേ ദൃഢതേ വാ ക്രീഡാസു പ്രമദാസു ച
പ്രതിജാനന്തി പൂർവാഹ്ണേ വ്യയം വ്യസനജം തവ
- 60 കച് ചിദ് ആയസ്യ ചാർധേന ചതുർഭാഗേന വാ പുനഃ
പാദഭാഗൈസ് ത്രിഭിർ വാപി വ്യയഃ സംശോധ്യതേ തവ
- 61 കച് ചിജ് ജ്ഞാതീൻ ഗുരൂൻ വൃദ്ധാൻ വണിജഃ ശീൽപിനഃ ശ്രീതാൻ
അഭീക്ഷ്ണം അനഗൃഹ്ണാസി ധനധാന്യേന ദുർഗതാൻ
- 62 കച് ചിദ് ആയവ്യയേ യുക്താഃ സർവേ ഗണക ലേഖകാഃ
അനതിഷ്ഠന്തി പൂർവാഹ്ണേ നിത്യം ആയവ്യയം തവ
- 63 കച് ചിദ് അർഥേഷു സമ്പ്രാഘാൻ ഹിതകാമാൻ അനുപ്രിയാൻ
നാപകർഷസി കർമ്മഭ്യഃ പൂർവം അപ്രാപ്യ കിൽബിഷം
- 64 കച് ചിദ് വിദിത്യാ പുരുഷാൻ ഉത്തമാധമമധ്യമാൻ

ത്വം കർമ്മസ്വ് അനുരൂപേഷു നിയോജയസി ഭാരത
 65 കച് ചിൻ ന ലുണ്ണാശ് ചൗരാ വാ വൈരിണോ വാ വിശാം പതേ
 അപ്രാപ്തവ്യവഹാരാ വാ തവ കർമ്മസ്വ് അനുഷ്ഠിതാഃ
 66 കച് ചിൻ ന ലുണ്ണേശ് ചൗരൈർ വാ കമാരൈഃ സ്ത്രീ ബലേന വാ
 ത്വയാ വാ പീഡ്യതേ രാഷ്ട്രം കച് ചിത് പുഷ്ടാഃ കൃഷീ വലാഃ
 67 കച് ചിദ് രാഷ്ട്രേ തഡാഗാനി പൂർണാനി ച മഹാന്തി ച
 ഭാഗശോ വിനിവിഷ്യാനി ന കൃഷീർ ദേവ മാതൃകാ
 68 കച് ചിദ് ബീജം ച ഭക്തം ച കർഷകായാവസീദതേ
 പ്രതികം ച ശതം വൃദ്ധ്യാ ദദാസ്യ് ജ്ഞം അനുഗ്രഹം
 69 കച് ചിത് സ്വനുഷ്ഠിതാ താത വാർത്താ തേ സാധുഭിർ ജ്ഞൈഃ
 വാർത്തായാം സംശ്രിതസ് താത ലോകോ ിയം സുഖം ഏധതേ
 70 കച് ചിച് മൃച്ഛിതഃ പ്രാജ്ഞാഃ പഞ്ച പഞ്ച സ്വനുഷ്ഠിതാഃ
 ക്ഷേമം കർവന്തി സംഹത്യ രാജഞ് ജനപദേ തവ
 71 കച് ചിൻ നഗരമുപ്ലവ് അർഥം ഗ്രാമാ നഗരവത് കൃതാഃ
 ഗ്രാമവച് ച കൃതാ രക്ഷാ തേ ച സർവേ തദ് അർപണാഃ
 72 കച് ചിദ് ബലേനാനുഗതാഃ സമാനി വിഷമാണി ച
 പുരാണചൗരാഃ സാധ്യക്ഷാശ് ചരന്തി വിഷയേ തവ
 73 കച് ചിത് സ്ത്രീയഃ സാന്ത്വയസി കച് ചിത് താശ് ച സുരക്ഷിതാഃ
 കച് ചിൻ ന ശ്രദ്രധാസ്യ് ആസാം കച് ചിദ് ഗൃഹ്യം ന ഭാഷസേ
 74 കച് ചിച് ചാരാൻ നിശി ശ്രുത്വാ തത് കാര്യം അനുചിന്ത്യ ച
 പ്രിയായ്ഞ്യ് അനുഭവഞ് ശേഷേ വിദിത്വാഭ്യന്തരം ജനം
 75 കച് ചിദ് ദൗ പ്രഥമൗ യാമൗ രാത്ര്യാം സുപ്തോ വിശാം പതേ
 സഞ്ചിന്തയസി ധർമാർഥൗ യാമ ഉന്തായ പശ്ചിമേ
 76 കച് ചിദ് ദർശയസേ നിത്യം മനുഷ്യാൻ സമലക്രതാൻ
 ഉന്തായ കാലേ കാലജ്ഞഃ സഹ പാണ്ഡവ മന്ത്രിഭിഃ
 77 കച് ചിദ് രക്താംബരധരാഃ ഖഡ്ഗഹസ്താഃ സ്വലം കൃതാഃ
 അഭിതസ് ത്വാം ഉപാസന്തേ രക്ഷണാർഥം അരിന്ദമ
 78 കച് ചിദ് ദണ്ഡ്യേഷു യമവത് പുജ്യേഷു ച വിശാം പതേ
 പരീക്ഷ്യ വർതസേ സമ്യഗ് അപ്രിയേഷു പ്രിയേഷു ച
 79 കച് ചിച് ഛരീരം ആബാധം ഔഷധൈർ നിയമേന വാ
 മാനസം വൃദ്ധസേവാഭിഃ സദാ പാർഥാപകർഷസി
 80 കച് ചിദ് വൈദ്യാശ് ചികിത്സായാം അഷ്ടാംഗായാം വിശാരദാഃ
 സുഹൃദശ് ചാനുരക്താശ് ച ശരീരേ തേ ഹിതാഃ സദാ

81 കച് ചിൻ ന മാനാൻ മോഹാദ് വാ കാമാദ് വാപി വിശാം പതേ
അർഥി പ്രത്യർഥിനഃ പ്രാപ്താൻ അപാസ്യസി കഥം ചന
82 കച് ചിൻ ന ലോഭാൻ മോഹാദ് വാ വിശ്രാമോത് പ്രണയേന വാ
ആശ്രിതാനാം മനുഷ്യാണാം വൃത്തിം ത്വം സംരണസി ച
83 കച് ചിത് പൗരാ ന സഹിതാ യേ ച തേ രാഷ്ട്രവാസിനഃ
ത്വയാ സഹ വിരധ്യന്തേ പരൈഃ ക്രീതാഃ കഥം ചന
84 കച് ചിത് തേ ദുർബലഃ ശത്രുർ ബലേനോപനിപീഡിതഃ
മന്ത്രേണ ബലവാൻ കശ് ചിദ് ഉഭാഭ്യോ വാ യുധിഷ്ഠിര
85 കച് ചിത് സർവേ ഽനരക്താസ് ത്വാം ഭൂമിപാലാഃ പ്രധാനതഃ
കച് ചിത് പ്രാണാംസ് ത്വദർഥേഷു സന്ത്യജന്തി ത്വയാ ഹൃതാഃ
86 കച് ചിത് തേ സർവവിദ്യാസു ഗുണതോ ഽർചാ പ്രവർതതേ
ബ്രാഹ്മണാനാം ച സാധൂനാം തവ നിഃശ്രേയസേ ശുഭാ
87 കച് ചിദ് ധർമേ ത്രയീ മൂലേ പൂർവൈർ ആചരിതേ ജനൈഃ
വർതമാനസ് തഥാ കർതും തസ്മിൻ കർമണി വർതസേ
88 കച് ചിത് തവ ഗൃഹേ ഽന്നാനി സ്വാദുന്ത്യ അശ്ലന്തി വൈ ദ്വിജാഃ
ഗുണവന്തി ഗുണോപേതാസ് തവാധ്യക്ഷം സദക്ഷിണം
89 കച് ചിത് ക്രൗന്ധൻ ഏകചിത്തോ വാജപേയാംശ് ച സർവശഃ
പുണ്യശീകാംശ് ച കാർത്യായ്യാന യതസേ കർതും ആത്മവാൻ
90 കച് ചിജ് ജ്ഞാതീൻ ഗുരൂൻ വൃദ്ധാൻ ദൈവതാംസ് താപസാൻ അപി
ചൈത്യാംശ് ച വൃക്ഷാൻ കല്യാണാൻ ബ്രാഹ്മണാംശ് ച നമസ്യസി
91 കച് ചിദ് ഏഷാ ച തേ ബുദ്ധിർ വൃത്തിർ ഏഷാ ച തേ ഽനഘ
ആയുഷ്യാ ച യശസ്യാ ച ധർമകാമാർഥ ദർശിനി
92 ഏതയാ വർതമാനസ്യ ബുദ്ധ്യാ രാഷ്ട്രം ന സീദതി
വിജിത്യ ച മഹീം രാജാ സോ ഽത്യന്തം സുഖം ഏധതേ
93 കച് ചിദ് ആര്യോ വിശുദ്ധാത്മാ ക്ഷാരിതശ് ചൗര കർമണി
അദൃഷ്ടശാസ്ത്രകശലൈർ ന ലോഭാദ് വധ്യതേ ശുചിഃ
94 പുഷ്പോ ഗൃഹീതസ് തത്കാരീ തജ്ജ്ഞൈർ ദൃഷ്ടഃ സ കാരണഃ
കച് ചിൻ ന മുച്യതേ സ്തേനോ ദ്രവ്യലോഭാൻ നരർഷഭേ
95 വ്യത്പന്നേ കച് ചിദ് ആര്യസ്യ ദരിദ്രസ്യ ച ഭാരത
അർഥാൻ ന മിഥ്യാ പശ്യന്തി തവാമാത്യാ ഹൃതാ ധനൈഃ
96 നാസ്തിക്യം അനൃതം ക്രോധം പ്രമാദം ദീർഘസൂത്രതാം
അദർശനം ജ്ഞാനവതാം ആലസ്യം ക്ഷിപ്തചിത്തതാം
97 ഏകചിത്തനം അർഥാനാം അനർഥജ്ഞൈശ് ച ചിത്തനം

112 കച്ഛിദ് അഗ്നിയോച്ഛൈവ സർപവ്യാല ഭയാത് തഥാ

രോഗരക്ഷോഭയാച്ഛൈവ രാഷ്ട്രം സ്വം പരിരക്ഷസി

113 കച്ഛിദ് അന്ധാംശ് ച മൂകാംശ് ച പംഗുൻ വ്യംഗാൻ അബാന്ധവാൻ

പിതേവ പാസി ധർമ്മജ്ഞ തഥാ പ്രവ്രജിതാൻ അപി

114 [വ്]

ഏതാഃ കരൂണാം ഋഷഭോ മഹാത്മാഃ ശ്രുത്യാ ഗിരോ ബ്രാഹ്മണസത്തമസ്യ

പ്രണമ്യ പാദാവ് അഭിവാദ്യ ഹൃഷ്ടോ; രാജാബ്രവീൻ നാരദം ദേവരൂപം

115 ഏവം കരിഷ്യാമി യഥാ ത്യയോക്തം; പ്രജ്ഞാ ഹി മേ ഭൂയ ഏവാഭിവൃദ്ധാ

ഉക്ത്യാ തഥാ ചൈവ ചകാര രാജാ; ലേഭേ മഹീം സാഗരമേഖലാം ച

116 [ൻ]

ഏവം യോ വർത്തതേ രാജാ ചാതുർവർണ്യസ്യ രക്ഷണേ

സ വിഹൃത്യേഹ സുസുഖീ ശക്രസ്യേതി സലോകതാം

അധ്യായം 6

1 [വി]

സസൃജ്യാമാദ്യനുജ്ഞാതോ മഹർഷേർ വചനാത് പരം
 പ്രത്യവാചാനപൂർവ്വേണ ധർമ്മരാജോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 2 ഭഗവൻ ന്യായും ആഹൈതം യഥാവദ് ധർമ്മനിശ്ചയം
 യഥാശക്തി യഥാന്യായം ക്രിയതേ ിയം വിധിർ മയാ
 3 രാജഭിർ യദ് യഥാ കാര്യം പുരാ തത് തൻ ന സംശയഃ
 യഥാന്യായോപനീതാർഥം കൃതം ഹേതുമദ് അർഥവത്
 4 വയം തു സത്പഥം തേഷാം യാതും ഇച്ഛാമഹേ പ്രഭോ
 ന തു ശക്യം തഥാ ഗതും യഥാ തൈർ നിയതാത്മഭിഃ
 5 ഏവം ഉക്ത്വാ സ ധർമ്മാത്മാ വാക്യം തദ് അഭിപുജ്യ ച
 മുഹൂർത്താത് പ്രാപ്തകാലം ച ദൃഷ്ട്വാ ലോകചരം മുനിം
 6 നാരദം സ്വസ്ഥം ആസീനം ഉപാസീനോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 അപ്ചുച്ഛത് പാണ്ഡവസ് തത്ര രാജമധ്യേ മഹാമതിഃ
 7 ഭവാൻ സഞ്ചരതേ ലോകാൻ സദാ നാനാവിധാൻ ബഹുൻ
 ബ്രഹ്മണാ നിർമിതാൻ പൂർവം പ്രേക്ഷമാണോ മനോജവഃ
 8 ഈദൃശീ ഭവതാ കാ ചിദ് ദൃഷ്ടപൂർവാ സഭാ ക്വ ചിത്
 ഇതോ വാ ശ്രേയസീ ബ്രഹ്മംസ് തൻ മമാചക്ഷ്യ പ്ചുച്ഛതഃ
 9 തച് ശ്രുത്വാ നാരദസ് തസ്യ ധർമ്മരാജസ്യ ഭാഷിതം
 പാണ്ഡവം പ്രത്യവാചേദം സൂയൻ മധുരയാ ഗിരാ
 10 മാനുഷേഷു ന മേ താത ദൃഷ്ടപൂർവാ ന ച ശ്രുതാ
 സഭാ മണിമയീ രാജൻ യഥേയം തവ ഭാരത
 11 സഭാം തു പിതൃരാജസ്യ വരണസ്യ ച ധീമതഃ
 കഥയിഷ്യേ തഥേന്ദ്രസ്യ കൈലാസനിലയസ്യ ച
 12 ബ്രഹ്മണശ് ച സഭാം ദിവ്യാം കഥയിഷ്യേ ഗതക്ലമാം
 യദി തേ ശ്രവണേ ബുദ്ധിർ വർതതേ ഭരതർഷഭ
 13 നാരദേനൈവം ഉക്തസ് തു ധർമ്മരാജോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 പ്രാഞ്ജലിർ ദ്രാതൃഭിഃ സാർധം തൈശ് ച സർവൈർ നൃപൈർ വൃതഃ
 14 നാരദം പ്രത്യവാചേദം ധർമ്മരാജോ മഹാമനാഃ
 സഭാഃ കഥയ താഃ സർവാഃ ശ്രോതും ഇച്ഛാമഹേ വയം
 15 കിം ദ്രവ്യാസ് താഃ സഭാ ബ്രഹ്മൻ കിം വിസ്താരാഃ കിം ആയതാഃ
 പിതാമഹം ച കേ തസ്യാം സഭായാം പര്യുപാസതേ
 16 വാസവം ദേവരാജം ച യഥം വൈവസ്വതം ച കേ

വരണം ച ക്ഷേരം ച സഭായാം പര്യുപാസതേ
17 ഏതത് സർവം യഥാതത്ത്വം ദേവർഷേ വദതസ് തവ
ശ്രോതും ഇച്ഛാമി സഹിതാഃ പരം കൗതൂഹലം ഹി നഃ
18 ഏവം ഉക്തഃ പാണ്ഡവേന നാരദഃ പ്രത്യുവാച തം
ക്രമേണ രാജൻ ദിവ്യാസ് താഃ ശ്രൂയന്താം ഇഹ നഃ സഭാഃ

അധ്യായം 7

1 [ൻ]

ശക്രസ്യ തു സഭാ ദിവ്യാ ഭാസ്വരാ കർമ്മദിർ ജിതാ
 സ്വയം ശക്രേണ കൗരവ്യ നിർമ്മിതാർക സമപ്രഭാ
 2 വിസ്തീർണാ യോജനശതം ശതം അധ്യർധം ആയതാ
 വൈഹായസീ കാമഗമാ പഞ്ചയോജനം ഉച്ഛിതാ
 3 ജരാ ശോകക്ലമാപേതാ നിരാതങ്കാ ശിവാ ശുഭാ
 വേശ്ണാസനവതീ രമ്യാ ദിവ്യപാദപ ശോഭിതാ
 4 തസ്യാം ദേവേശ്വരഃ പാർഥ സഭായാം പരമാസനേ
 ആന്യേ ശച്യാ മഹേന്ദ്രാണ്യോ ശ്രീയാ ലക്ഷ്മ്യാ ച ഭാരത
 5 ബിദ്രദ് വപുർ അനിർദേശ്യം കിരീടി ലോഹിതാംഗദഃ
 വിരജോഽംബരശ് ചിത്രമാല്യോ ഹ്രീകീർതിദ്യുതിഭിഃ സഹ
 6 തസ്യാം ഉപാസതേ നിത്യം മഹാത്മാനം ശതകൃതം
 മരുതഃ സർവതോ രാജൻ സർവേ ച ഗൃഹമേധിനഃ
 സിദ്ധാ ദേവർഷയശ് ചൈവ സാധ്യാ ദേവഗണാസ് തഥാ
 7 ഏതേ സാനുചരാഃ സർവേ ദിവ്യരൂപാഃ സ്വലങ്കൃതാഃ
 ഉപാസതേ മഹാത്മാനം ദേവരാജം അരിന്ദമം
 8 തഥാ ദേവർഷയഃ സർവേ പാർഥ ശക്രം ഉപാസതേ
 അമലാ ധൃതപാപ്മാനോ ദീപ്യമാനാ ഇവാഗന്യഃ
 തേജസിനഃ സോമയുജോ വിപാപാ വിഗതക്ലമാഃ
 9 പരാശരഃ പർവതശ് ച തഥാ സാവർണി ഗാലവൗ
 ശംഖശ് ച ലിഖിതശ് ചൈവ തഥാ ഗൗര ശിരാ മുനിഃ
 10 ദുർവാസാശ് ച ദീർഘതപാ യാജ്ഞവൽക്യോ ഫഥ ഭാലുകിഃ
 ഉദാലകഃ ശ്വേതകേതുസ് തഥാ ശാട്യായനഃ പ്രഭുഃ
 11 ഹവിഷ്ഠാശ് ച ഗവിഷ്ഠശ് ച ഹരിശ് ചന്ദ്രശ് ച പാർഥിവഃ
 ഹൃദ്യശ് ചോദര ശാബ്ധില്യഃ പാരാശര്യഃ കൃഷ്ണീ ഹലഃ
 12 വാതസ്തസ്യോ വിശാഖശ് ച വിധാതാ കാല ഏവ ച
 അനന്ത ദന്തസ് ത്വഷ്ടാ ച വിശ്വകർമ്മാ ച തുംബുരുഃ
 13 അയോനിജാ യോനിജാശ് ച വായുക്ഷേപാ ഹതാശിനഃ
 ഈശാനം സർവലോകസ്യ വജ്രിണം സമുപാസതേ
 14 സഹദേവഃ സുനീഥശ് ച വാൽമീകീശ് ച മഹാതപാഃ
 സമീകഃ സത്യവാംശ് ചൈവ പ്രചേതാഃ സത്യസംഗരഃ
 15 മേധാതിഥിർ വാമദേവഃ പുലസ്ത്യഃ പുലഹഃ കൃതുഃ

മരുത്തശ് ച മരീചീശ് ച സ്ഥാണശ് ചാത്രീർ മഹാതപഃ
 16 കക്ഷിവാൻ ഗൗതമസ് താർക്ഷ്യസ് തഥാ വൈശ്യാനരോ മുനിഃ
 മുനിഃ കാലക വൃക്ഷീയ ആശ്രാവ്യോ ഫഥ ഹിരണ്യദഃ
 സംവർതോ ദേവ ഹവ്യശ് ച വിഷ്വക്സേനശ് ച വിദ്യവാൻ
 17 ദിവ്യാ ആപസ് തമൗഷധ്യഃ ശ്രദ്ധാ മേധാ സരസ്വതീ
 അർഥോ ധർമശ് ച കാമശ് ച വിദ്യുതശ് ചാപി പാണ്ഡവ
 18 ജലവാഹാസ് തഥാ മോലാ വായവഃ സ്തനയിതവഃ
 പ്രാചീ ദീഗ് യജ്ഞവാഹാശ് ച പാവകാഃ സപ്ത വിംശതഃ
 19 അഗ്നീ ഷോമൗ തഥേന്ദ്രാഗ്നീ മിത്രോ ഫഥ സവിതാര്യഥാ
 ഭഗോ വിശ്വേ ച സാധ്യാശ് ച ശുക്രോ മന്ഥീ ച ഭാരത
 20 യജ്ഞാശ് ച ദക്ഷിണാശ് ചൈവ ഗ്രഹാഃ സ്തോഭാശ് ച സർവശഃ
 യജ്ഞവാഹാശ് ച യേ മന്ത്രാഃ സർവേ തത്ര സമാസതേ
 21 തഥൈവാപ്സരസോ രാജൻ ഗന്ധർവാശ് ച മനോരമാഃ
 നൃത്യവാദിത്രഗീതൈശ് ച ഹാസ്യൈശ് ച വിവിധൈർ അപി
 രമയന്തി സ്മ നൃപതേ ദേവരാജം ശതക്രതും
 22 സ്തുതിഭീർ മംഗലൈശ് ചൈവ സ്തുവന്തഃ കർമഭിസ് തഥാ
 വിക്രമൈശ് ച മഹാത്മാനം ബലവൃത്രനിഷ്ഠനം
 23 ബ്രഹ്മ രാജർഷയഃ സർവേ സർവേ ദേവർഷയസ് തഥാ
 വിമാനൈർ വിവിധൈർ ദിവൈർ ഭ്രാജമാനൈർ ഇവാഗ്നിഭിഃ
 24 സ്രഗിണോ ഭൂഷിതാശ് ചാന്യേ യാന്തി ചായാന്തി ചാപരേ
 ബൃഹസ്പതിശ് ച ശുക്രശ് ച തസ്യാം ആയയതുഃ സഹ
 25 ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവോ യതാത്മാനോ യതവ്രതാഃ
 വിമാനൈശ് ചന്ദ്രസങ്കാശൈഃ സോമവത് പ്രിയദർശനാഃ
 ബ്രഹ്മണോ വചനാദ് രാജൻ ഭൂഃ സപ്തർഷയസ് തഥാ
 26 ഏഷാ സഭാ മയാ രാജൻ ദൃഷ്ട്വാ പുഷ്കര മാലിനീ
 ശതക്രതോർ മഹാരാജ യാമ്യാം ശൃണു മമാനഘ

അധ്യായം 8

1 [ൻ]

കഥയിഷ്യേ സഭാം ദിവ്യാം യുധിഷ്ഠിര നിബോധ താം
 വൈവസ്വതസ്യ യാം അർഥേ വിശ്വകർമ്മാ ചകാര ഹ
 2 തൈജസീ സാ സഭാ രാജൻ ബഭ്രുവ ശതയോജനാ
 വിസ്താരായാമ സമ്പന്നാ ഭൂതസീ ചാപി പാണ്ഡവ
 3 അർകപ്രകാശാ ഭ്രാജിഷ്ണു സർവതഃ കാമചാരിണീ
 നൈവാതിശീതാ നാത്യഷ്ണാ മനസശ് ച പ്രഹർഷിണീ
 4 ന ശോകോ ന ജരാ തസ്യാം ക്ഷുത്പിപാസേ ന ചാപ്രിയം
 ന ച ദൈന്യം ക്ലമോ വാപി പ്രതികൂലം ന ചാപ്യ് ഉത
 5 സർവേ കാമാഃ സ്ഥിതാസ് തസ്യാം യേ ദിവ്യാ യേ ച മാനുഷാഃ
 രസവച് ച പ്രഭൃതം ച ഭക്ഷ്യഭോജ്യം അരിന്ദമ
 6 പുണ്യഗന്ധാഃ സ്രജസ് തത്ര നിത്യപുഷ്പഫലദ്രുമഃ
 രസവന്തി ച തോയാനി ശീതാന്ത്യ് ഉഷ്ണാനി ചൈവ ഹ
 7 തസ്യാം രാജർഷയഃ പുണ്യാസ് തഥാ ബ്രഹ്മർഷയോ ഫലാഃ
 യഥാ വൈവസ്വതം താത പ്രഹൃഷ്ടാഃ പര്യുപാസതേ
 8 യയാതിർ നഹുഷഃ പുരുർ മാനധാതാ സോമകോ നൃഗഃ
 ത്രസദസ്യശ് ച തുരയഃ കൃതവീര്യഃ ശ്രുതശ്രവാഃ
 9 അരിപ്രണത് സുസിംഹശ് ച കൃതവേഗഃ കൃതിർ നിമിഃ
 പ്രതർദനഃ ശിബിർ മത്സ്യഃ പൃഥ്വ് അക്ഷോ ഫഥ ബൃഹദ്രഥഃ
 10 ഐയോ മന്ദത്തഃ കശികഃ സാങ്കാശ്യഃ സാങ്കൃതിർ ഭവഃ
 ചതുരഗഃ സദശ്യാർമിഃ കാർതവീര്യശ് ച പാർഥിവഃ
 11 ഭരതസ് തഥാ സുരഥഃ സുനീഥോ നൈഷധോ നലഃ
 ദിവോദാസോ ഫഥ സുമനാ അംബരീഷോ ഭഗീരഥഃ
 12 വ്യഗ്രഃ സദശ്യാ വധ്യ് അഗ്രഃ പഞ്ച ഹസ്തഃ പൃഥ്വശ്രവാഃ
 രുഷദ്ഗുർ വൃഷസേനശ് ച ക്ഷുപശ് ച സുമഹാബലഃ
 13 രുഷദ് അശ്യാ വസു മനാഃ പുരു കന്തോ ധ്വജീ രഥീ
 ആർഷ്ടിഷേണോ ദിലീപശ് ച മഹാത്ഥാ ചാപ്യ് ഉഗീനരഃ
 14 ഔശീനരഃ പുണ്യരീകഃ ശര്യാതിഃ ശരഭഃ ശ്രചിഃ
 അംഗോ ഫരിഷ്ടശ് ച വേനശ് ച ദുഃഷന്തഃ സഞ്ജയോ ജയഃ
 15 ഓഗാസ്വരിഃ സുനീഥശ് ച നിഷധോ ഫഥ ത്വിഷി രഥഃ
 കരന്ധമോ ബാഹ്ലികശ് ച സുദ്യുക്തോ ബലവാൻ മധുഃ
 16 കപോത രോമാ തൃണകഃ സഹദേവാർജ്ജുനൗ തഥാ

രാമോ ദാശരഥിശ് ചൈവ ലക്ഷ്മണോ ഫീമ പ്രതർദനഃ
 17 അലർകഃ കക്ഷസേനശ് ച ഗയോ ഗൗരാശ്വ ഏവ ച
 ജാമദഗ്ന്യോ ഫീമ രാമോ ഫീത്ര നാഭാഗ സഗരൗ തഥാ
 18 ഭൂരി ദൃഗ്ലോ മഹാശ്വശ് ച പൃഥ്വ് അശ്വോ ജനകസ് തഥാ
 വൈന്യോ രാജാ വാരി ഷേണഃ പുന്ദരോ ജനമേജയഃ
 19 ബ്രഹ്മദത്തസ് ത്രിശർതശ് ച രാജോപരി ചരസ് തഥാ
 ഇന്ദ്ര ദൃഗ്ലോ ഭീമ ജാനർ ഗയഃ പുഷ്പോ നയോ ഫനഘ
 20 പദ്മോ ഫീമ മുചുകന്ദശ് ച ഭൂരി ദൃഗ്ലഃ പ്രസേനജിത്
 അരിഷ്ടനേമിഃ പ്രദൃഗ്ലഃ പൃഥ്വ് അശ്വോ ഫജകസ് തഥാ
 21 ശതം മത്സ്യോ നൃപതയഃ ശതം നീപാഃ ശതം ഹയാഃ
 ധൃതരാഷ്ട്രാശ് ചൈകശതം അശീതിർ ജനമേജയഃ
 22 ശതം ച ബ്രഹ്മദത്താനാം ഈരിണാം വൈരിണാം ശതം
 ശന്തനശ് ചൈവ രാജർഷിഃ പാണ്ഡുശ് ചൈവ പിതാ തവ
 23 ഉശദ് ഗവഃ ശതരഥോ ദേവരാജോ ജയദ്രഥഃ
 വൃഷാ ദർഭിശ് ച രാജർഷിർ ധാന്താ സഹ സമന്ത്രിണാ
 24 അഥാപരേ സഹസ്രാണി യേ ഗതാഃ ശശബിന്ദവഃ
 ഇഷ്ട്യാശ്വമേധൈർ ബഹുഭിർ മഹദ്ഭിർ ഭൂരിദക്ഷിണൈഃ
 25 ഏതേ രാജർഷയഃ പുണ്യാഃ കീർതിമന്തോ ബഹുശ്രുതാഃ
 തസ്യാം സഭായാം രാജർഷേ വൈവസ്വതം ഉപാസതേ
 26 അഗസ്ത്യോ ഫീമ മതംഗശ് ച കാലോ മുത്യുസ് തഥൈവ ച
 യജ്ഞാനശ് ചൈവ സിദ്ധാശ് ച യേ ച യോഗശരീരിണഃ
 27 അഗ്നിഷ്വ് ആത്താശ് ച പിതരഃ ഘേനപാശ് ചോഷ്ടപാശ് ച യേ
 സ്വധാവന്തോ ബർഹി ഷഭോ മുർതിമന്തസ് തഥാപരേ
 28 കാലചക്രം ച സാക്ഷാച് ച ഭഗവാൻ ഹവ്യവാഹനഃ
 നരാ ദൃഷ്ടതകർമാണോ ദക്ഷിണായന മുത്യവഃ
 29 കാലസ്യ നയനേ യുക്താ യമസ്യ പുന്ദരോശ് ച യേ
 തസ്യാം ശിംശപ പാലാശാസ് തഥാ കാശകശാദയഃ
 ഉപാസതേ ധർമരാജം മുർതിമന്തോ നിരാമയാഃ
 30 ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവഃ പിത്രരാജ സഭാ സദഃ
 അശക്യാഃ പരിസംഖ്യാതും നാമഭിഃ കർമ്മഭിസ് തഥാ
 31 അസംബാധാ ഹി സാ പാർഥ രഥ്യോ കാമഗമാ സഭാ
 ദീർഘകാലം തപസ് തപ്തോ നിർമിതാ വിശ്വകർമ്മണാ
 32 പ്രഭാസന്തി ജ്വലന്തിവ തേജസാ സ്വേന ഭാരത

താം ഉഗ്രതപസോ യാന്തി സുവ്രതാഃ സത്യവാദിനഃ
 33 ശാന്താഃ സംന്യാസിനഃ സിദ്ധാ പുതാഃ പുണ്യേന കർമ്മണാ
 സർവേ ഭാസ്വരദേഹാശ് ച സർവേ ച വിരജോഽംബരാഃ
 34 ചിത്രാംഗദാശ് ചിത്രമാല്യാഃ സർവേ ജ്വലിതകണ്ഡലാഃ
 സുകൃതൈഃ കർമ്മഭിഃ പുണ്യൈഃ പരിബർഹൈർ വിഭൃഷിതാഃ
 35 ഗന്ധർവാശ് ച മഹാത്മാനഃ ശതശശ് ചാപ്സരോഗണാഃ
 വാദിത്രം നൃത്തഗീതം ച ഹാസ്യം ലാസ്യം ച സർവശഃ
 36 പുണ്യാശ് ച ഗന്ധാഃ ശബ്ദാശ് ച തസ്യാം പാർഥ സമന്തതഃ
 ദിവ്യാനി മാല്യാനി ച താം ഉപതിഷ്ഠന്തി സർവശഃ
 37 ശതം ശതസഹസ്രാണി ധർമ്മിണാം തം പ്രജേഷ്യരോ
 ഉപാസതേ മഹാത്മാനം രൂപയുക്താ മനസിനഃ
 38 ഈദൃശീ സാ സഭാ രാജൻ പിതൃരാജേണാ മഹാത്മനഃ
 വരണസ്യാപി വക്ഷ്യാമി സഭാം പുഷ്കര മാലിനീം

അധ്യായം 9

1 [ൻ]

യുധിഷ്ഠിര സഭാ ദിവ്യാ വരണസ്യ സിതപ്രഭാ
 പ്രമാണേന യഥാ യാമ്യോ ശുഭപ്രാകാരതോരണാ
 2 അന്തഃ സലിലം ആസ്ഥായ വിഹിതാ വിശ്വകർമ്മണാ
 ദിവ്യരത്നമയൈർ വൃക്ഷൈഃ ഫലപുഷ്പപ്രദൈർ യുതാ
 3 നീലഹീതാസിത ശ്യാമൈഃ സിന്തൈർ ലോഹിതകൈർ അപി
 അവതാനൈസ് തഥാ ഗുൽമൈഃ പുഷ്പമഞ്ജരി ധാരിഭിഃ
 4 തഥാ ശകന്യസ് തസ്യാം നാനാരൂപാ മൃദു സ്വരാഃ
 അനിർദ്ദേശ്യാ വപുഷ്കന്തഃ ശതശോ ഫഥ സഹസ്രശഃ
 5 സാ സഭാ സുഖസംസ്തർശാ ന ശീതാ ന ച ഘർമ്മദാ
 വേശ്ശാസനവതീ രമ്യാ സിതാ വരണപാലിതാ
 6 യസ്യാം ആന്യേ സ വരണോ വാരണ്യോ സഹ ഭാരത
 ദിവ്യരത്നാംബര ധരോ ഭൂഷണൈർ ഉപശോഭിതഃ
 7 സ്രഗിണോ ഭൂഷിതാഗ് ചാപി ദിവ്യമാല്യാനകർഷിണഃ
 ആദിത്യാസ് തത്ര വരണം ജലേശ്വരം ഉപാസതേ
 8 വാസുകിസ് തക്ഷകസ് ചൈവ നാഗഗ് ചൈരാവതസ് തഥാ
 കൃഷ്ണഗ് ച ലോഹിതഗ് ചൈവ പദ്മഗ് ചിത്രഗ് ച വീര്യവാൻ
 9 കാഞ്ചലാശ്വതരൗ നാഗൗ ധൃതരാഷ്ട്ര ബലാഹകൗ
 മണിമാൻ കണ്ഡലധരഃ കർകോടക ധനഞ്ജയൗ
 10 പ്രഹ്ലാദോ മുഷികാദഗ് ച തമൈവ ജനമേജയഃ
 പതാകിനോ മണ്ഡലിനഃ ഫണവന്തഗ് ച സർവശഃ
 11 ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവഃ സർപാസ് തസ്യാം യുധിഷ്ഠിര
 ഉപാസതേ മഹാത്മാനം വരണം വിഗതക്ലമാഃ
 12 ബലിർ വൈരോചനോ രാജാ നരകഃ പൃഥിവീം ജയഃ
 പ്രഹ്ലാദോ വിപ്ര ചിത്തിഗ് ച കാലഖണ്ജാഗ് ച സർവശഃ
 13 സുഹന്തർ ദുർമുഖഃ ശംഖഃ സുമനാഃ സുമതിഃ സ്വനഃ
 ഘടോദരോ മഹാപാർശ്വഃ ക്രമനഃ പിറാസ് തഥാ
 14 വിശ്വരൂപഃ സുരൂപഗ് ച വിരൂപോ ഫഥ മഹാശിരാഃ
 ദശഗ്രീവഗ് ച ബാലീ ച മേഘവാസാ ദശാവരഃ
 15 കൈടഭോ വിടടുതഗ് ച സംഹ്രാദഗ് ചേന്ദ്ര താപനഃ
 ദൈത്യദാനവ സംഘാഗ് ച സർവേ രുചിരകണ്ഡലാഃ
 16 സ്രഗിണോ മൗലിനഃ സർവേ തഥാ ദിവ്യപരിച്ഛദാഃ

സർവേ ലബ്ധവരാഃ ശുഭ്രാഃ സർവേ വിഗതമൃത്യവഃ
 17 തേ തസ്യോം വരണം ദേവം ധർമ്മപാശസ്ഥിതാഃ സദാ
 ഉപാസതേ മഹാത്മാനം സർവേ സുചരിതവ്രതാഃ
 18 തഥാ സമുദ്രാശ് ചത്യാരോ നദീ ഭാഗീരഥീ ച യാ
 കാലിന്ദീ വിദിശാ വേണ്ണാ നർമദാ വേഗവാഹിനീ
 19 വിപാശാ ച ശതദ്രുശ് ച ചന്ദ്ര ഭാഗാ സരസ്വതീ
 ഇരാവതീ വിതസ്താ ച സിന്ധുർ ദേവ നദസ് തഥാ
 20 ഗോദാവരീ കൃഷ്ണ വേണ്ണാ കാവേരീ ച സരിദ് വരാ
 ഏതാശ് ചാന്യാശ് ച സരിതസ് തീർഥാനി ച സരാംസി ച
 21 കൂപാശ് ച സപ്രസ്രവണാ ദേഹവന്തോ യുധിഷ്ഠിര
 പലലാനി തഥാഗാനി ദേഹവന്ത്യ് അഥ ഭാരത
 22 ദിശസ് തഥാ മഹി ചൈവ തഥാ സർവേ മഹീധരാഃ
 ഉപാസതേ മഹാത്മാനം സർവേ ജലചരാസ് തഥാ
 23 ഗീതവാദിത്രവന്തശ് ച ഗന്ധർവാപ്സരസാം ഗണാഃ
 സ്തുവന്തോ വരണം തസ്യോം സർവ ഏവ സമാസതേ
 24 മഹീധരാ രത്നവന്തോ രസാ യേഷു പ്രതിഷ്ഠിതാഃ
 സർവേ വിഗ്രഹവന്തസ് തേ തം ഈശ്വരം ഉപാസതേ
 25 ഏഷാ മയാ സമ്പതതാ വാരണീ ഭരതർഷഭ
 ദ്രഷ്ടുപൂർവാ സഭാ രമ്യാ കബേരസ്യ സഭാം ശൃണ

അധ്യായം 10

1 [ൻ]

സഭാ വൈശ്രവണീ രാജഞ് ശതയോജനം ആയതാ
വിസ്തീർണാ സപ്തതിശ് ചൈവ യോജനാനി സിതപ്രഭാ
2 തപസാ നിർമിതാ രാജൻ സ്വയം വൈശ്രവണേന സാ
ശശിപ്രഭാ ഖേചരീണാം കൈലാസശിഖരോപമാ
3 ഗൃഹ്യകൈർ ഉഹ്യമാനാ സാ ഖേ വിഷ്ണേതവ ദ്രഗൃതേ
ദിവ്യാ ഹേമമയൈർ ഉച്ചൈഃ പാദപൈർ ഉപശോഭിതാ
4 രശ്മിവതീ ഭാസ്വരാ ച ദിവ്യഗന്ധാ മനോരമാ
സിതാഭ്രശിഖരാകാരാ പ്ലവമാനേവ ദ്രഗൃതേ
5 തസ്യാം വൈശ്രവണോ രാജാ വിചിത്രാഭരണാംബരഃ
സ്ത്രീസഹസ്രാവൃതഃ ശ്രീമാൻ ആസ്ത്രേ ജ്വലിതകണ്ഡലഃ
6 ദിവാകരനിലേ പുണ്യേ ദിവ്യാസ്തരണ സംവൃതേ
ദിവ്യപാദോപധാനേ ച നിഷ്ണഃ പരമാസനേ
7 മന്ദാരാണാം ഉദാരാണാം വനാനി സുരഭീണി ച
സൗഗന്ധികാനാം ചാദായ ഗന്ധാൻ ഗന്ധവഹഃ ശുചിഃ
8 നലിന്യാശ് ചാലകാഖ്യായാശ് ചന്ദനാനാം വനസ്യ ച
മനോ ഹൃദയസംഹ്യാദീ വായുസ് തം ഉപസേവതേ
9 തത്ര ദേവാഃ സഗന്ധർവാ ഗണൈർ അപ്സരസാം വൃതാഃ
ദിവ്യതാനേന ഗീതാനി ഗാന്തി ദിവ്യാനി ഭാരത
10 മിശ്രകേശീ ച രംഭാ ച ചിത്രസേനാ ശുചിസ്തീതാ
ചാരുനേത്രാ ഘൃതാചീ ച മേനകാ പുഞ്ജികസ്ഥലാ
11 വിശ്വാചീ സഹ ജന്യാ ച പ്രജ്ഞോചാ ഉർവശീ ഇരാ
വർഗാ ച സൗരഭേയീ ച സമീചീ ബൃദ്ബുദാ ലതാ
12 ഏതാഃ സഹസ്രശശ് ചാനു്യാ നൃത്തഗീതവിശാരദാഃ
ഉപതിഷ്ഠന്തി ധനദം പാണ്ഡവാപ്സരസാം ഗണാഃ
13 അനിശം ദിവ്യവാദിത്രൈർ നൃത്തൈർ ഗീതൈശ് ച സാ സഭാ
അശുന്ത്യാ രുചിരാ ഭാതി ഗന്ധർവാപ്സരസാം ഗണൈഃ
14 കിംനരാ നാമ ഗന്ധർവാ നരാ നാമ തഥാപരേ
മണിഭദ്രോ ിഥ ധനദഃ ശ്വേതഭദ്രശ് ച ഗൃഹ്യകഃ
15 കശേരകോ ഗണ്ഡകണ്യഃ പ്രദ്യോതശ് ച മഹാബലഃ
കസ്തംബുരുഃ പിശാചശ് ച ഗജകർണോ വിശാലകഃ
16 വരാഹകർണഃ സാന്ദ്രൗഷ്ടഃ ഫലഭക്ഷഃ ഫലോദകഃ

അംഗചൂഡഃ ശിഖാവർതോ ഹേമനേത്രോ വിഭീഷണഃ
 17 പുഷ്പാനനഃ പിംഗലകഃ ശോണിതോദഃ പ്രവാലകഃ
 വൃക്ഷവാസ്യ നികേതശ് ച ചീരവാസാശ് ച ഭാരത
 18 ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവോ യക്ഷാഃ ശതസഹസ്രശഃ
 സദാ ഭഗവതീ ച ശ്രീസ് തഥൈവ നലകുബരഃ
 19 അഹം ച ബഹുശസ് തസ്യാം ഭവന്ത്യ് അന്യേ ച മദ്വിധാഃ
 ആചാര്യാശ് ചാഭവംസ് തത്ര തഥാ ദേവർഷയോ fപരേ
 20 ഭഗവാൻ ഭൂതസംഖൈശ് ച വൃതഃ ശതസഹസ്രശഃ
 ഉമാപതിഃ പശുപതിഃ ശുലധൃഗ് ഭഗ നേത്രഹാ
 21 ത്ര്യംബകോ രാജശാർദൂല ദേവീ ച വിഗതക്ലമാ
 വാമനൈർ വികടൈഃ കണ്ഠൈഃ ക്ഷതജാലൈഃ മനോജയൈഃ
 22 മാംസമേദോ വസാഹാരൈർ ഉഗ്രശ്രവണ ദർശനൈഃ
 നാനാപ്രഹരണൈർ ഘോരൈർ വാതൈർ ഇവ മഹാജയൈഃ
 വൃതഃ സഖായം അന്യാസ്തേ സദൈവ ധനദം നൃപ
 23 സാ സഭാ താദൃശീ രാജൻ മയാ ദൃഷ്ടാന്തരിക്ഷഗാ
 പിതാമഹ സഭാം രാജൻ കഥയിഷ്യേ ഗതക്ലമാം

അധ്യായം 11

1 [ൻ]

പുരാ ദേവയുഗേ രാജന് ആദിത്യോ ഭഗവാൻ ദിവഃ
 ആഗച്ഛൻ മാനുഷം ലോകം ദിദൃക്ഷുർ വിഗതക്ലമഃ
 2 ചരൻ മാനുഷരൂപേണ സഭാം ദൃഷ്ട്വാ സ്വയം ഭൂഃ
 സഭാം അകഥയൻ മഹ്യം ബ്രാഹ്മീം തത്തേന പാണ്ഡവ
 3 അപ്രമേയപ്രഭാം ദിവ്യാം മാനസീം ഭരതർഷഭ
 അനിർദേശ്യാം പ്രഭാവേന സർവഭൂതമനോരമാം
 4 ശ്രുത്വാ ഗുണാൻ അഹം തസ്യഃ സഭായഃ പാണ്ഡനന്ദന
 ദർശനേഷ്ടസ് തഥാ രാജന് ആദിത്യം അഹം അബ്രുവം
 5 ഭഗവൻ ദൃഷ്ടം ഇച്ഛാമി പിതാമഹ സഭാം അഹം
 യേന സാ തപസാ ശക്യാ കർമണാ വാപി ഗോപതേ
 6 ഔഷധൈർ വാ തഥായുക്തൈർ ഉത വാ മായയാ യയാ
 തൻ മമാചക്ഷ്യ ഭഗവൻ പശ്യേയം താം സഭാം കഥം
 7 തതഃ സ ഭഗവാൻ സൂര്യോ മാം ഉപാദായ വീര്യവാൻ
 അഗച്ഛത് താം സഭാം ബ്രാഹ്മീം വിപാപാം വിഗതക്ലമാം
 8 ഏവംരൂപേതി സാ ശക്യാ ന നിർദേഷ്യം ജനാധിപ
 ക്ഷണേന ഹി ബിഭർത്യ അന്യദ് അനിർദേശ്യം വപുസ് തഥാ
 9 ന വേദ പരിമാനം വാ സംസ്ഥാനം വാപി ഭാരത
 ന ച രൂപം മയാ താദൃഗ് ദൃഷ്ട്വപൂർവം കദാ ചന
 10 സുസുഖാ സാ സഭാ രാജൻ ന ശീതാ ന ച ഘർമ്മദാ
 ന ക്ഷത്രിപിപാസേ ന ശ്ലാനിം പ്രാപ്യ താം പ്രാപ്തവന്ത്യ് ഉത
 11 നാനാരൂപൈർ ഇവ കൃതാ സുവിചിന്ത്രൈഃ സുഭാസ്യഭൈഃ
 സ്തംഭൈർ ന ച ധൃതാ സാ തു ശാശ്വതി ന ച സാ ക്ഷരാ
 12 അതി ചന്ദ്രം ച സൂര്യം ച ശിഖിനം ച സ്വയമ്പ്രഭാ
 ദീപ്യതേ നാകപൃഷ്ടസ്ഥാ ഭാസയന്തീവ ഭാസ്കരം
 13 തസ്യാം സ ഭഗവാൻ ആസ്തേ വിദധദ് ദേവ മായയാ
 സ്വയം ഏകോ ിനിശം രാജാൻ ലോകാൻ ലോകപിതാ മഹഃ
 14 ഉപതിഷ്ഠന്തി ചാപ്യ് ഏനം പ്രജാനാം പതയഃ പ്രഭ്രം
 ദക്ഷഃ പ്രചേതാഃ പുലഹോ മരീചിഃ കശ്യപസ് തഥാ
 15 ഭൃഗുർ അത്രിർ വസിഷ്ടസ് ച ഗൗതമസ് ച തഥാംശിരാഃ
 മനോ ിന്തരിക്ഷം വിദ്യാസ് ച വായുസ് തേജോ ജലം മഹി
 16 ശബ്ദഃ സ്വർശസ് തഥാരൂപം രസോ ഗന്ധസ് ച ഭാരത

പ്രകൃതിശ്ച വികാരശ്ച യച്ഛ്ചാന്യത്കാരണം ഭൂവഃ
 17 ചന്ദ്രമാഃ സഹ നക്ഷത്രൈർ ആദിത്യശ്ച ഗമസ്ത്ഥിമാൻ
 വായവഃ ക്രതവശ്ചൈവ സങ്കൽപഃ പ്രാണ ഏവ ച
 18 ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവഃ സ്വയംഭൂവം ഉപസ്മിതാഃ
 അർഥോ ധർമ്മശ്ച കാമശ്ച ഹർഷോ ദ്രേഷ്യസ് തപോ ദമഃ
 19 ആയാന്തി തസ്യാം സഹിതാ ഗന്ധർവാപ്ലരസസ് തഥാ
 വിംശതിഃ സപ്ത ചൈവാന്യേ ലോകപാലാശ്ച സർവശഃ
 20 ശുക്രോ ബൃഹസ്പതിശ്ചൈവ ബുധോ ഹ്നാശ്ച ഏവ ച
 ശന്നൈശ്ചരശ്ച രാഹുശ്ച ഗ്രഹാഃ സർവേ തഥൈവ ച
 21 മന്ത്രോ രഥന്തരശ്ചൈവ ഹരിമാൻ വസുമാൻ അപി
 ആദിത്യഃ സാധിരാജാനോ നാനാ ദ്വന്ദ്വേർ ഉദാഹൃതാഃ
 22 മന്ത്രേതോ വിശ്വകർമ്മാ ച വസവശ്ചൈവ ഭാരത
 തഥാ പിതൃഗണാഃ സർവേ സർവാണി ച ഹവിംസ്യ് അഥ
 23 ഋഗ് വേദഃ സാമവേദശ്ച യജുർവേദശ്ച പാണ്ഡവ
 അഥർവവേദശ്ച തഥാ പർവാണി ച വിശാം പതേ
 24 ഇതിഹാസോപവേദാശ്ച വേദാംഗാനി ച സർവശഃ
 ഗ്രഹാ യജ്ഞാശ്ച സോമശ്ച ദൈവതാനി ച സർവശഃ
 25 സാവിത്രി ദുർഗ തരണി വാണി സപ്ത വിധാ തഥാ
 മേധാ ധൃതിഃ ശ്രുതിശ്ചൈവ പ്രജ്ഞാ ബുദ്ധിർ യശോ ക്ഷമാ
 26 സാമാനി സ്മൃതിശ്ചാണി ഗാഥാശ്ച വിവിധാസ് തഥാ
 ഭാഷ്യാണി തർക യുക്താനി ദേഹവന്തി വിശാം പതേ
 27 ക്ഷണാ ലവാ മുഹൂർതാശ്ച ദിവാരാത്രിസ് തഥൈവ ച
 അർധമാസാശ്ച മാസാശ്ച ജൃതവഃ ഷട് ച ഭാരത
 28 സംവത്സരാഃ പഞ്ച യുഗം അഹോരാത്രാശ്ച തുർവിധാ
 കാലചക്രം ച യദ് ദിവ്യം നിത്യം അക്ഷയം അവ്യയം
 29 അദിതിർ ദിതിർ ദന്തശ്ചൈവ സുരസാ വിനതാ ഇരാ
 കാലകാ സുരഭിർ ദേവീ സരമാ ചാഥ ഗൗതമീ
 30 ആദിത്യാ വസവോ ഭദ്രാ മന്ത്രശ്ചാശ്വിനാവ് അപി
 വിശ്വേ ദേവാശ്ച സാധ്യാശ്ച പിതരശ്ച മനോജവാഃ
 31 രാക്ഷസാശ്ച പിശാചാശ്ച ദാനവാ ഗുഹൃകാസ് തഥാ
 സുപർണനാഗപശവഃ പിതാമഹം ഉപാസതേ
 32 ദേവോ നാരായണസ് തസ്യാം തഥാ ദേവർഷയശ്ച യേ
 ഋഷയോ വാലഖിലയാശ്ച യോനിജായോനിജാസ് തഥാ

33 യച് ച കിം ചിത് ത്രിലോകേ fസ്തിൻ ദൃശ്യതേ സ്ഥാണജംഗമം
സർവം തസ്യാം മയാ ദൃഷ്ടം തദ് വിധി മനുജാധിപ

34 അഷ്ടാശീതി സഹസ്രാണി യതിനാം ഊർധ്വരേതസാം
പ്രജാവതാം ച പഞ്ചാശദ് ഭൃഷീണാം അപി പാണ്ഡവ

35 തേ സ്മ തത്ര യഥാകാമം ദൃഷ്ട്യാ സർവേ ദിവൗകസഃ
പ്രണമ്യ ശിരസാ തസ്മൈ പ്രതിയാന്തി യഥാഗതം

36 അതിഥിൻ ആഗതൻ ദേവാൻ ദൈത്യാൻ നാഗാൻ മുനീംസ് തഥാ
യക്ഷാൻ സുപർണാൻ കാലേയാൻ ഗന്ധർവാപ്പരസസ് തഥാ

37 മഹാഭാഗൻ അമിതധീർ ബ്രഹ്മാ ലോകപിതാ മഹഃ
ദയാവാൻ സർവഭൂതേഷു യഥാർഹം പ്രതിപദ്യതേ

38 പ്രതിഗൃഹ്യ ച വിശ്യാത്ഥാ സ്വയംഭൂർ അമിതപ്രഭഃ
സാന്ത്വമാനാർഥ സംഭോഗൈർ യുനക്തി മനുജാധിപ

39 തഥാ തൈർ ഉപയാതൈശ് ച പ്രതിയാതൈശ് ച ഭാരത
ആകലാ സാ സഭാ താത ഭവതി സ്മ സുഖപ്രദാ

40 സർവതേജോമയീ ദിവ്യാ ബ്രഹ്മർഷിഗണസേവിതാ
ബ്രാഹ്മ്യാ ശ്രീയാ ദീപ്യമാനാ ശുശ്രൂഭേ വിഗതക്ലമാ

41 സാ സഭാ താദൃഷീ ദൃഷ്ട്യാ സർവലോകേഷു ദുർലഭാ
സഭേയം രാജശാർദൂല മനുഷ്യേഷു യഥാ തവ

42 ഏതാ മയാ ദൃഷ്ടപൂർവ്വഃ സഭാ ദേവേഷു പാണ്ഡവ
തവേയം മാനുഷേ ലോകേ സർവശ്രേഷ്ഠതമാ സഭാ

43 [യ]

പ്രായശോ രാജലോകസ് തേ കഥിതോ വദതാം വര
വൈവസ്വതസഭായാം തു യഥാ വദസി വൈ പ്രഭോ

44 വരണസ്യ സഭായാം തു നാഗാസ് തേ കഥിതാ വിഭോ
ദൈത്യേന്ദ്രാശ് ചൈവ ഭൂയിഷ്ടാഃ സരീതഃ സാഗരാസ് തഥാ

45 തഥാ ധനപതേർ യക്ഷാ ഗൃഹ്യകാ രാക്ഷസാസ് തഥാ
ഗന്ധർവാപ്പരസശ് ചൈവ ഭഗവാംശ് ച വൃഷധ്വജഃ

46 പിതാമഹ സഭായാം തു കഥിതാസ് തേ മഹർഷയഃ
സർവദേവ നികായാശ് ച സർവശാസ്ത്രാണി ചൈവ ഹി

47 ശതകൃതുസഭായാം തു ദേവാഃ സങ്കീർതിതാ മൂനേ
ഉദ്ദേശതശ് ച ഗന്ധർവാ വിവിധാശ് ച മഹർഷയഃ

48 ഏക ഏവ തു രാജർഷിർ ഹരിശ് ചന്ദ്രോ മഹാമൂനേ
കഥിതസ് തേ സഭാ നിത്യോ ദേവേന്ദ്രസ്യ മഹാത്മനഃ

49 കിം കർമ്മ തേനാചരിതം തപോ വാ നിയതവ്രതം
 യേനാസൗ സഹ ശക്രേണ സ്തർധതേ സ്മ മഹായശാഃ
 50 പിതൃലോകഗതൗ ചാപി ത്വയാ വിപ്ര പിതാ മമ
 ദൃഷ്ടഃ പാണ്ഡുർ മഹാഭാഗഃ കഥം ചാസി സമാഗതഃ
 51 കിം ഉക്തവാംശ് ച ഭഗവന് ഏതദ് ഇച്ഛാമി വേദിതും
 ത്വന്തഃ ശ്രോതും അഹം സർവം പരം കൗതൂഹലം ഹി മേ
 52 [ൻ]

യൻ മാം പൃച്ഛസി രാജേന്ദ്ര ഹരിശ് ചന്ദ്രം പ്രതി പ്രഭോ
 തത് തേ ിഹം സമ്പ്രവക്ഷ്യാമി മാഹാത്മ്യം തസ്യ ധീമതഃ
 53 സ രാജാ ബലവാൻ ആസീത് സഗ്രാട് സർവമഹീക്ഷിതാം
 തസ്യ സർവേ മഹീപാലാഃ ശാസനാവനതാഃ സ്ഥിതാഃ
 54 തേനൈകം രഥം ആസ്ഥായ ജൈത്രം ഹേമവിഭൃഷിതം
 ശസ്ത്രപ്രതാപേന ജിതാ ദ്വിപാഃ സപ്ത നരേശ്വര
 55 സ വിജിത്യ മഹീം സർവാം സ ശൈലവനകാനനാം
 ആജഹാര മഹാരാജ രാജസ്യയം മഹാക്രതും
 56 തസ്യ സർവേ മഹീപാലാ ധനാന്യ് ആജഹ്രൂർ ആജ്ഞയാ
 ദ്വിജാനാം പരിവേഷാരസ് തസ്മിൻ യജ്ഞേ ച തേ ിഭവൻ
 57 പ്രാദാച് ച ദ്രവിണം പ്രീത്യാ യാജകാനാം നരേശ്വരഃ
 യഥോക്തം തത്ര തൈസ് തസ്മിംസ് തതഃ പഞ്ച ഗുണാധികം
 58 അതർപയച് ച വിവിധൈർ വസുഭിർ ബ്രാഹ്മണാംസ് തഥാ
 പ്രാസർപ കാലേ സമ്പ്രാപ്തേ നാനാദിഗ്ഭ്യഃ സമാഗതാൻ
 59 ഭക്ഷ്യർ ഭോജ്യേ ശ് ച വിവിധൈർ യഥാ കാമപുരസ്കൃതൈഃ
 രത്നൗലതർപിതൈസ് തുഷ്ടൈർ ദ്വിജൈശ് ച സമുദാഹൃതം
 തേജസ്വി ച യശസ്വി ച നൃപേഭ്യോ ിഭ്യധികോ ിഭവത്
 60 ഏതസ്മാത് കാരണാത് പാർഥ ഹരിശ് ചന്ദ്രോ വിരാജതേ
 തേഭ്യോ രാജസഹസ്രേഭ്യസ് തദ് വിധി ഭരതർഷഭ
 61 സമാപ്യ ച ഹരിശ് ചന്ദ്രോ മഹായജ്ഞം പ്രതാപവാൻ
 അഭിഷിക്തഃ സ ശുശ്രൂഭേ സാമ്രാജ്യേന നരാധിപ
 62 യേ ചാന്യേ ിപി മഹീപാലാ രാജസ്യയം മഹാക്രതും
 യജ്ഞേ തേ മഹേന്ദ്രേണ മോദന്തേ സഹ ഭാരത
 63 യേ ചാപി നിയനം പ്രാപ്താഃ സംഗ്രാമേഷ് അപലായിനഃ
 തേ തത് സദോ സമാസാദ്യ മോദന്തേ ഭരതർഷഭ
 64 തപസാ യേ ച തീന്ദ്രേണ ത്യജന്തീഹ കലേവരം

തേ ഹി തത് സ്ഥാനം ആസാദ്യ ശ്രീമന്തോ ഭാതി നിത്യശഃ
 65 പിതാ ച ത്വ് ആഹ കൗന്തേയ പാണ്ഡുഃ കൗരവനന്ദനഃ
 ഹരിശ് ചന്ദ്രേ ശ്രീയം ദൃഷ്ട്വാ നൃപതൗ ജാതവിസ്മയഃ
 66 സമർഥോ ഹി സി മഹീം ജേതും ഭ്രാതരസ് തേ വശേ സ്ഥിതഃ
 രാജസ്യം ക്രതുശ്രേഷ്ഠം ആഹരസ്വേതി ഭാരത
 67 തസ്യ ത്വം പുരുഷവ്യാഘ്രേ സങ്കൽപം കരു പാണ്ഡവ
 ഗത്താരസ് തേ മഹേന്ദ്രസ്യ പൂർവൈഃ സഹ സലോകതാം
 68 ബഹുവിഘ്നൈഃ ച നൃപതേ ക്രതുർ ഏഷ സ്മൃതോ മഹാൻ
 ചിദ്രാണ്യ് അത്ര ഹി വാഞ്ചരന്തി യജ്ഞൗല്ലാ ബ്രഹ്മരാക്ഷസഃ
 69 യുദ്ധം ച പൃഷ്ഠഗമനം പൃഥിവീ ക്ഷയകാരകം
 കിം ചിദ് ഏവ നിമിത്തം ച ഭവത്യ് അത്ര ക്ഷയാവഹം
 70 ഏതത് സഞ്ചിന്ത്യ രാജേന്ദ്ര യത് ക്ഷമം തത് സമാചര
 അപ്രമത്തോത്ഥിതോ നിത്യം ചാതുർവർണ്യസ്യ രക്ഷണേ
 ഭവ ഏധസ്വ മോദസ്വ ദാന്നൈസ് തർപയ ച ദ്വിജാൻ
 71 ഏതത് തേ വിസ്തരേണോക്തം യൻ മാം ത്വം പരിപൃച്ഛസി
 ആപൃച്ഛേ ത്വാം ഗമിഷ്യാമി ദാശാർഹ നഗരീം പ്രതി
 72 [വ്]

ഏവം ആഖ്യായ പാർഥേഭ്യോ നാരദോ ജനമേജയ
 ജഗാമ തൈർ വൃതോ രാജന് ലുഷിഭിർ ഹൈഃ സമാഗതഃ
 73 ഗതേ തു നാരദേ പാർഥോ ഭ്രാതൃഭിഃ സഹ കൗരവ
 രാജസ്യം ക്രതുശ്രേഷ്ഠം ചിന്തയാം ആസ ഭാരത

അധ്യായം 12

1 [വി]

ഋഷേസ് തദ് വചനം ശ്രുത്വാ നിശശ്യാസ യുധിഷ്ഠിരഃ
 ചിന്തയൻ രാജസുയാപ്തം ന ലേഭേ ശർമ ഭാരത
 2 രാജർഷീണാം ഹി തം ശ്രുത്വാ മഹിമാനം മഹാത്മനാം
 യജ്ഞാനം കർമ്മഭിഃ പുണ്യൈർ ലോകപ്രാപ്തം സമീക്ഷ്യ ച
 3 ഹരിശ് ചന്ദ്രം ച രാജർഷിം രോചമാനം വിശേഷതഃ
 യജ്ഞാനം യജ്ഞം ആഹർതും രാജസുയം ഇയേഷ സഃ
 4 യുധിഷ്ഠിരസ് തതഃ സർവാനു അർചയിത്വാ സഭാ സഭഃ
 പ്രത്യർചിതശ് ച തൈഃ സർവൈർ യജ്ഞായൈവ മനോ ദധേ
 5 സ രാജസുയം രാജേന്ദ്ര കരൂണാം ഋഷഭഃ ക്രതും
 ആഹർതും പ്രവണം ചക്രേ മനോ സഞ്ചിന്ത്യ സോ ഫസക്രത്
 6 ഭൂയോ ചാദ്ഭൂതവീര്യൗജാ ധർമം ഏവാനുപാലയൻ
 കിം ഹിതം സർവലോകാനാം ഭവേദ് ഇതി മനോ ദധേ
 7 അനുഗൃഹ്ണൻ പ്രജാഃ സർവാഃ സർവധർമവിദാം വരഃ
 അവിശേഷേണ സർവേഷാം ഹിതം ചക്രേ യുധിഷ്ഠിരഃ
 8 ഏവംഗതേ തതസ് തസ്മിൻ പിതരീവാശ്വസഞ്ജനഃ
 ന തസ്യ വിദ്യതേ ദേഷ്ടാ തതോ ഫസ്യുജാത ശത്രുതാ
 9 സ മന്ത്രിണഃ സമാനായു ഭ്രാതൃംശ് ച വദതാം വരഃ
 രാജസുയം പ്രതി തദാ പുനഃ പുനർ അപ്ചുത
 10 തേ പ്ചുച്ഛമാനാഃ സഹിതാ വചോ ഫർമ്യം മന്ത്രിണസ് തദാ
 യുധിഷ്ഠിരം മഹാപ്രാജ്ഞം യിയക്ഷും ഇദം അബ്രുവൻ
 11 യേനാഭിഷിക്ഷേതാ നൃപതിർ വാരുണം ഗുണം ഋച്ഛതി
 തേന രാജാപി സൻ കൃത്സും സമ്രാഡ് ഗുണം അഭീഷ്ഠതി
 12 തസ്യ സമ്രാഡ് ഗുണാർഹസ്യ ഭവതഃ കരുനന്ദന
 രാജസുയസ്യ സമയം മന്യന്തേ സുഹൃദസ് തവ
 13 തസ്യ യജ്ഞസ്യ സമയഃ സ്വാധീനഃ ക്ഷത്രസമ്പദാ
 സാസ്താ ഷഡ് അഗന്യോ യസ്മിംശ് ചിയന്തേ സംശിതരൂഢൈഃ
 14 ദർവീ ഹോമാൻ ഉപാദായ സർവാനു യഃ പ്രാപ്തതേ ക്രതൂൻ
 അഭിഷേകം ച യജ്ഞാന്തേ സർവജിത് തേന ചോച്യതേ
 15 സമർഥോ ഫസി മഹാബാഹോ സർവേ തേ വശഗാ വയം
 അവിചാര്യ മഹാരാജ രാജസുയേ മനോ കരു
 16 ഇത്യ ഏവം സുഹൃദഃ സർവേ പൃഥക് ച സഹ ചാബ്രുവൻ

സ ധർമ്മ്യം പാണ്ഡവസ് തേഷാം വചോ ശ്രുത്വാ വിശാം പതേ
 ധൃഷ്ടം ഇഷ്ടം വരിഷ്ടം ച ജഗ്രാഹ മനസാരിഹാ
 17 ശ്രുത്വാ സുഹൃദ് വചസ് തച് ച ജാനംഗ് ചാപ്യ് ആത്മനഃ ക്ഷമം
 പുനഃ പുനർ മനോ ദധ്രേ രാജസുയായ ഭാരത
 18 സ ഭ്രാന്തഭിഃ പുനർ ധീമാൻ ജഗ്രിഗ്ഭിഗ് ച മഹാത്മഭിഃ
 ധാമ്യ ദൈവപായനാദൈദ്യഗ് ച മന്ത്രയാം ആസ മന്ത്രിഭിഃ
 19 [യ്]
 ഇയം യാ രാജസുയസ്യ സമ്രാഡ് അർഹസ്യ സുകൃതോഃ
 ശ്രദ്രധാനസ്യ വദതഃ സ്വഹാ മേ സാ കഥം ഭവേത്
 20 [വ്]
 ഏവം ഉക്താസ് തു തേ തേന രാജ്ഞാ രാജീവലോചന
 ഇദം ഉഘൃർ വചോ കാലേ ധർമാത്മാനം യുധിഷ്ഠിരം
 അർഹസ് ത്വം അസി ധർമ്മജ്ഞ രാജസുയം മഹാക്രതും
 21 അഥൈവം ഉക്തേ നൃപതാവ് ജഗ്രിഗ്ഭിർ ജഷിഭിസ് തഥാ
 മന്ത്രിണോ ഭ്രാന്തരഗ് ചാസ്യ തദ് വചോ പ്രത്യുപജയൻ
 22 സ തു രാജാ മഹാപ്രാജ്ഞഃ പുനർ ഏവാത്മനാത്മവാൻ
 ഭൂയോ വിമമൃശേ പാർഥോ ലോകാനാം ഹിതകാമ്യയാ
 23 സാമർഥ്യ യോഗം സന്ദ്രേക്ഷ്യ ദേശകാലൗ വ്യയാഗമൗ
 വിമൃശ്യ സമ്യക് ച ധിയാ കർവൻ പ്രാജ്ഞോ ന സീദതി
 24 ന ഹി യജ്ഞസമാരംഭഃ കേവലാത്മ വിപത്തയേ
 ഭവതീതി സമാജ്ഞായ യത്തതഃ കാര്യം ഉദ്വഹൻ
 25 സ നിശ്ചയാർഥം കാര്യസ്യ കൃഷ്ണം ഏവ ജനാർദനം
 സർവലോകാത് പരം മത്യാ ജഗാമ മനസാ ഹരിം
 26 അപ്രമേയം മഹാബാഹും കാമാജ് ജാതം അജം നൃഷ്യ
 പാണ്ഡവസ് തർകയാം ആസ കർമ്മഭിർ ദേവ സംമിതൈഃ
 27 നാസ്യ കിം ചിദ് അവിജ്ഞാതം നാസ്യ കിം ചിദ് അകർമ്മജം
 ന സ കിം ചിൻ ന വിഷഹേദ് ഇതി കൃഷ്ണം അമന്യത
 28 സ തു താം നൈഷ്ഠികീം ബുദ്ധിം കൃത്വാ പാർഥോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 ഗുരുവദ് ഭൂതഗുരവേ പ്രാഹിണോദ് ദൂതം അഞ്ജസാ
 29 ശീഘ്രഗേന രഥേനാശു സ ദൂതഃ പ്രാപ്യ യാദവാൻ
 ദ്വാരകാവാസിനം കൃഷ്ണം ദ്വാരവത്യാം സമാസദത്
 30 ദർശനാകാക്ഷിണം പാർഥം ദർശനാകാക്ഷയാച്യുതഃ
 ഇന്ദ്രസേനേന സഹിത ഇന്ദ്രപ്രസഥം യയൗ തദാ

31 വ്യതിത്യ വിവിധാൻ ദേശാംസ് ത്വരാവാൻ ക്ഷിപ്രവാഹനഃ

ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥഗതം പാർഥം അഭ്യഗച്ഛജ്ജനാർദനഃ

32 സ ഗൃഹേ ഭ്രാന്തുവദ് ഭ്രാന്താ ധർമ്മരാജേന പൂജിതഃ

ഭീമേന ച തതോ ിപശ്യത് സ്വസാരം പ്രീതിമാൻ പിതഃ

33 പ്രീതഃ പ്രിയേണ സുഹൃദാ രേമേ സ സഹിതസ് തദാ

അർജ്ജുനേന യഥാഭ്യാം ച ഗുരുവത് പര്യപസ്മിതഃ

34 തം വിശ്രാന്തം ശുഭേ ദേശേ ക്ഷണിനം കല്യാ അച്യുതം

ധർമ്മരാജഃ സമാഗമ്യ ജ്ഞാപയത് സ്വം പ്രയോജനം

35 [യ]

പ്രാർഥിതോ രാജസ്യയോ മേ ന ചാസൗ കേവലേസ്സയാ

പ്രാപ്യതേ യേന തത് തേ ഹ വിദിതം കൃഷ്ണ സർവശഃ

36 യസ്മിൻ സർവം സംഭവതി യശ് ച സർവത്ര പൂജ്യതേ

യശ് ച സർവേശ്വരോ രാജാ രാജസ്യയം സ വിന്ദതി

37 തം രാജസ്യയം സുഹൃദഃ കാര്യം ആഹുഃ സമേത്യ മേ

തത്ര മേ നിശ്ചിതതമം തവ കൃഷ്ണഗിരാ ഭവേത്

38 കേചിദ് ധി സൗഹൃദാദ് ഏവ ദോഷം ന പരിചക്ഷതേ

അർഥഹേതോസ് തഥൈവാന്യേ പ്രിയം ഏവ വദന്ത്യ് ഉത

39 പ്രിയം ഏവ പരീപ്സന്തേ കേ ചിദ് ആത്മണി യദ് ധിതം

ഏവം പ്രായാശ് ച ദൃശ്യന്തേ ജനവാദാഃ പ്രയോജനേ

40 ത്വം ഇ ഹേതൂൻ അതീത്യൈതാൻ കാമക്രോധൗ വ്യതിത്യ ച

പരഥം നഃ ക്ഷമം ലോകേ യഥാവദ് വജ്രം അർഹസി

അധ്യായം 13

1 [ക്]

സർവൈർ ഗുണൈർ മഹാരാജ രാജസുയം ത്വം അർഹസി
ജാനതസ് ത്വ ഏവ തേ സർവം കിം ചിദ് വക്ഷ്യാമി ഭാരത
2 ജാമദഗ്നേന രാമേണ ക്ഷത്രം യദ് അവശേഷിതം
തസ്മാദ് അവരജം ലോകേ യദ് ഇദം ക്ഷത്രസഞ്ജ്ഞിതം
3 കൃതോ ഽയം കലസങ്കൽപഃ ക്ഷത്രിയൈർ വസുധാധിപ
നിദേശവാഗ്ഭീസ് തത് തേ ഹ വിദിതം ഭരതർഷഭ
4 ഐലസ്യേഷ്യാക വംശസ്യ പ്രകൃതിം പരിചക്ഷതേ
രാജാനഃ ശ്രേണി ബദ്ധാഗ് ച തതോ ഽന്യേ ക്ഷത്രിയാ ഭൂവി
5 ഐല വംശ്യാസ് തു യേ രാജംസ് തഥൈവേഷ്യാകവോ നൃപാഃ
താനി ചൈകുശതം വിധി കലാനി ഭരതർഷഭ
6 യയാതേസ് ത്വ ഏവ ഭോജാനാം വിസ്തരോ ഽതിമുണോ മഹാൻ
ഭജതേ ച മഹാരാജ വിസ്തരഃ സ ചതുർദശം
7 തേഷാം തഥൈവ താം ലക്ഷ്മീം സർവക്ഷത്രം ഉപാസതേ
സോ ഽവനീം മധ്യമാം ഭൂത്യാ മിഥോ ഭേദേഷ് അമന്യത
8 ചതുര്യസ് ത്വ അപരോ രാജാ യസ്മിൻ ഏകശതോ ഽഭവത്
സ സാമ്രാജ്യം ജരാസന്ധഃ പ്രാപ്നോ ഭവതി യോനിതഃ
9 തം സ രാജാ മഹാപ്രാജ്ഞ സംശ്രിത്യ കില സർവശഃ
രാജൻ സേനാപതിർ ജാതഃ ശിശുപാലഃ പ്രതാപവാൻ
10 തം ഏവ ച മഹാരാജ ശിഷ്യവത് സമൂപസഥിതഃ
വക്ത്രഃ കരൂഷാധിപതിർ മായാ യോധീ മഹാബലഃ
11 അപരൗ ച മഹാവീര്യൗ മഹാത്മാനൗ സമാശ്രിത്യ
ജരാസന്ധം മഹാവീര്യം തൗ ഹംസധിഭകാവ് ഉഭൗ
12 ദന്തവക്ത്രഃ കരൂഷഗ് ച കലഭോ മൗലവാഹനഃ
മൂർധ്നാ ദിവ്യം മണിം ബിഭ്രദ് യം തം ഭൂതമണിം വിദുഃ
13 മൂരം ച നരകം ചൈവ ശാസ്തി യോ യവനാധിപൗ
അപര്യന്ത ബലോ രാജാ പ്രതീച്ഛ്യാം വരണോ യഥാ
14 ഭഗദത്തോ മഹാരാജ വൃദ്ധസ് തവ പിതൃഃ സഖാ
സ വാചാ പ്രണതസ് തസ്യ കർമ്മണാ ചൈവ ഭാരത
15 സ്നേഹബദ്ധസ് തു പിതൃവൻ മനസാ ഭക്തിമാംസ് ത്വയി
പ്രതീച്ഛ്യാം ദക്ഷിണം ചാന്തം പൃഥിവ്യാഃ പാതി യോ നൃപഃ
16 മാതൃലോ ഭവതഃ ശൂരഃ പുരുജിത് കന്തിവർധനഃ

സ തേ സംനതിമാൻ ഏകഃ സ്നേഹതഃ ശത്രുതാപനഃ
 17 ജരാസന്ധം ഗതസ് ത്വ് ഏവം പുരാ യോ ന മയാ ഹതഃ
 പുരുഷോത്തമ വിജ്ഞാതോ യോ ഽസൗ ചേദിഷ്യ ദുർമതിഃ
 18 ആത്മാനം പ്രതിജാനാതി ലോകേ ഽസ്മിൻ പുരുഷോത്തമം
 ആദത്തേ സതതം മോഹാദ് യഃ സ ചിഹ്നം ച മാമകം
 19 വംഗ പുണ്യ കിരാതേഷു രാജാ ബലസമന്വിതഃ
 പൗണ്ഡ്രകോ വാസുദേവേതി യോ ഽസൗ ലോകേഷു വിശ്രുതഃ
 20 ചതുര്യഃ സ മഹാരാജ ഭോജ ഇന്ദ്ര സഖോ ബലീ
 വിദ്യാ ബലാദ് യോ വ്യജയത് പാണ്ഡ്യ ക്രമക കൈശികാൻ
 21 ഭ്രാതാ യസ്യാഹൃതിഃ ശൂരോ ജാമദഗ്ന്യ സമോ യുധി
 സ ഭക്തോ മാഗധം രാജാ ഭീഷ്മകഃ പരവീരഹാ
 22 പ്രിയാണ്യ് ആചരതഃ പ്രഹ്യാൻ സദാ സംബന്ധിനഃ സതഃ
 ഭജതോ ന ഭജത്യ് അസ്മാൻ അപ്രിയേഷു വ്യവസ്ഥിതഃ
 23 ന കലം ന ബലം രാജന് അഭിജാനംസ് തഥാത്മനഃ
 പശ്യമാനോ യശോ ദീപ്തം ജരാസന്ധം ഉപാശ്രിതഃ
 24 ഉദിച്ച്യഭോജാശ് ച തഥാ കലാന്യ് അഷ്ടാ ദശാഭിഭോ
 ജരാസന്ധ ഭയാദ് ഏവ പ്രതീചീം ദിശം ആശ്രിതഃ
 25 ശൂരസേനാ ഭദ്ര കാരാ ബോധാഃ ശാല്യാഃ പതച് ചരാഃ
 സുസ്ഥരാശ് ച സുകുട്ടാശ് ച ക്ഷണിന്ദാഃ കന്തിഭിഃ സഹ
 26 ശാല്യേയാനാം ച രാജാനഃ സോദര്യാനചഭൈഃ സഹ
 ദക്ഷിണാ യേ ച പാണ്ഡ്യാലാഃ പൂർവാഃ കന്തിഷു കോശലാഃ
 27 തഥോത്തരാം ദിശം ചാപി പരിത്യജ്യ ഭയാർദിതഃ
 മത്സ്യഃ സംന്യസ്തപാദാശ് ച ദക്ഷിണാം ദിശം ആശ്രിതഃ
 28 തഥൈവ സർവപാണ്ഡ്യാലാ ജരാസന്ധ ഭയാർദിതഃ
 സ്വരാഷ്ട്രം സമ്പരിത്യജ്യ വിദ്രുതഃ സർവതോദിശം
 29 കസ്യ ചിത് ത്വ് അഥ കാലസ്യ കംസോ നിർമഥ്യ ബാസവാന്
 ബാർഹദ്രഥ സുതേ ദേവ്യാവ് ഉപാഗച്ഛദ് വൃഥാ മതിഃ
 30 അസ്തിഃ പ്രാപ്തീശ് ച നാസ്താ തേ സഹദേവാനജേ ഽബലേ
 ബലേന തേന സ ജ്ഞാതീൻ അഭിഭൂയ വൃഥാ മതിഃ
 31 ശൈശ്യം പ്രാപ്തഃ സ തസ്യാസീദ് അതീവാപനയോ മഹാൻ
 ഭോജരാജന്യ വൃദ്ധൈസ് തു പീഡ്യമാനൈർ ദുരാത്മനാ
 32 ജ്ഞാതിത്രാണം അഭീഷ്ടദ്ഭിർ അസ്മത് സംഭാവനാ കൃതാ
 ദത്താക്രൂരായ സുതനം താം ആഹുക സുതാം തദാ

33 സങ്കർഷണ ദ്വിതീയേന ജ്ഞാതികാര്യം മയാ കൃതം
ഹതൗ കംസ സുനാമാനു മയാ രാമേണ ചാപ്യ് ഉത
34 ഭയേ തു സമുപക്രാന്തേ ജരാസന്ധേ സമുദ്യതേ
മന്ത്രോ ിയം മന്ത്രിതോ രാജൻ കലൈർ അഷ്ടാ ദശാവരൈഃ
35 അനാരമന്തോ നിപ്ലന്തോ മഹാസൈഃ ശതൗലാതിഭിഃ
ന ഹന്യാമ വയം തസ്യ ത്രിഭിർ വർഷശതൈർ ബലം
36 തസ്യ ഹ്യ് അമരസങ്കാശൗ ബലേണ ബലിനാം വരൗ
നാമദ്യാം ഹംസഡികോവ് ഇത്യ് ആസ്താം യോധസത്തമൗ
37 താവ് ഉഭൗ സഹിതൗ വിരൗ ജരാസന്ധസ് ച വീര്യവാൻ
ത്രയസ് ത്രയാണാം ലോകാനാം പര്യാപ്താ ഇതി മേ മതിഃ
38 ന ഹി കേവലം അസ്താകം യാവന്തോ ിന്യേ ച പാർഥീവാഃ
തഥൈവ തേഷാം ആസീച് ച ബുദ്ധിർ ബുദ്ധിമതാം വര
39 അഥ ഹംസ ഇതി ഖ്യാതഃ കശ് ചിദ് ആസീൻ മഹാൻ നൃപഃ
സ ചാസൈഃ സഹിതോ രാജൻ സംഗ്രാമേ ിഷ്ടാ ദശാവരൈഃ
40 ഹന്തോ ഹംസ ഇതി പ്രോക്തം അഥ കേനാപി ഭാരത
തച് ശ്രുത്വാ ഡികോ രാജൻ യമുനാംഭസ്യ് അമജ്ജത
41 വിനാ ഹംസേന ലോകേ ിസ്തീൻ നാഹം ജീവിതും ഉത്സഹേ
ഇത്യ് ഏതാം മതിം ആസ്ഥായ ഡികോ നിധനം ഗതഃ
42 തഥാ തു ഡികം ശ്രുത്വാ ഹംസഃ പരപുരഞ്ജയഃ
പ്രപേദേ യമുനാം ഏവ സോ ിപി തസ്യാം നൃമജ്ജത
43 തൗ സ രാജാ ജരാസന്ധഃ ശ്രുത്വാപ്തം നിധനം ഗതൗ
സ്വപുരം ശൂരസേനാനാം പ്രയയൗ ഭരതർഷഭ
44 തതോ വയം അമിത്രംല്ല തസ്തീൻ പ്രതിഗതേ നൃപേ
പുനർ ആനന്ദിതാഃ സർവേ മഥുരായാം വസാമഹേ
45 യദാ ത് അഭ്യേത്യ പിതരം സാ വൈ രാജീവലോചനാ
കംസ ഭാര്യാ ജരാസന്ധം ദുഹിതാ മാഗധം നൃപം
46 ചോദയത്യ് ഏവ രാജേന്ദ്ര പതിവ്യസനദഃഖിതാ
പതിംല്ലം മേ ജഹിത്യ് ഏവം പുനഃ പുനർ അരിൻ ദമ
47 തതോ വയം മഹാരാജ തം മന്ത്രം പൂർവമന്ത്രിതം
സംസ്മരന്തോ വിമനസോ വ്യപയാതാ നരാധിപ
48 പൃഥക്വേന ദ്രുതാ രാജൻ സക്ഷിപ്യ മഹതിം ശ്രിയം
പ്രപതാമോ ഭയാത് തസ്യ സധന ജ്ഞാതിബാധവഃ
49 ഇതി സഞ്ചിന്ത്യ സർവേ സ്മ പ്രതിചീം ദിശം ആശ്രിതാഃ

കശ സ്ഥലീം പുരീം രമ്യാം വൈവതേനോപശോഭിതാം
 50 പുനർ നിവേശനം തസ്യാം കൃതവന്തോ വയം നൃപ
 തഥൈവ ദുർഗ സംസ്കാരം ദേവൈർ അപി ദുരാസദഃ
 51 സ്ത്രീയോ ഫപി യസ്യാം യുധ്യേയുഃ കിം പുനർ വൃഷ്ണിപുംഗവാഃ
 തസ്യാം വയം അമിത്രൗല്ല നിവസാമോ ഫകതോഭയാഃ
 52 ആലോക്യ ഗിരിമുഖ്യം തം മായവീ തീർഥം ഏവ ച
 മായവാഃ കരുശാർദൂല പരാം മുദം അവാപ്സുവൻ
 53 ഏവം വയം ജരാസന്ധാദ് ആദിതഃ കൃതകിൽബിഷാഃ
 സാമർഥ്യവന്തഃ സംബന്ധാദ് ഭവന്തം സമുപാന്ത്രിതാഃ
 54 ത്രിയോജനായതം സദ്മ ത്രിസ്തസ്യം യോജനാദ് അധി
 യോജനാന്തേ ശതദ്വാരം വിക്രമക്രമതോരണം
 അഷ്ടാ ദശാവരൈർ നദ്ധം ക്ഷത്രിയൈർ യുദ്ധദുർമദൈഃ
 55 അഷ്ടാ ദശസഹസ്രാണി വ്രതാനാം സന്തി നഃ കലേ
 ആഹുകസ്യ ശതം പുത്രാ ഏകൈകസ് ത്രിശതാവരഃ
 56 ചാരു ദേഷ്ഠഃ സഹ ദ്രൗത്രാ ചക്രദേവോ ഫഥ സാത്യകിഃ
 അഹം ച രൗഹിണേയശ് ച സാംബഃ ശൗരി സമോ യുധി
 57 ഏവം ഏതേ രഥാ സപ്ത രാജന് അന്യാൻ നിബോധ മേ
 കൃതവർമ്മാ അനായുഷ്ടിഃ സമീകഃ സമിതിഞ്ജയഃ
 58 കഹഃ ശങ്കർ നിദാന്തശ് ച സപ്തൈവൈതേ മഹാരഥാഃ
 പുത്രൗ ചാന്ധകഭോജസ്യ വൃദ്ധോ രാജാ ച തേ ദശ
 59 ലോകസംഹനനാ വീരാ വീര്യവന്തോ മഹാബലാഃ
 സ്മരന്തോ മധ്യമം ദേശം വൃഷ്ണിമധ്യേ ഗതവ്യഥാഃ
 60 സ ത്വം സമ്രാഡ് ഗുണൈർ യുക്തഃ സദാ ഭരതസത്തമ
 ക്ഷത്രേ സമ്രാജം ആത്മാനം കർതും അർഹസി ഭാരത
 61 ന തു ശക്യാം ജരാസന്ധേ ജീവമാനേ മഹാബലേ
 രാജസൂയസ് ത്വയാ പ്രാപ്തം ഏഷാ രാജൻ മതിർ മമ
 62 തേന തദ്ധാ ഹി രാജാനഃ സർവേ ജിത്വാ ഗിരിവ്രജേ
 കന്ദരായാം ഗിരിരസ്യ സിംഹേനേവ മഹാദ്രിപാഃ
 63 സോ ഫപി രാജാ ജരാസന്ധോ യിയക്ഷുർ വസുധാധിപൈഃ
 ആരാധ്യ ഹി മഹാദേവം നിർജിതാസ് തേന പാർഥിവാഃ
 64 സ ഹി നിർജിത്യ നിർജിത്യ പാർഥിവാൻ പുതനാ ഗതാൻ
 പുരം ആനീയ ബദ്ധ്വാ ച ചകാര പുരുഷവ്രജം
 65 വയം ചൈവ മഹാരാജ ജരാസന്ധ ഭയാത് തദാ

മഥുരാം സമ്പരിത്യജ്യ ഗതാ ദ്വാരവതീം പുരീം
 66 യദി ത്വ് ഏനം മഹാരാജ യജ്ഞം പ്രാപ്തം ഇഹേച്ഛസി
 യതസ്വ തേഷാം മോക്ഷായ ജരാസന്ധ വധായ ച
 67 സമാരംഭോ ഹി ശക്യോ ിയം നാന്യഥാ കരുനന്ദന
 രാജസൂയസ്യ കാർത്യേ്യന കത്രം മതിമതാം വര
 68 ഇത്യ് ഏഷാ മേ മതീ രാജൻ യഥാ വാ മന്യസേ ിനഘ
 ഏവംഗതേ മമാചക്ഷ്യ സ്വയം നിശ്ചിത്യ ഹേതുഭിഃ

അധ്യായം 14

1 [യ]

ഉക്തം ത്വയാ ബുദ്ധിമതാ യൻ നാന്യോ വക്ത്രം അർഹതി
സംശയാനാം ഹി നിർമോക്താ ത്വൻ നാന്യോ വിദ്യതേ ഭൂവി
2 ഗൃഹേ ഗൃഹേ ഹി രാജാനഃ സ്വസ്യ സ്വസ്യ പ്രിയം കരാഃ
ന ച സാമ്രാജ്യം ആപ്താസ് തേ സമ്രാട് ശബ്ദോ ഹി കൃത്സ്വഭാക്
3 കഥം പരാനഭാവജ്ഞഃ സ്വം പ്രശംസിച്ചു അർഹതി
പരേണ സമവേതസ് തു യഃ പ്രശസ്തഃ സ പൂജ്യതേ
4 വിശാലാ ബഹുലാ ഭൂമിർ ബഹുരത്നസമാചിതാ
ദൂരം ഗത്വാ വിജാനാതി ശ്രേയോ വൃഷ്ണികലോദ്യഹ
5 ശമം ഏവ പരം മന്യേ ന തു മോക്ഷാദ് ഭവേച് ഛമഃ
ആരംഭേ പാരമേഷ്യം തു ന പ്രാപ്യം ഇതി മേ മതിഃ
6 ഏവം ഏവാഭിജാനന്തി കലേ ജാതാ മനസിനഃ
കസ് ചിത് കദാ ചിദ് ഏതേഷാം ഭവേച് ശ്രേയോ ജനാർദന

7 [ഭ]

അനാരംഭ പരോ രാജാ വൽമിക ഇവ സീദതി
ദുർബലശ് ചാനപായേന ബലിനം യോ ിധിതിഷ്ഠതി
8 അതന്ദ്രിതസ് തു പ്രായേന ദുർബലോ ബലിനം രിപും
ജയേത് സമൃദ് നയോ രാജൻ നീത്യാർഥാൻ ആത്മനോ ഹിതാൻ
9 കൃഷ്ണേ നയോ മയി ബലം ജയഃ പാർഥേ ധനഞ്ജയേ
മാഗധം സാധയിഷ്യാമോ വയം ത്രയ ഇവാഗതഃ

10 [ക്]

ആദത്തേ ിർഥപരോ ബാലോ നാനബന്ധം അവേക്ഷതേ
തസ്സാദ് അരിം ന മൃഷ്യന്തി ബാലം അർഥപരായണം
11 ഹിത്വാ കരാൻ യൗവനാശ്രഃ പാലനാച് ച ഭഗീരഥഃ
കാർതവീര്യസ് തപോയോഗാദ് ബലാത് തു ഭരതോ വിഭൂഃ
ഋദ്ധ്യാ മരുത്തസ് താൻ പഞ്ച സമ്രാജ ഇതി ശ്രശ്രൂമഃ
12 നിഗ്രാഹ്യ ലക്ഷണം പ്രാപ്തോ ധർമാർഥനയ ലക്ഷണൈഃ
ബാർഹദ്രഥോ ജരാസന്ധസ് തദ് വിദ്ധി ഭരതർഷഭ
13 ന ചൈനം അനുരൂപ്യന്തേ കലാന്യ് ഏകശതം നൃപാഃ
തസ്സാദ് ഏതദ് ബലാദ് ഏവ സാമ്രാജ്യം കരുതേ ിദ്യ സഃ
14 രതഭാജോ ഹി രാജാനോ ജരാസന്ധം ഉപാസതേ
ന ച തുഷ്യതി തേനാപി ബാല്യാദ് അനയം ആസ്ഥിതഃ

15 മൂർധാഭിഷിക്തം നൃപതിം പ്രധാനപുരുഷം ബലാത്
 ആദത്തേ ന ച നോ ദൃഷ്ടോ ഭോഗഃ പുരുഷതഃ ക്വ ചിത്
 16 ഏവം സർവാൻ വശേ ചക്രേ ജരാസന്ധഃ ശതാവരാൻ
 തം ദുർബലതരോ രാജാ കഥം പാർഥ ഉപൈഷ്യതി
 17 പ്രോക്ഷിതാനാം പ്രമൃഷ്ടാനാം രാജ്ഞാം പശുപതേർ ഗൃഹേ
 പശൂനാം ഇവ കാ പ്രിതിർ ജീവിതേ ഭരതർഷഭേ
 18 ക്ഷത്രിയഃ ശസ്ത്രമരണോ യദാ ഭവതി സത്കൃതഃ
 നന സ്മ മാഗധം സർവേ പ്രതിബാധേമ യദ് വയം
 19 ഷഡ് അശീതിഃ സമാനീതാഃ ശേഷാ രാജംഗ് ചതുർദശ
 ജരാസന്ധേന രാജാനസ് തതഃ ക്രൂരം പ്രപത്സ്യതേ
 20 പ്രാപ്തയാത് സ യശോ ദീപ്തം തത്ര യോ വിഘ്നം ആചരേത്
 ജയേദ് യശ് ച ജരാസന്ധം സ സമ്രാൺ നിയതം ഭവേത്

അധ്യായം 15

1 [യ]

സഗ്രാഡ് ഗുണം അഭീഷ്ഠൻ വൈ യുഷ്ഠാൻ സ്വാർഥപരായണഃ

കഥം പ്രഹിണ്യയാം ഭീമം ബലാത് കേവലസാഹസാത്

2 ഭീമാർജുനാവ് ഉഭൗ നേത്രേ മനോ മന്യേ ജനാർദനം

മനസ് ചക്ഷുർ വിഹിനസ്യ കീദൃശം ജീവിതം ഭവേത്

3 ജരാസന്ധ ബലം പ്രാപ്യ ദുഷ്കാരം ഭീമവിക്രമം

ശ്രമോ ഹി വഃ പരാജയ്യാത് കിം ഉ തത്ര വിചേഷ്ടിതം

4 അസ്തിന്ന് അർഥാന്തരേ യുക്തം അനർഥം പ്രതിപദ്യതേ

യഥാഹം വിമൃശാമ്യ് ഏകസ് തത് താവച് ശ്രൂയതാം മമ

5 സംന്യാസം രോചയേ സാധുകാര്യസ്യാസ്യ ജനാർദന

പ്രതിഹന്തി മനോ മേ ദൃദ്യ രാജസുയോ ദുരാസദഃ

6 [വ]

പാർഥഃ പ്രാപ്യ ധനുഃശ്രേഷ്ഠം അക്ഷയ്യാ ച മഹേഷ്വധീ

രഥം ധ്വജം സഭാം ചൈവ യുധിഷ്ഠിരം അഭാഷത

7 ധനുർ അസ്ത്വം ശരാ വീര്യം പക്ഷേഛ ഭൂമിർ യശോബലം

പ്രാപ്തം ഏതൻ മയാ രാജൻ ദുഷ്ടാപം യദ് അഭീഷ്ഠിതം

8 കലേ ജന്മ പ്രശംസന്തി വൈദ്യാഃ സാധു സുനിഷ്ഠിതാഃ

ബലേന സദൃശം നാസ്തി വീര്യം തു മമ രോചതേ

9 കൃതവീര്യകലേ ജാതോ നിർവീര്യഃ കിം കരിഷ്യതി

ക്ഷത്രിയഃ സർവശോ രാജൻ യസ്യ വൃത്തിഃ പരാജയേ

10 സർവൈർ അപി ഗുണൈർ ഹീനോ വീര്യവാൻ ഹി തരേദ് രീപുൻ

സർവൈർ അപി ഗുണൈർ യുക്തോ നിർവീര്യഃ കിം കരിഷ്യതി

11 ദ്രവ്യഭൂതാ ഗുണാഃ സർവേ തിഷ്ഠന്തി ഹി പരാക്രമേ

ജയസ്യ ഹേതുഃ സിദ്ധിർ ഹി കർമ്മ ദൈവം ച സംശ്രിതം

12 സംയുക്തോ ഹി ബലൈഃ കശ് ചിത് പ്രമാദാൻ നോപയുജ്യതേ

തേന ദ്വാരേണ ശത്രുഭ്യഃ ക്ഷീയതേ സബലോ രീപഃ

13 ദൈന്യം യഥാബലവതി തഥാ മോഹോ ബലാനിതേ

താവ് ഉഭൗ നാശകൗ ഹേതു രാജ്ഞാ ത്യാജ്യൗ ജയാർഥിനാ

14 ജരാസന്ധ വിനാശം ച രാജ്ഞാം ച പരിമോക്ഷണം

യദി കര്യാമ യജ്ഞാർഥം കിം തതഃ പരമം ഭവേത്

15 അനാരംഭേ തു നിയതോ ഭവേദ് അഗുണ നിശ്ചയഃ

ഗുണാൻ നിഃസംശയാദ് രാജൻ നൈർഗുണ്യം മന്യസേ കഥം

16 കാഷായം സുലഭം പശ്ചാൻ മൂനീനാം ശമം ഇച്ഛതാം
സാമ്രാജ്യം തു തവേച്ഛന്തോ വയം യോത്സ്യമഹേ പരൈഃ

അധ്യായം 16

1 [വാ]

ജാതസ്യ ഭാരതേ വംശേ തഥാ കന്യാ: സുതസ്യ ച
 യാ വൈ യുക്താ മതി: സേയം അർജുനേന പ്രദർശിതാ
 2 ന മൃത്യോ: സമയം വിദ്മ രാത്രൗ വാ യദി വാ ദിവാ
 ന ചാപി കം ചിദ് അമരം അയുദ്ധേനാപി ശുശ്രൂമ:
 3 ഏതാവദ് ഏവ പുരുഷൈ: കാര്യം ഹൃദയതോഷണം
 നയേന വിധിദുഷ്യേന യദ് ഉപക്രമതേ പരാൻ
 4 സുനയന്യാനപായസ്യ സംയുഗേ പരമ: ക്രമ:
 സംശയോ ജായതേ സാമ്യേ സാമ്യം ച ന ഭവേദ് ദ്രവയോ:
 5 തേ വയം നയം ആസ്ഥായ ശത്രുദേഹസമീപയാ:
 കഥം അന്തം ന ഗച്ഛേമ വൃക്ഷസ്യേവ നദീരയാ:
 പരരന്ത്രേ പരാക്രാന്താ: സ്വരന്ത്യാവരണേ സ്ഥിതാ:
 6 വ്യൂഢാനീകൈർ അനുബലൈർ നോപേയാദ് ബലവത്തരം
 ഇതി ബുദ്ധിമതാം നീതിസ് തൻ മമാപീഹ രോചതേ
 7 അനവദ്യാ ഹ്യ് അസംബുദ്ധാ: പ്രവിഷ്ടാ: ശത്രുസദ്മ തത്
 ശത്രുദേഹം ഉപാക്രമ്യ തം കാമം പ്രാപ്തയാമഹേ
 8 ഏകോ ഹ്യ് ഏവ ശ്രിയം നിത്യം ബിഭർതി പുരുഷർഷഭേ
 അന്തരാത്മേവ ഭൂതാനാം തത് ക്ഷയേ വൈ ബലക്ഷയ:
 9 അഥ ചേത് തം നിഹത്യാജൗ ശേഷേണാഭിസമാഗതാ:
 പ്രാപ്തയാമ തത: സ്വർഗം ജ്ഞാതിത്രാണ പരായനാ:

10 [യ്]

കൃഷ്ണ കോ f യം ജരാസന്ധ: കിം വീര്യ: കിം പരാക്രമ:
 യസ് ത്യാം സൃഷ്ടാഗ്നിസദൃശം ന ദഗ്ധ: ശലഭോ യഥാ

11 [ക്]

ശൃണ രാജഞ് ജരാസന്ധോ യദ് വീര്യോ യത് പരാക്രമ:
 യഥാ ചോപേക്ഷിതോ f സ്മാദിർ ബഹുശ: കൃതവിപ്രിയ:
 12 അക്ഷൗഹിണീനാം തിസൃണാം ആസീത് സമരദർപിത:
 രാജാ ബൃഹദ്രഥോ നാമ മഗധാധിപതി: പതി:
 13 രൂപവാൻ വീര്യസമ്പന്ന: ശ്രീമാൻ അതുലവിക്രമ:
 നിത്യം ദീക്ഷാ കൃശ തന: ശതകൃതുർ ഇവാപര:
 14 തേജസാ സൂര്യസദൃശ: ക്ഷമയാ പൃഥിവീസമ:
 യമാന്തകസമ: കോപേ ശ്രീയാ വൈശ്രവണോപമ:

15 തസ്യാഭിജന സംയുക്തൈർ ഗുണൈർ ഭരതസത്തമ
 വ്യാപ്തേയം പൃഥിവീ സർവാ സൂര്യസ്യേവ ഗഭസ്തിഭിഃ
 16 സ കാശിരാജസ്യ സുതേ യമജേ ഭരതർഷഭ
 ഉപയേമേ മഹാവിദ്യോ രൂപദ്രവിണ സംമതേ
 17 തയോഗ് ചകാര സമയം മിഥഃ സ പുരുഷർഷഭഃ
 നാതിവർതിഷ്യ ഇത്യ ഏവം പത്നീഭ്യാം സംനിധൗ തദാ
 18 സ താഭ്യാം ശുശ്രുഭേ രാജാ പത്നീഭ്യാം മനുജാധിപ
 പ്രിയാഭ്യാം അനുരൂപാഭ്യാം കരേണഭ്യാം ഇവ ദ്വിപഃ
 19 തയോർ മധ്യഗതഗ് ചാപി രരാജ വസുധാധിപഃ
 ഗംഗായമുനയോർ മധ്യേ മുർതിമാൻ ഇവ സാഗരഃ
 20 വിഷയേഷു നിമഗ്നസ്യ തസ്യ യൗവനം അത്യഗാത്
 ന ച വംശകരഃ പുത്രസ് തസ്യാജായത കശ് ചന
 21 മംഗലൈർ ബഹുഭിർ ഹോമൈഃ പുത്ര കാമാഭിർ ഇഷ്ടിഭിഃ
 നാസസാദ നൃപശ്രേഷ്ഠഃ പുത്രം കലവിവർധനം
 22 അഥ കാക്ഷീവതഃ പുത്രം ഗൗതമസ്യ മഹാത്മനഃ
 ശുശ്രാവ തപസി ശ്രാന്തം ഉദാരം ചണ്ഡകൗശികം
 23 യദൃച്ഛയാഗതം തം തു വൃക്ഷമൂലം ഉപാശ്രിതം
 പത്നീഭ്യാം സഹിതോ രാജാ സർവരണൈർ അതോഷയത്
 24 തം അബ്രുവീത് സത്യധൃതിഃ സത്യവാഗ് ജ്ഞിസത്തമഃ
 പരിതൃഷ്ണോ fസ്തി തേ രാജൻ വരം വരയ സുവ്രത
 25 തതഃ സഭാര്യഃ പ്രനടസ് തം ഉവാച ബൃഹദ്രഥഃ
 പുത്രദർശനനൈരാശ്യാദ് ബാഷ്പഗദ്ഗദയാ ഗിരാ
 26 ബ്ര
 ഭഗവൻ രാജ്യം ഉത്സൃജ്യ പ്രസ്ഥിതസ്യ തപോവനം
 കിം വരേണാൽപ ഭാഗ്യസ്യ കിം രാജ്യേനാപ്രജസ്യ മേ
 27 ക്ര
 ഏതച് ശ്രുത്വാ മുനിർ ധ്യാനം അഗമത് ക്ഷുഭിതേന്ദ്രിയഃ
 തസ്യേവ ചാമ്ര വൃക്ഷസ്യ ഛായായാം സമുപാവിശത്
 28 തസ്യോപവിഷ്ടസ്യ മൂനേർ ഉത്സംഗേ നിപപാത ഹ
 അവാതം അശ്രുകാദഷ്ടം ഏകം ആമ്രഫലം കില
 29 തത് പ്രഗൃഹ്യ മുനിശ്രേഷ്ഠോ ഹൃദയേനാഭിമന്ത്ര്യ ച
 രാജേണ ദദാവ് അപ്രതിമം പുത്രസമ്പ്രാപ്തി കാരകം
 30 ഉവാച ച മഹാപ്രാജ്ഞസ് തം രാജാനം മഹാമുനിഃ

ഗച്ഛ രാജൻ കൃതാർഥോ ഽസി നിവർത മനജാധിപ
 31 യഥാ സമയം ആജ്ഞായ തദാ സ നൃപസത്തമഃ
 ദ്വാഭ്യോം ഏകം ഫലം പ്രാദാത് പത്നീഭ്യോം ഭരതർഷഭ
 32 തേ തദ് ആഗ്രം ദ്വിധാകൃത്യാ ഭക്ഷയാം ആസതുഃ ശുഭേ
 ഭാവിത്യാദ് അപി ചാർഥസ്യ സത്യവാക്യാത് തഥാ മൂനേഃ
 33 തയോഃ സമഭവദ് ഗർഭഃ ഫലപ്രാഗ്ഗണ സംഭവഃ
 തേ ച ദൃഷ്ട്യാ നരപതിഃ പരാം മുദം അവാപ ഹ
 34 അഥ കാലേ മഹാപ്രാജ്ഞ യഥാ സമയം ആഗതേ
 പ്രജായേതാം ഉഭേ രാജഞ് ശരീരശകലേ തദാ
 35 ഏകാക്ഷിബാഹുചരണേ അർധോദര മുഖസ്തീജേ
 ദൃഷ്ട്യാ ശരീരശകലേ പ്രവേപാതേ ഉഭേ ദൃശം
 36 ഉദ്ദിഗ്നേ സഹ സംമന്ത്ര്യ തേ ഭഗിന്യു തദാബലേ
 സജീവേ പ്രാണിശകലേ തത്യജാതേ സൃദഃഖിതേ
 37 തയോർ ധാത്ര്യ സുസംവീതേ കൃത്യാ തേ ഗർഭസസ്തവേ
 നിർഗമ്യാന്തഃ പുരദ്വാരാത് സമുത്സൃജ്യാശു ജഗതഃ
 38 തേ ചതുഷ്പഥ നിക്ഷിപ്തേ ജരാ നാഥാമ രാക്ഷസീ
 ജഗ്രാഹ മനജവ്യാഹ്രമാംസശോണിതഭോജനാ
 39 കർതുകാമാ സുഖവഹേ ശകലേ സാ തു രാക്ഷസീ
 സംഘട്ടയാം ആസ തദാ വിധാനബലചോദിതാ
 40 തേ സമാനീത മാത്രേ തു ശകലേ പുരുഷർഷഭ
 ഏകമൂർതി കൃതേ വീരഃ ക്കമാരഃ സമപദ്യത
 41 തതഃ സാ രാക്ഷസീ രാജൻ വിസ്മയോത്ഫുല്ലലോചനാ
 ന ശശാക സമുദ്യോധും വജ്രസാര മയം ശിശ്രൂം
 42 ബാലസ് താമ്രതലം മുഷ്ടിം കൃത്യാ ചാസ്യേ നിയായ സഃ
 പ്രാക്രോഗദ് അതിസംരംഭാത് സതോയ ഇവ തോയദഃ
 43 തേന ശബ്ദേന സംഭ്രാന്തഃ സഹസാന്തഃ പുരേ ജനഃ
 നിർജഗാമ നരവ്യാഹ്രേ രാജ്ഞാ സഹ പരന്തപ
 44 തേ ചാബലേ പരിശ്ലാനേ പയഃ പൂർണ്ണപയോധരേ
 നിരാശേ പുത്രലാഭായ സഹസൈവാഭ്യഗച്ഛതാം
 45 അഥ ദൃഷ്ട്യാ തഥാ ഭൂതേ രാജാനം ചേഷ്ട സന്തതിം
 തം ച ബാലം സുബലിനം ചിന്തയാം ആസ രാക്ഷസീ
 46 നാർഹാമി വിഷയേ രാജേന്യാ വസന്തി പുത്രഗൃദ്ധിനഃ
 ബാലം പുത്രം ഉപാദാതും മേഘലേഖേവ ഭാസ്മരം

47 സാ കൃത്യാ മാനുഷം രൂപം ഉവാച മനുജാധിപം
 ബൃഹദ്രഥസുതസ് തേ ിയം മദുത്തഃ പ്രതിഗൃഹ്യതാം
 48 തവ പത്നീ ദ്വയേ ജാതോ ദ്വിജാതിവരശാസനാത്
 ധാത്രീ ജനപരിത്യക്തോ മമായം പരിരക്ഷിതഃ
 49 തതസ് തേ ഭരതശ്രേഷ്ഠ കാശിരാജസുതേ ശുഭേ
 തം ബാലം അഭിപത്യാശു പ്രസ്തവൈർ അഭിഷിഞ്ചതാം
 50 തതഃ സ രാജാ സംഹൃഷ്ടഃ സർവം തദ് ഉപലഭ്യ ച
 അപ്സ്മൻ നവഹേമാഭാം രാക്ഷസീം താം അരാക്ഷസീം
 51 കാ ത്വം കമലഗർഭാഭേ മമ പുത്ര പ്രദായിനീ
 കാമയാ ബ്രൂഹി കല്യാണി ദേവതാ പ്രതിഭാസി മേ

അധ്യായം 17

1 [ർ]

ജരാ നാമാസ്തി ഭദ്രം തേ രാക്ഷസി കാമരൂപിണി
 തവ വേശ്ണനി രാജേന്ദ്ര പുജിതാ ന്യവസം സുഖം
 2 സാഹം പ്രത്യുപകാരാർഥം ചിന്തയന്ത്യ് അനിശം നൃപ
 തവേമേ പുത്ര ശകലേ ദൃഷ്ടവത്യ് അസ്തി ധാർമിക
 3 സംശ്ലേഷിതേ മയാ ദൈവാത് കമാരഃ സമപദ്യത
 തവ ഭാഗ്യൈർ മഹാരാജ ഹേതുമാത്രം അഹം ത്വ് ഇഹ

4 [ക്]

ഏവം ഉക്ത്വാ തു സാ രാജംസ് തന്ത്രൈവാന്തരധിയത
 സ ഗൃഹ്യ ച കമാരം തം പ്രാവിശത് സ്വഗൃഹം നൃപഃ
 5 തസ്യ ബാലസ്യ യത്കൃത്യം തച് ചകാര നൃപസ് തദാ
 ആജ്ഞാപയച് ച രാക്ഷസ്യാ മാഗധേഷു മഹോത്സവം
 6 തസ്യ നാമാകരോത് തത്ര പ്രജാപതിസമഃ പിതാ
 ജരയാ സന്ധിതോ യസ്മാജ് ജരാസന്ധസ് തതോ fഭവത്
 7 സോ fവർധത മഹാതേജാ മഗധാധിപതേഃ സുതഃ
 പ്രമാണ ബലസമ്പന്നോ ഹതാഹുതിർ ഇവാനലഃ
 8 കസ്യ ചിത് ത്വ് അഥ കാലസ്യ പുനർ ഏവ മഹാതപഃ
 മഗധാൻ ഉപചക്രാമ ഭഗവാംഗ് ചണ്ഡകൗശികഃ
 9 തസ്യോഗമനസംഘൃഷ്ടഃ സാമാത്യഃ സപുരഃസരഃ
 സഭാര്യഃ സഹ പുത്രേണ നിർജഗാമ ബൃഹദ്രഥഃ
 10 പാദ്യാർഘ്യാചമനീയൈസ് തം അർചയാം ആസ ഭാരത
 സ നൃപോ രാജ്യസഹിതം പുത്രം ചാസ്മൈ ന്യവേദയത്
 11 പ്രതിഗൃഹ്യ തു താം പുജാം പാർഥിവാദ് ഭഗവാൻ ഭൃഷിഃ
 ഉവാച മാഗധം രാജൻ പ്രഹൃഷ്യേനാന്തരാത്മനാ
 12 സർവം ഏതൻ മയാ രാജൻ വിജ്ഞാതം ജ്ഞാനചക്ഷുഷാ
 പുത്രസ് തു ശൃണു രാജേന്ദ്ര യാദൃശോ fയം ഭവിഷ്യതി
 13 അസ്യ വീര്യവതോ വീര്യം നാനയാസ്യന്തി പാർഥിവാഃ
 ദേവൈർ അപി വിസൃഷ്ടാനി ശസ്ത്രാണ്യ് അസ്യ മഹീപതേ
 ന രജം ജനയിഷ്യന്തി ഗിരേർ ഇവ നദീരയാഃ
 14 സർവമൂർധാഭിഷിക്താനാം ഏഷ മൂർധ്നി ജ്വലിഷ്യതി
 സർവേഷാം നിഷ്ഠഭ കരോ ജ്യോതിഷാം ഇവ ഭാസ്കരഃ
 15 ഏനം ആസാദ്യ രാജാനഃ സമൃദ്ധബലവാഹനഃ

വിനാശം ഉപയാസ്യന്തി ശലഭാ ഇവ പാവകം
16 ഏഷ ശ്രീയം സമുദിതാം സർവരാജ്ഞാം ഗ്രഹീഷ്യതി
വർഷാസ് ഇവോദ്ധത ജലാ നദീർ നദനദീപതിഃ
17 ഏഷ ധാരയിതാ സമൃക് ചാതുർവർണ്യം മഹാബലഃ
ശുഭാശുഭം ഇവ സ്തീതാ സർവസസ്യ ധരാധരാ
18 അസ്യാജ്ഞാ വശഗാഃ സർവേ ഭവിഷ്യന്തി നരാധിപാഃ
സർവഭൂതാത്മഭൂതസ്യ വായോർ ഇവ ശരീരിണഃ
19 ഏഷ ഭദ്രം മഹാദേവം ത്രിപുരാന്ത കരം ഹരം
സർവലോകേഷ് അതി ബലഃ സ്വയം ഭൂക്ഷ്യതി മാഗധഃ
20 ഏവം ബ്രുവന് ഏവ മൂനിഃ സ്വകാര്യാർഥം വിചിന്തയൻ
വിസർജയം ആസ നൃപം ബൃഹദ്രഥം അഥാരിഹൻ
21 പ്രവിശ്യ നഗരം ചൈവ ജ്ഞാതിസംബന്ധിഭിർ വൃതഃ
അഭിഷിച്യ ജരാസന്ധം മഗധാധിപതിസ് തദാ
ബൃഹദ്രഥോ നരപതിഃ പരാം നിർവൃതിം ആയയൗ
22 അഭിഷിക്തേ ജരാസന്ധേ തദാ രാജാ ബൃഹദ്രഥഃ
പതീ ദ്വയേനാനഗതസ് തപോവനരതോ ഭവേത്
23 തപോവനന്ധേമ പിതരി മാതൃഭ്യാം സഹ ഭാരത
ജരാസന്ധഃ സ്വവീര്യേണ പാഥിവാൻ അകരോദ് വശേ
24 അഥ ദീർഘസ്യ കാലസ്യ തപോവനരതോ നൃപഃ
സഭാര്യഃ സ്വർഗം അഗമത് തപസ് തപ്താ ബൃഹദ്രഥഃ
25 തസ്യാന്താം ഹംസധികോവ് അശസ്ത്രനിധനാവ് ഉഭൗ
മന്ത്രേ മതിമതാം ശ്രേഷ്ഠൗ യുദ്ധശാസ്ത്രവിശാരദൗ
26 യൗ തൗ മയാ തേ കഥിതൗ പൂർവം ഏവ മഹാബലൗ
ത്രയസ് ത്രയാണാം ലോകാനാം പര്യാപ്താ ഇതി മേ മതിഃ
27 ഏവം ഏഷ തദാ വീര ബലിഭിഃ ക്കരാനധകൈഃ
വൃഷ്ണിഭിശ് ച മഹാരാജ നീതിഹേതോർ ഉപേക്ഷിതഃ

അധ്യായം 18

1 [വാ]

പതിതൗ ഹംസധിഭക്തൗ കംസാമാത്യൗ നിപാതിതൗ

ജരാസന്ധസ്യ നിയനേ കാലോ ിയം സമുപാഗതഃ

2 ന സ ശക്യോ രണേ ജേതും സർവൈർ അപി സുരാസുരൈഃ

പ്രാണയുദ്ധേന ജേതവ്യഃ സ ഇത്യ് ഉപലഭാമഹേ

3 മയി നീതിർ ബലം ഭീമേ രക്ഷിതാ ചാവയോ ിർജ്ജുനഃ

സാധയിഷ്യാമി തം രാജൻ വയം ത്രയ ഇവാഗതഃ

4 ത്രിഭിർ ആസാദിതോ ിസ്താദിർ വിജനേ സ നരാധിപഃ

ന സന്ദേഹോ യഥാ യുദ്ധം ഏകേനാഭ്യുപയാസ്യതി

5 അവമാനാച് ച ലോകസ്യ വ്യായതത്യാച് ച ധർഷിതഃ

ഭീമസേനേന യുദ്ധായ ധ്രുവം അഭ്യുപയാസ്യതി

6 അലം തസ്യ മഹാബാഹുർ ഭീമസേനോ മഹാബലഃ

ലോകസ്യ സമുദീർണ്ണസ്യ നിയനായാന്തകോ യഥാ

7 യദി തേ ഹൃദയം വേത്തി യദി തേ പ്രത്യയോ മയി

ഭീമസേനാർജ്ജുനൗ ശീഘ്രം ന്യാസഭൃതൗ പ്രയച്ഛ മേ

8 [വൈ]

ഏവം ഉഷേതാ ഭഗവതാ പ്രത്യുവാച യുധിഷ്ഠിരഃ

ഭീമ പാർഥൗ സമാലോക്യ സമ്പ്രഹൃഷ്ടമുഖൗ സ്ഥിതൗ

9 അച്യുതാച്യുത മാ മൈവം വ്യാഹരാമിത്ര കർഷണ

പാണ്ഡവാനാം ഭവാൻ നാഥോ ഭവന്തം ചാശ്രിതാ വയം

10 യഥാ വദസി ഗോവിന്ദ സർവം തദ് ഉപപദ്യതേ

ന ഹി ത്വം അഗ്രതസ് തേഷാം യേഷാം ലക്ഷ്മിഃ പരാങ്മുഖി

11 നിഹതശ് ച ജരാസന്ധോ മോക്ഷിതാശ് ച മഹീക്ഷിതഃ

രാജസ്യയശ് ച മേ ലണ്ണോ നിദേശേ തവ തിഷ്ഠതഃ

12 ക്ഷിപ്രകാരിൻ യഥാ ത്വ് ഏതത് കാര്യം സമുപപദ്യതേ

മമ കാര്യം ജഗത് കാര്യം തഥാ കരു നരോത്തമ

13 ത്രിഭിർ ഭവദ്ഭിർ ഹി വിനാ നാഹം ജീവിതും ഉത്സഹേ

ധർമകാമാർഥ രഹിതോ രോഗാർത ഇവ ദുർഗതഃ

14 ന ശൗരിണാ വിനാ പാർഥോ ന ശൗരിഃ പാണ്ഡവം വിനാ

നാജേയോ ിസ്തദ് അനയോർ ലോകേ കൃഷ്ണയോർ ഇതി മേ മതിഃ

15 അയം ച ബലിനാം ശ്രേഷ്ഠഃ ശ്രീമാൻ അപി വൃകോദരഃ

യുവാഭ്യോം സഹിതോ വീരഃ കിം ന കര്യാൻ മഹായശാഃ

16 സുപ്രണീതോ ബലൗഘോ ഹി കരുതേ കാര്യം ഉത്തമം
 അന്ധം ജഡം ബലം പ്രാഹുഃ പ്രണേതവ്യം വിചക്ഷണൈഃ
 17 യതോ ഹി നിമ്നം ഭവതി നയന്തീഹ തതോ ജലം
 യതശ് ചരിദ്രം തതശ് ചാപി നയന്തേ ധീധനാ ബലം
 18 തസ്മാൻ നയവിധാനജ്ഞം പുരുഷം ലോകവിശ്രുതം
 വയം ആശ്രിത്യ ഗോവിന്ദം യതാമഃ കാര്യസിദ്ധയേ
 19 ഏവം പ്രജ്ഞാ നയബലം ക്രിയോപായ സമന്വിതം
 പുരസ്കർവീത കാര്യേഷു കൃഷ്ണ കാര്യാർഥസിദ്ധയേ
 20 ഏവം ഏവ യദുക്രേഷും പാർഥഃ കാര്യാർഥസിദ്ധയേ
 അർജുനഃ കൃഷ്ണം അന്വേതു ഭീമോ ഽന്വേതു ധനഞ്ജയം
 നയോ ജയോ ബലം ചൈവ വിക്രമേ സിദ്ധിം ഏഷ്യതി
 21 ഏവം ഉക്താസ് തതഃ സർവേ ഭ്രാതരോ വിപുലജസഃ
 വാർഷ്ണേയഃ പാണ്ഡവേയൗ ച പ്രതസ്ഥുർ മാഗധം പ്രതി
 22 വർചസ്വിനാം ബ്രാഹ്മണാനാം സ്താതകാനാം പരിച്ഛദാൻ
 ആച്ഛാദ്യ സുഹൃദാം വാക്യൈർ മനോജ്ഞൈർ അഭിനന്ദിതാഃ
 23 അമർഷാദ് അഭിതപ്താനാം ജ്ഞാത്യർഥം മുഖ്യവാസസാം
 രവിസോമാഗ്നിവപുഷാം ഭീമം ആസീത് തദാ വപുഃ
 24 ഹതം മേനേ ജരാസന്ധം ദൃഷ്ട്വാ ഭീമ പുരോഗമൗ
 ഏകകാര്യസമുദ്യുക്തൗ കൃഷ്ണൗ യുദ്ധേ ഽപരാജിതൗ
 25 ഇൗശൗ ഹി തൗ മഹാത്മാനൗ സർവകാര്യപ്രവർത്തനേ
 ധർമാർഥകാമകാര്യാണാം കാര്യാണാം ഇവ നിഗ്രഹേ
 26 കരുദ്യഃ പ്രസ്ഥിതാസ് തേ തു മധ്യേന കരുജാംഗലം
 രമ്യം പദ്മസരോ ഗത്വാ കാലകൂടം അതീത്യ ച
 27 ഗണ്ഡകീയാം തഥാ ശോണം സദാ നീരാം തമൈവ ച
 ഏകപർവതകേ നദ്യഃ ക്രമേണൈത്യ വ്രജന്തി തേ
 28 സന്തീര്യ സരയുഃ രമ്യാം ദൃഷ്ട്വാ പൂർവാംശ് ച കോസലാൻ
 അതീത്യ ജഗുർ മിഥിലാം മാലാം ചർമണ്യതീം നദീം
 29 ഉത്തീര്യ ഗംഗാം ശോണം ച സർവേ തേ പ്രാങ്മുഖാസ്ത്രയഃ
 കരവോരശ് ഛദം ജഗുർ മാഗധം ക്ഷേത്രം അച്യുതാഃ
 30 തേ ശശ്വദ് ഗോധനാകീർണം അംബുമന്തം ശുഭദ്രുതം
 ഗോരഥം ഗിരിം ആസാദ്യ ദദൃശുർ മാഗധം പുരം

അധ്യായം 19

1 [വാ]

ഏഷ പാർഥ മഹാൻ സ്വാദുഃ പശുമാൻ നിത്യം അംബുമാൻ
 നിരാമയഃ സുവേശ്ണാശ്വേഷാ നിവേശോ മാഗധഃ ശുഭഃ
 2 വൈഹാരോ വിപുലഃ ശൈലോ വരാഹോ വൃഷഭേസ് തഥാ
 തഥൈവർഷിഗിരിസ് താത ശുഭാശ് ചൈത്യക പഞ്ചമഃ
 3 ഏതേ പഞ്ച മഹാശ്രംഗഃ പർവതഃ ശീതലദ്രമഃ
 രക്ഷന്തീവാഭിസംഹത്യ സംഹതാംഗാ ഗിരിവ്രജം
 4 പുഷ്പവേഷ്മിത ശാഖാശ്രൈർ ഗന്ധവദ്ഭീർ മനോരമൈഃ
 നിശൃംഗാ ഇവ ലോധ്രാണാം വനൈഃ കാമി ജനപ്രിയൈഃ
 5 ശുഭ്രായാം ഗൗതമോ യത്ര മഹാത്മാ സംശിതവ്രതഃ
 ഔശീനദ്യാം അജനയത് കാക്ഷിവാദീൻ സുതാൻ ജഷിഃ
 6 ഗൗതമഃ ക്ഷയണാദ് അസ്താദ് അഥാസൗ തത്ര വേശ്മിനി
 ഭജതേ മാഗധം വംശം സ നൃപാണാം അനുഗ്രഹാത്
 7 അംഗവംഗാദയശ് ചൈവ രാജാനഃ സുമഹാബലഃ
 ഗൗതമ ക്ഷയം അഭ്യേത്യ രമന്തേ സ്ത പുരാർജുന
 8 വനരാജീസ് തു പശ്യേമഃ പ്രിയാലാനാം മനോരമഃ
 ലോധ്രാണാം ച ശുഭഃ പാർഥ ഗൗതമൗകഃ സമീപജഃ
 9 അർബുദഃ ശക്ര വാപീ ച പന്നഗൗ ശത്രുതാപനൗ
 സ്വസ്തികന്ധ്യാലയശ് ചാത്ര മണിനാഗന്ധ്യ ചോത്തമഃ
 10 അപരിഹാര്യാ മേഘാനാം മാഗധേയം മണേഃ കൃതേ
 കൗശികോ മണിമാംശ് ചൈവ വവൃധാതേ ഹ്യ അനുഗ്രഹം
 11 അർഥസിദ്ധിം ത്വ അനപഗാം ജരാസന്ധോ fഭിമന്യതേ
 വയം ആസാദനേ തസ്യ ദർപം അദ്യ നിഹന്തി ഹി

12 [വ്]

ഏവം ഉക്ത്വാ തതഃ സർവേ ഭ്രാതരോ വിപുലൗജസഃ
 വാർഷ്ണേയഃ പാണ്ഡവേയൗ ച പ്രതസ്മൂർ മാഗധം പുരം
 13 തുഷ്ടപുഷ്ടജനോപേതം ചാതുർവർണ്യജനാകലം
 സ്തീതോത്സവം അനായുഷ്യം ആസേദുശ് ച ഗിരിവ്രജം
 14 തേ fഥ ദ്വാരം അനാസാദ്യ പുരസ്യ ഗിരിം ഉച്ഛിതം
 ബാർഹദ്രമൈഃ പൂജ്യമാനം തഥാ നഗരവാസിഭിഃ
 15 യത്ര മാഷാദം ജ്വലം ആസസാദ ബൃഹദ്രഥഃ
 തം ഹത്യാ മാഷനാലാശ് ച തിസ്രോ ഭേരീർ അകാരയത്

16 ആനഹ്യ ചർമണാ തേന സ്ഥാപയാം ആസ സ്വേ പുരേ
 യത്ര താഃ പ്രാണദൻ ഭേദ്യോ ദിവ്യപുഷ്പാവപൂർണിതാഃ
 17 മാഗധാനാം സുരുചിരം ചൈത്യകാന്തം സമാദ്രവൻ
 ശിരസീവ ജീലാംസന്തോ ജരാസന്ധ ജീലാൻസവഃ
 18 സ്ഥിരം സുവിപുലം ശൃംഗം സുമഹാന്തം പുരാതനം
 അർചിതം മാല്യദാമൈശ് ച സതതം സുപ്രതിഷ്ഠിതം
 19 വിപുലൈർ ബാഹുഭിർ വിരാസ് തേ fഭിഹത്യാഭ്യപാതയൻ
 തതസ് തേ മാഗധം ദൃഷ്ട്വാ പുരം പ്രവിവിശൂസ് തദാ
 20 ഏതസ്മിൻ ഏവ കാലേ തു ജരാസന്ധം സമർചയൻ
 പര്യ അഗ്നികർവംശ് ച നൃപം ദ്വിരദസ്ഥം പുരോഹിതാഃ
 21 സ്നാതക വ്രതിനസ് തേ തു ബാഹുശസ്ത്രാ നിരായുധാഃ
 യ്യുത്സവഃ പ്രവിവിശൂർ ജരാസന്ധേന ഭാരത
 22 ഭക്ഷ്യമാല്യാപണാനാം ച ദദൃശുഃ ശ്രീയം ഉത്തമാം
 സ്തീതാം സർവഗുണോപേതാം സർവകാമസമൃദ്ധിനീം
 23 താം തു ദൃഷ്ട്വാ സമൃദ്ധിം തേ വീഥ്യാം തസ്യാം നരോത്തമാഃ
 രാജമാർഗേണ ഗച്ഛന്തഃ കൃഷ്ണ ഭീമ ധനഞ്ജയാഃ
 24 ബലാദ് ഗൃഹീത്വാ മാല്യാനി മാലാകാരാൻ മഹാബലാഃ
 വിരാഗ വസന്താഃ സർവേ സ്രഗ്വിണോ മൃഷ്ടകണ്ഡലാഃ
 25 നിവേശനം അഥാജശൂർ ജരാസന്ധസ്യ ധീമതഃ
 ഗോവാസം ഇവ വീക്ഷന്തഃ സിംഹാ ഹൈമവതാ യഥാ
 26 ശൈലസ്തംഭനിഭാസ് തേഷാം ചന്ദനാഗുരുഭൃഷിതാഃ
 അശോഭന്ത മഹാരാജ ബാഹവോ ബാഹുശാലിനാം
 27 താൻ ദൃഷ്ട്വാ ദ്വിരദപ്രഖ്യാഞ് ശാലസ്തന്ധാൻ ഇവോദ്ഗതാൻ
 വ്യൂഢോരസ്താൻ മാഗധാനാം വിസ്മയഃ സമജായത
 28 തേ ത്വ അതീത്യ ജനാകീർണാസ് തിസ്രഃ കക്ഷ്യാ നരർഷഭാഃ
 അഹം കാരേണ രാജാനം ഉപതസ്മദർ മഹാബലാഃ
 29 താൻ പാദ്യ മധുപർകാർഹാൻ മാനാർഹാൻ സത്കൃതിം ഗതാൻ
 പ്രത്യുത്ഥായ ജരാസന്ധ ഉപതസ്ഥേ യഥാവിധി
 30 ഉവാച ചൈതാൻ രാജാസൗ സ്വാഗതം വോ fസ്ത്വ ഇതി പ്രഭുഃ
 തസ്യ ഹ്യ ഏതദ് വ്രതം രാജൻ ബഭ്രവ ഭൂവി വിശ്രുതം
 31 സ്നാതകാൻ ബ്രാഹ്മണാൻ പ്രാപ്താഞ് ശൂത്യാ സ സമിതിഞ്ജയഃ
 അപ്യ് അർധരാത്രേ നൃപതിഃ പ്രത്യുദ്ഗച്ഛതി ഭാരത
 32 താംസ് ത്വ അപൂർവേണ വേഷേണ ദൃഷ്ട്വാ നൃപതിസത്തമഃ

ഉപതന്മേ ജരാസന്ധോ വിസ്തിതശ് ചാഭവത് തദാ
 33 തേ തു ദൃഷ്ട്വൈവ രാജാനം ജരാസന്ധം നരർഷഭോഃ
 ഇദം ഉഘൃഷ്ഠ അമിത്രാല്ലാഃ സർവേ ഭരതസത്തമ
 34 സ്വസ്ത്വ് അസ്തു കശലം രാജന് ഇതി സർവേ വ്യവസ്ഥിതാഃ
 തം നൃപം നൃപശാർദ്ദുല വിപ്രൈക്ഷ്ണത പരസ്മരം
 35 താൻ അബ്രവീജ് ജരാസന്ധസ് തദാ യാദവ പാണ്ഡവാൻ
 ആസ്യതാം ഇതി രാജേന്ദ്ര ബ്രാഹ്മണച് ഛർമ്മ സംവൃതാൻ
 36 അഥോപവിവിശുഃ സർവേ ത്രയസ് തേ പുരുഷർഷഭോഃ
 സമ്പ്രദീപ്താസ് ത്രയോ ലക്ഷ്മ്യോ മഹാധര ഇവാഗയഃ
 37 താൻ ഉവാച ജരാസന്ധഃ സത്യസന്ധോ നരാധിപഃ
 വിഗർഹമാണഃ കൗരവ്യ വേഷഗ്രഹണകാരണാത്
 38 ന സ്നാതക വ്രതാ വിപ്രാ ബഹിർ മാല്യാനുലേപനാഃ
 ഭവന്തിതി നൃലോകേ ിസ്തിൻ വിദിതം മമ സർവശഃ
 39 തേ യുധം പുഷ്പവന്തശ് ച ഭൂജൈർ ജ്യോഘാത ലക്ഷണൈഃ
 ബിഭ്രതഃ ക്ഷാത്രം ഓജോ ച ബ്രാഹ്മണ്യം പ്രതിജാനഥ
 40 ഏവം വിരാഗ വസനാ ബഹിർ മാല്യാനുലേപനാഃ
 സത്യം വദത കേ യുധം സത്യം രാജസ്യ ശോഭതേ
 41 ചൈത്യകം ച ഗിരേഃ ശൃംഗം ഭിത്താ കിം ഇവ സദ്മ നഃ
 അദ്വാരേണ പ്രവിഷ്ടാഃ സ്ഥ നിർഭയാ രാജകീർബിഷാത്
 42 കർമ്മ ചൈതദ് വിലിംഗസ്യ കിം വാദ്യ പ്രസമീക്ഷിതം
 വദധം വാചി വീര്യം ച ബ്രാഹ്മണസ്യ വിശേഷതഃ
 43 ഏവം ച മാം ഉപസ്ഥായ കസ്താച് ച വിധിനാർഹണാം
 പ്രണീതാം നോ ന ഗൃഹ്ണീത കാര്യം കിം ചാസ്മദ് ആഗമേ
 44 ഏവം ഉക്തസ് തതഃ കൃഷ്ണഃ പ്രത്യുവാച മഹാമനാഃ
 സ്തിഗ്ധഗംഭീരയാ വാചാ വാക്യം വാക്യവിശാരദഃ
 45 സ്നാതക വ്രതിനോ രാജൻ ബ്രാഹ്മണാഃ ക്ഷത്രീയാ വിശഃ
 വിശേഷനിയമാശ് ചൈഷാം അവിശേഷാശ് ച സന്ത്യ് ഉത
 46 വിശേഷവാംശ് ച സതതം ക്ഷത്രീയഃ ശ്രീയം അർഹതീ
 പുഷ്പവത്സ്യ ധ്രുവാ ശ്രീശ് ച പുഷ്പവന്തസ് തതോ വയം
 47 ക്ഷത്രീയോ ബാഹുവീര്യസ് തു ന തഥാ വാക്യവീര്യവാൻ
 അപ്രഗൽഭം വചസ് തസ്യ തസ്മാദ് ബാർഹദ്രഥേ സ്മൃതം
 48 സ്വവീര്യം ക്ഷത്രീയാണാം ച ബാഹോർ ധാതാ ന്യവേശയത്
 തദ് ദിദൃക്ഷസി ചേദ് രാജൻ ദ്രഷ്ട്വാസ്യ് അദ്യ ന സംശയഃ

49 അദ്വാരേണ രിപോർ ഗേഹം ദ്വാരേണ സുഹൃദോ ഗൃഹം
പ്രവിശന്തി സദാ സന്തോ ദ്വാരം നോ വർജിതം തതഃ
50 കാര്യവന്തോ ഗൃഹാൻ ഏത്യ ശത്രുതോ നാർഹണാം വയം
പ്രതിഗൃഹ്ണീമ തദ് വിദ്ധി ഏതൻ നഃ ശാശ്വതം വ്രതം

അധ്യായം 20

1 [ജ]

ന സ്മരേയം കദാ വൈരം കൃതം യുഷ്ടാഭിർ ഇത്യ് ഉത
 ചിന്തയംശ് ച ന പശ്യാമി ഭവതാം പ്രതി വൈകൃതം
 2 വൈകൃതേ ചാസതി കഥം മന്യുധം മാം അനാഗസം
 അരിം വിബ്രൂത തദ് വിപ്രാഃ സതാം സമയ ഏഷ ഹി
 3 അഥ ധർമ്മോപാലാതാദ് ധി മനഃ സമുപതപ്യതേ
 യോ fനാഗസി പ്രസൃജതി ക്ഷത്രിയോ fപി ന സംശയഃ
 4 അതോ fന്യമാചരംൽ ലോകേ ധർമ്മജ്ഞഃ സൻ മഹാബ്രുതഃ
 വൃജിനാം ഗതിം ആപ്നോതി ശ്രേയസോ fപ്യ് ഉപഹന്തി ച
 5 ത്രൈലോക്യേ ക്ഷത്രധർമാദ് ധി ശ്രേയാംസം സാധു ചാരിണാം
 അനാഗസം പ്രജാനാനാഃ പ്രമാദാദ് ഇവ ജൽപഥ

6 [വാസ്യ]

കലകാര്യം മഹാരാജ കശ് ചിദ് ഏകഃ കലോദ്വഹഃ
 വഹതേ തന്നിയോഗാദ് വൈ വയം അഭ്യുത്ഥിതാസ് ത്രയഃ
 7 ത്വയാ ചോപഹൃതാ രാജൻ ക്ഷത്രീയാ ലോകവാസിനഃ
 തദ് ആഗോ ക്രൂരം ഉത്പാദ്യ മന്യുസേ കിം ത്വ് അനാഗസം
 8 രാജാ രാജ്ഞഃ കഥം സാധുൻ ഹിംസയാൻ നൃപതിസത്തമ
 തദ് രാജ്ഞഃ സംനിഗൃഹ്യ ത്വം അദ്രായോപജീഹീർഷസി
 9 അസ്മാംസ് തദ് ഏനോ ഗച്ഛേത ത്വയാ ബാർഹദ്രഥേ കൃതം
 വയം ഹി ശക്താ ധർമ്മസ്യ രക്ഷണേ ധർമ്മചാരിണഃ
 10 മനുഷ്യാണാം സമാലംഭോ ന ച ദൃഷ്ടഃ കദാ ചന
 സ കഥം മാനുഷൈർ ദേവം യഷ്ടം ഇച്ഛസി ശങ്കരം
 11 സവർണോ ഹി സവർണാനാം പശുസഞ്ജ്ഞാം കരിഷ്യതി
 കോ fന്യ ഏവം യഥാ ഹി ത്വം ജരാസന്ധ വൃഥാ മതിഃ
 12 തേ ത്വാം ജ്ഞാതിക്ഷയകരം വയം ആർതാനസാരിണഃ
 ജ്ഞാതിവൃദ്ധി നിമിത്താർഥം വിനിയന്തും ഇഹാഗതാഃ
 13 നാസ്തി ലോകേ പുമാൻ അന്യഃ ക്ഷത്രീയേഷ് ഇതി ചൈവ യത്
 മന്യുസേ സ ച തേ രാജൻ സുമഹാൻ ബുദ്ധിവിപ്ലവഃ
 14 കോ ഹി ജാനന് അഭിജനം ആത്മനഃ ക്ഷത്രീയോ നൃപ
 നാവിശേത് സ്വർഗം അതുലം രണാനന്തരം അവ്യയം
 15 സ്വർഗം ഹ്യ് ഏവ സമാസ്ഥായ രണയജ്ഞേഷു ദീക്ഷിതാഃ
 യജന്തേ ക്ഷത്രീയാ ലോകാംസ് തദ് വിദ്ധി മഗധാധിപഃ

16 സ്വർഗയോനിർ ജയോ രാജൻ സ്വർഗയോനിർ മഹദ് യശഃ
സ്വർഗയോനിസ് തപോ യുദ്ധേ മാർഗഃ സോ റ്വധ്യഭിചാരവാൻ
17 ഏഷ ഹ്യ് ഐന്ദ്രോ വൈജയന്തോ ഗുണോ നിത്യം സമാഹിതഃ
യേനാസുരാൻ പരാജിത്യ ജഗത് പാതി ശതകൃതുഃ
18 സ്വർഗം ആസ്ഥായ കസ്യ സ്യാദ് വിഗ്രഹിത്വം യഥാ തവ
മാഗധൈർ വിപുലൈഃ സൈന്യൈർ ബാഹുല്യ ബലദർപിതൈഃ
19 മാവമൻസമാഃ പരാൻ രാജൻ നാസ്തി വീര്യം നരേ നരേ
സമം തേജസ് ത്വയാ ചൈവ കേവലം മനുജേശ്വര
20 യാവദ് ഏവ ന സംബുദ്ധം താവദ് ഏവ ഭവേത് തവ
വിഷഹ്യം ഏതദ് അസ്സാകം അതോ രാജൻ ബ്രവീമി തേ
21 ജഹി ത്വം സദൃശേഷ് ഏവ മാനം ദർപം ച മാഗധ
മാ ഗമഃ സസുതാമാത്യഃ സബലശ് ച യമക്ഷയം
22 ദംഭോദ്ഭവഃ കാർതവീര്യ ഉത്തരശ് ച ബൃഹദ്രഥഃ
ശ്രേയസോ ഹ്യ് അവമന്യേഹ വിനേശ്രുഃ സബലാ നൃപാഃ
23 മുമുക്ഷമാണാസ് ത്വത്തശ് ച ന വയം ബ്രാഹ്മണ ബ്രുവാഃ
ശൗരിർ അസ്മി ഹൃഷീകേശോ നൃവീരൗ പാണ്ഡവാവ് ഇമൗ
24 ത്വം ആഹ്വയാമഹേ രാജൻ സ്ഥിരോ യുധൃസ്വ മാഗധ
മുഞ്ച വാ നൃപതീൻ സർവാൻ മാ ഗമസ് ത്വം യമക്ഷയം
25 [ജ]

നാജിതാൻ വൈ നരപതീൻ അഹം ആദദ്മി കാംശ് ചന
ജിതഃ കഃ പര്യവസ്ഥാതാ കോ ിത്ര യോ ന മയാ ജിതഃ
26 ക്ഷത്രീയസൈത്യദ് ഏവാഹുർ ധർമ്യം കൃഷ്ണോപജീവനം
വിക്രമ്യ വശം ആനീയ കാമതോ യത് സമാചരേത്
27 ദേവതാർഥം ഉപാകൃത്യ രാജ്ഞഃ കൃഷ്ണ കഥം ഭയാത്
അഹം അദ്യ വിമുഞ്ചേയം ക്ഷാത്രം വ്രതം അനുസ്മരൻ
28 സൈന്യം സൈന്യേന വ്യൂഢേന ഏക ഏകേന വാ പുനഃ
ദ്വാദ്വ്യാം ത്രിഭിർ വാ യോത്യേത്യ ിഹം യുഗപത് പൃഥഗ് ഏവ വാ
29 [വ]

ഏവം ഉക്ത്വാ ജരാസന്ധഃ സഹദേവാഭിഷേചനം
ആജ്ഞാപയത് തദാ രാജാ യുയുത്സുർ ഭീമകർമ്മഭിഃ
30 സ തു സേനാപതീ രാജാ സസ്മാര ഭരതർഷഭ
കൗശികം ചിത്രസേനം ച തസ്മിൻ യുദ്ധ ഉപസ്ഥിതേ
31 യയോസ് തേ നാമനീ ലോകേ ഹംസേതി ഡിഭകേതി ച

പൂർവം സങ്കഥിതേ പുംഭീർ നൃലോകേ ലോകസത്കൃതേ
 32 തം തു രാജൻ വിഭൂഃ ശൗരീ രാജാനം ബലിനാം വരം
 സ്മൃത്യാ പുരുഷശാർദൂല ശാർദൂലസമവിക്രമം
 33 സത്യസന്ധോ ജരാസന്ധം ഭൂവി ഭീമപരാക്രമം
 ഭാഗം അന്യസ്യ നിർദിഷ്ടം വധ്യം ഭൂമിഭൂദ് അച്യുതഃ
 34 നാത്മനാത്മവതാം മുഖ്യ ഇയേഷ മധുസൂദനഃ
 ബ്രഹ്മണ ആജ്ഞാം പുരസ്കൃത്യ ഹന്തും ഹലധരാനജഃ

അധ്യായം 21

1 [വ]

തതസ് തം നിശ്ചിതാത്മാനം യുദ്ധായ യദുനന്ദനഃ
 ഉവാച വാമീ രാജാനം ജരാസന്ധം അധോക്ഷജഃ
 2 ത്രയാണാം കേന തേ രാജൻ യോദ്ധും വിതരതേ മനഃ
 അസ്മദ് അന്യതമേനേഹ സജ്ജീഭവതു കോ യുധി
 3 ഏവം ഉക്തഃ സ കൃഷ്ണേന യുദ്ധം വപ്രേ മഹാദ്യുതിഃ
 ജരാസന്ധസ് തതോ രാജൻ ഭീമസേനേന മാഗധഃ
 4 ധാരയന് അഗദാൻ മുഖ്യാൻ നിർവൃതീർ വേദനാനി ച
 ഉപതന്മേ ജരാസന്ധം യുയുത്സും വൈ പുരോഹിതഃ
 5 കൃതസ്വസ്ത്യയനോ വിദ്വാൻ ബ്രാഹ്മണേന യശസിനാ
 സമനഹ്യജ് ജരാസന്ധഃ ക്ഷത്രധർമ്മം അനുവ്രതഃ
 6 അവമുച്യ കിരീടം സ കേശാൻ സമനമുജ്യ ച
 ഉദതിഷ്ടജ് ജരാസന്ധോ വേലാതിഗ ഇവാർണവഃ
 7 ഉവാച മതിമാൻ രാജാ ഭീമം ഭീമപരാക്രമം
 ഭീമ യോത്സ്യേ ത്വയാ സാർധം ശ്രേയസാ നിർജിതം വരം
 8 ഏവം ഉക്ത്വാ ജരാസന്ധോ ഭീമസേനം അരിന്ദമഃ
 പ്രത്യുദ്യയ മഹാതേജാഃ ശക്രം ബലിർ ഇവാസുരഃ
 9 തതഃ സംമത്ത്യ കൃഷ്ണേന കൃതസ്വസ്ത്യയനോ ബലി
 ഭീമസേനോ ജരാസന്ധം ആസസാദ യുയുത്സയാ
 10 തതസ് തൗ നശാർദ്ദുലൗ ബാഹുശസ്തു സമീയതുഃ
 വീരൗ പരമസംഹൃഷ്ടാവ് അന്യോന്യജയ കാങ്ക്ഷിണൗ
 11 തയോർ അഥ ഭുജാലാതാൻ നിഗ്രഹപ്രഗ്രഹാത് തഥാ
 ആസീത് സുഭീമ സംഹ്രാദോ വജ്രപർവതയോർ ഇവ
 12 ഉഭൗ പരമസംഹൃഷ്ടൗ ബലേനാതിബലാവ് ഉഭൗ
 അന്യോന്യസ്യാന്തരം പ്രേപ്ത പരസ്സരജയൈഷിണൗ
 13 തദ് ഭീമം ഉത്സാര്യ ജനം യുദ്ധം ആസീദ് ഉപഹൃദേ
 ബലിനോഃ സംയുഗേ രാജൻ വൃത്രവാസവയോർ ഇവ
 14 പ്രകർഷണാകർഷണാഭ്യാം അഭ്യാകർഷ വികർഷണൈഃ
 ആകർഷേതാം തഥാന്യോന്യം ജാനഭിശ് ചാഭിജ്ജ്വലതുഃ
 15 തതഃ ശബ്ദേന മഹതാ ഭർത്സയന്തൗ പരസ്പരം
 പാഷാണ സംഘാതനിഭൈഃ പ്രഹാരൈർ അഭിജ്ജ്വലതുഃ
 16 വ്യൂഢോരസ്തു ദീർഘഭുജൗ നിയുദ്ധ കശലാവ് ഉഭൗ

ബാഹുഭിഃ സമസജേജതാം ആയസൈഃ പരിഘോലർ ഇവ
 17 കാർത്തികസ്യ തു മാസസ്യ പ്രവൃത്തം പ്രഥമേ ഹനി
 അനാരതം ദിവാരാത്രം അവിശ്രാന്തം അവർത്ത
 18 തദ്വൃത്തം തു ത്രയോദശ്യാം സമവേതം മഹാത്മനോഃ
 ചതുർദശ്യാം നിശായാം തു നിവൃത്തോ മാഗധഃ ക്ലമാത്
 19 തം രാജാനം തഥാ ക്ലാന്തം ദൃഷ്ട്വാ രാജഞ് ജനാർദനഃ
 ഉവാച ഭീമകർമാണം ഭീമം സംബോധയന് ഇവ
 20 ക്ലാന്തഃ ശത്രുർ ന കൗന്തേയ ലഭ്യഃ പീഡയിതും രണേ
 പീഡ്യമാനോ ഹി കാർത്യേന്യന ജഹ്യാജ് ജീവിതം ആത്മനഃ
 21 തസ്മാത് തേ നൈവ കൗന്തേയ പീഡനീയോ നരാധിപഃ
 സമം ഏതേന യുധ്യസ്വ ബാഹുഭ്യാം ഭരതർഷഭ
 22 ഏവം ഉക്തഃ സ കൃഷ്ണേന പാണ്ഡവഃ പരവീരഹാ
 ജരാസന്ധസ്യ തദ് രന്ധ്രം ജ്ഞാത്യാ ചക്രേ മതിം വധേ
 23 തതസ് തം അജിതം ജേതും ജരാസന്ധം വൃകോദരഃ
 സംരദ്യ ബലിനാം മുഖ്യോ ജഗ്രാഹ കരണന്ദനഃ

അധ്യായം 22

1 [വി]

ഭീമസേനസ് തതഃ കൃഷ്ണം ഉവാച യദുനന്ദനം
 ബുദ്ധിം ആസ്ഥായ വിപുലാം ജരാസന്ധ ജീലാംസയാ
 2 നായം പാപോ മയാ കൃഷ്ണ യുക്തഃ സ്യാദ് അനുരോധിതും
 പ്രാണേന യദുശാർദൂല ബദ്ധവക്ഷണ വാസസാ
 3 ഏവം ഉക്തസ് തതഃ കൃഷ്ണഃ പ്രത്യുവാച വൃകോദരം
 ത്വരയൻ പുരുഷവ്യാഘ്രോ ജരാസന്ധ വധേപ്സയാ
 4 യത് തേ ദൈവം പരം സത്ത്വം യച്ഛ തേ മാതരിശ്വനഃ
 ബലം ഭീമ ജരാസന്ധേ ദർശയാതു തദ് അദ്യ നഃ
 5 ഏവം ഉക്തസ് തദാ ഭീമോ ജരാസന്ധം അരിന്ദമഃ
 ഉത്ക്ഷിപ്യ ഭ്രാമയദ് രാജൻ ബലവന്തം മഹാബലഃ
 6 ഭ്രാമയിത്വാ ശതഗുണം ഭജാഭ്യാം ഭരതർഷഭ
 ബഭഞ്ജ പുഷ്പേ സക്ഷിപ്യ നിഷ്ഠിഷ്യ വിനന്ദാദ ച
 7 തസ്യ നിഷ്ഠിഷ്യമാണസ്യ പാണ്ഡവസ്യ ച ഗർജതഃ
 അഭവത് ഇമുലോ നാദഃ സർവപ്രാണി ഭയങ്കരഃ
 8 വിത്രേസുർ മാഗധാഃ സർവേ സ്ത്രിണാം ഗർഭാശ് ച സുത്യവഃ
 ഭീമസേനസ്യ നാദേന ജരാസന്ധസ്യ ചൈവ ഹ
 9 കിം ന സ്വിദ് ധീമവാൻ ഭിന്നഃ കിം ന സ്വിദ് ദീര്യതേ മഹി
 ഇതി സ്മ മാഗധാ ജജ്ഞുർ ഭീമസേനസ്യ നിസ്വനാത്
 10 തതോ രാജകലദ്വാരീ പ്രസൂപ്തം ഇവ തം നൃപം
 രാത്രൗ പരാസും ഉത്സൃജ്യ നിശ്ചക്രമൂർ അരിന്ദമഃ
 11 ജരാസന്ധ രഥം കൃഷ്ണോ യോജയിത്വാ പതാകിനം
 ആരോപ്യ ഭ്രാതരൗ ചൈവ മോക്ഷയാം ആസ ബാസവാൻ
 12 തേ വൈ രത്നഭജം കൃഷ്ണം രത്നാർഹം പൃഥിവീശ്വരഃ
 രാജാനശ് ചക്രൂർ ആസാദ്യ മോക്ഷിതാ മഹതോ ഭയാത്
 13 അക്ഷതഃ ശസ്ത്രസമ്പന്നോ ജിതാരിഃ സഹ രാജഭിഃ
 രഥം ആസ്ഥായ തം ദിവ്യം നിർജഗാമ ഗിരിവ്രജാത്
 14 യഃ സസോദര്യവാൻ നാമ ദ്വിയോധഃ കൃഷ്ണസാരഥിഃ
 അഭ്യാസുലാതീ സന്ദ്രശ്യോ ദുർജയഃ സർവരാജഭിഃ
 15 ഭീമാർജുനാഭ്യാം യോധാഭ്യാം ആസ്ഥിതഃ കൃഷ്ണസാരഥിഃ
 ശുശ്രുഭേ രഥവദ്യോ ഽസൗ ദുർജയഃ സർവവനിഭിഃ
 16 ശക്ര വിഷ്ണു ഹി സംഗ്രാമേ ചേരതുസ് താരകാ മയേ

രഥേന തേന തം കൃഷ്ണ ഉപാരുഹ്യ യയൗ തദാ
 17 തപ്തചാമീകരാഭേണ കിങ്കിണീജാലമാലിനാ
 മേഘനിർഘോഷനാദേന ജൈത്രേണാമിത്ര ഘാതിനാ
 18 യേന ശക്രോ ദാനവാനാം ജഘാന നവതീർ നവ
 തം പ്രാപ്യ സമഹൃഷ്യന്ത രഥം തേ പുരുഷർഷഭാഃ
 19 തതഃ കൃഷ്ണം മഹാബാഹുഃ ഭ്രാതൃഭ്യാം സഹിതം തദാ
 രഥസ്ഥം മാഗധാ ദൃഷ്ട്വാ സമപദ്യന്ത വിസ്മൃതാഃ
 20 ഹരയൈർ ദിവൈഃ സമായുക്തോ രഥോ വായുസമോ ജവേ
 അധിഷ്ഠിതഃ സ ശുശ്രുഭേ കൃഷ്ണേനാതിവ ഭാരത
 21 അസംഗീ ദേവ വിഹിതസ് തസ്മിൻ രഥവരേ ധ്വജഃ
 യോജനാദ് ദദൃശേ ശ്രീമാൻ ഇന്ദ്രായുധസമപ്രഭഃ
 22 ചിന്തയാം ആസ കൃഷ്ണോ ഫഥ ഗരുന്മന്തം സ ചാഭ്യയാത്
 ക്ഷണേ തസ്മിൻ സ തേനാസീച് ചൈത്യയുപ ഇവോച്ഛിതഃ
 23 വ്യാദിതാസ്യൈർ മഹാനാദൈഃ സഹ ഭൂതൈർ ധ്വജാലയൈഃ
 തസ്ഥൗ രഥവരേ തസ്മിൻ ഗരുന്മാൻ പന്നഗാശനഃ
 24 ദുർനിരീക്ഷ്യോ ഹി ഭൂതാനാം തേജസാഭ്യധികം ബഭൗ
 ആദിത്യ ഇവ മധ്യാഹ്നേ സഹസ്രകിരണാവൃതഃ
 25 ന സ സജ്ജതി വൃക്ഷേഷു ശസ്ത്രൈസ് ചാപി ന രിഷ്യതേ
 ദിവ്യോ ധ്വജവരോ രാജൻ ദൃശ്യതേ ദേവ മാനുഷൈഃ
 26 തം ആസ്ഥായ രഥം ദിവ്യം പർജന്യസമനിസ്വനം
 നിര്യയൗ പുരുഷവ്യാഘ്രഃ പാണ്ഡവാഭ്യോ സഹാച്യുതഃ
 27 യം ലേഭേ വാസവാദ് രാജാ വസുസ് തസ്മാദ് ബൃഹദ്രഥഃ
 ബൃഹദ്രഥാത് ക്രമേണൈവ പ്രാപ്തോ ബാർഹദ്രഥം നൃപം
 28 സ നിര്യയൗ മഹാബാഹുഃ പുണ്ഡരീകേക്ഷണസ് തതഃ
 ഗിരിവ്രജാദ് ബഹിസ് തസ്ഥൗ സമേ ദേശേ മഹായശാഃ
 29 തന്ത്രേനം നാഗരാഃ സർവേ സത്കാരേണാഭ്യയുസ് തദാ
 ബ്രാഹ്മണ പ്രമുഖാ രാജൻ വിധിദൃഷ്ട്വേണ കർമ്മണാ
 30 ബന്ധനാദ് വിപ്രമുക്താശ് ച രാജാനോ മധുസൂദനം
 പുജയാം ആസുർ ഊചുശ് ച സാന്തപൂർവം ഇദം വചഃ
 31 നൈതച് ചിത്രം മഹാബാഹോ ത്വയി ദേവകിനന്ദന
 ഭീമാർജുനബലോപേതേ ധർമ്മസ്യ പരിപാലനം
 32 ജരാസന്ധ ഹ്രദേ ഘോരേ ദുഃഖപങ്കേ നിമജ്ജതാം
 രാജന്താം സമദ്യുദ്ധരണം യദ് ഇദം കൃതം അദ്യ തേ

33 വിഷ്ണോ സമവസന്നാനാം ഗിരിദൂർഗേ സുഭാരതേണേ
ദിഷ്ട്യാ മോക്ഷാദ് യശോ ദീപ്തം ആപ്തം തേ പുരുഷോത്തമ
34 കിം കർമ്മഃ പുരുഷവ്യാലു ബ്രവീഹി പുരുഷർഷഭ
കൃതം ഇത്യ ഏവ തജ്ജേന്തയം നൃപൈർ യദ്യ് അപി ദുഷ്കരം
35 താൻ ഉവാച ഹൃഷീകേശഃ സമാശ്വാസ്യ മഹാമനാഃ
യുധിഷ്ഠിരോ രാജസൂയം കൃതം ആഹർതും ഇച്ഛതി
36 തസ്യ ധർമ്മപ്രവൃത്തസ്യ പാർഥിവ ത്വം ചികീർഷതഃ
സർവൈർ ഭവദ്ഭിർ യജ്ഞാർഥേ സാഹായ്യം ദീയതാം ഇതി
37 തതഃ പ്രതീതമനസസ് തേ നൃപാ ഭരതർഷഭ
തഥേത്യ ഏവാബ്രവൻ സർവേ പ്രതിജ്ജ്ഞാശ് ച താം ഗിരം
38 രത്തഭാജം ച ദാശാർഹം ചക്രസ് തേ പൃഥിവീശ്വരാഃ
കൃച്ഛാജ്ജഗ്രാഹ ഗോവിന്ദസ് തേഷാം തദ് അനുകമ്പയാ
39 ജരാസന്ധാത്മജശ് ചൈവ സഹദേവോ മഹാരഥഃ
നിര്യയൗ സജനാമാത്യഃ പുരസ്കൃത്യ പുരോഹിതം
40 സ നീചൈഃ പ്രശ്രിതോ ഭൂത്വാ ബഹുരത്നപുരോഗമഃ
സഹദേവോ നൃണാം ദേവം വാസുദേവം ഉപസ്മിതഃ
41 ഭയാർതായ തതസ് തസ്മൈ കൃഷ്ണോ ദത്താഭയം തദാ
അഭ്യഷിഞ്ചത തന്ത്രൈവ ജരാസന്ധാത്മജം തദാ
42 ഗന്ത്രൈകത്വം ച കൃഷ്ണേന പാർഥാഭ്യോ ചൈവ സതുകൃതഃ
വിവേശ രാജാ മതിമാൻ പുനർ ബാർഹദ്രഥം പുരം
43 കൃഷ്ണസ് തു സഹ പാർഥാഭ്യോ ശ്രീയാ പരമയാ ജ്വലൻ
രതാന്യ് ആദായ ഭൂരിണി പ്രയയൗ പുഷ്കരേക്ഷണഃ
44 ഇന്ദ്രപ്രസഥം ഉപാഗമ്യ പാണ്ഡവാഭ്യോ സഹാച്യുതഃ
സമേത്യ ധർമ്മരാജാനം പ്രിയമാണോ ഭ്യഭ്യഭാഷതഃ
45 ദിഷ്ട്യാ ഭീമേന ബലവാഞ് ജരാസന്ധോ നിപാതിതഃ
രാജാനോ മോക്ഷിതാശ് ചേമേ ബന്ധനാൻ നൃപസത്തമ
46 ദിഷ്ട്യാ കശലിനൗ ചേമൗ ഭീമസേനധനഞ്ജയൗ
പുനഃ സ്വനഗരം പ്രാപ്താവ് അക്ഷതാവ് ഇതി ഭാരത
47 തതോ യുധിഷ്ഠിരഃ കൃഷ്ണം പൂജയിത്വാ യഥാർഹതഃ
ഭീമസേനാർജുനൗ ചൈവ പ്രഹൃഷ്ടഃ പരിഷ്വസ്യജേ
48 തതഃ ക്ഷീണേ ജരാസന്ധേ ഭ്രാതൃഭ്യോ വിഹിതം ജയം
അജാതശത്രുർ ആസാദ്യ മുദ്ദദേ ഭ്രാതൃഭിഃ സഹ
49 യഥാ വയഃ സമാഗമ്യ രാജഭിസ് തൈശ് ച പാണ്ഡവഃ

സത്കൃത്യ പൂജയിത്യാ ച വിസസർജ നരാധിപാൻ
 50 യുധിഷ്ഠിരാഭ്യനുജ്ഞാതാസ് തേ നൃപാ ഹൃഷ്ടമാനസാഃ
 ജഗ്ധുഃ സ്വദേശാംസ് ത്വരിതാ യാനൈർ ഉച്ചാവചൈസ് തതഃ
 51 ഏവം പുരുഷശാർദൂലോ മഹാബുദ്ധിർ ജനാർദനഃ
 പാണ്ഡവൈർ ഘാതയാം ആസ ജരാസന്ധം അരിം തദാ
 52 ഘാതയിത്യാ ജരാസന്ധം ബുദ്ധിപൂർവ്വം അരിന്ദമഃ
 ധർമ്മരാജം അനുജ്ഞാപ്യ പൃഥ്വാം കൃഷ്ണാം ച ഭാരത
 53 സുഭദ്രാം ഭീമസേനം ച ഫാൽഗുണം യമജൗ തഥാ
 ധൗമ്യം ആമന്ത്രയിത്യാ ച പ്രയയൗ സ്വാം പുരീം പ്രതി
 54 തേനൈവ രഥമുഖ്യേന തരുണാദിത്യവർചസാ
 ധർമ്മരാജ വിസ്മയേന ദിവ്യേനാനാദയൻ ദിശഃ
 55 തതോ യുധിഷ്ഠിര മുഖാഃ പാണ്ഡവാ ഭരതർഷഭ
 പ്രദക്ഷിണം അകുർവന്ത കൃഷ്ണം അക്ലിഷ്ടകാരിണം
 56 തതോ ഗതേ ഭഗവതി കൃഷ്ണേ ദേവകിനന്ദനേ
 ജയം ലബ്ധ്വാ സുവിപുലം രാജ്ഞാം അഭയദാസ് തദാ
 57 സംവർധിതൗജസോ ഭൂയോ കർമ്മണാ തേന ഭാരത
 ദ്രൗപദ്യാഃ പാണ്ഡവാ രാജൻ പരാം പ്രീതിം അവർധയൻ
 58 തസ്മിൻ കാലേ തു യദ് യുക്തം ധർമ്മകാമാർഥ സംഹിതം
 തദ് രാജാ ധർമ്മതശ് ചക്രേ രാജ്യപാലന കീർതിമാൻ

അധ്യായം 23

1 [വി]

പാർഥഃ പ്രാപ്യ ധനുഃശ്രേഷ്ഠം അക്ഷയൗ ച മഹേഷുധീ
 രഥം ധ്വജം സഭാം ചൈവ യുധിഷ്ഠിരം അഭാഷത
 2 ധനൗ അസ്തം ശരാ വീര്യം പക്ഷേഛാ ഭൂമിർ യശോബലം
 പ്രാപ്തം ഏതൻ മയാ രാജൻ ദുഷ്ടാപം യദ് അഭീഷ്ഠിതം
 3 തത്ര കൃത്യം അഹം മന്വേ കോശസ്യാസ്യ വിവർധനം
 കരം ആഹാരയിഷ്ട്യാമി രാജ്ഞഃ സർവാനു നൃപോത്തമ
 4 വിജയായ പ്രയാസ്യാമി ദിശം ധനദ രക്ഷിതാം
 തിഥാവ് അഥ മുഹൂർത്തേ ച നക്ഷത്രേ ച തഥാ ശിവേ
 5 ധനഞ്ജയ വചോ ശ്രുത്വാ ധർമ്മരാജോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 സ്തിഗ്ധഗംഭീര നാദിന്യാ തം ഗിരാ പ്രത്യഭാഷത
 6 സ്വസ്തി വാച്യാർഹതോ വിപ്രാൻ പ്രയാഹി ഭരതർഷഭ
 ദൂർഹൃദാം അപ്രഹർഷായ സുഹൃദാം നന്ദനായ ച
 വിജയസ് തേ ധ്രുവം പാർഥ പ്രിയം കാമം അവാപ്തഹി
 7 ഇത്യ് ഉക്തഃ പ്രയയൗ പാർഥഃ സൈന്യേന മഹതാ വൃതഃ
 അഗ്നിദത്തേന ദിവ്യേന രഥേനാദ്ഭുതകർമ്മണാ
 8 തഥൈവ ഭീമസേനോ ിപി യമൗ ച പുരുഷർഷഭൗ
 സ സൈന്യാഃ പ്രയയുഃ സർവേ ധർമ്മരാജാഭി പൂജിതാഃ
 9 ദിശം ധനപതേർ ഇഷ്ടാം അജയത് പാകശാസനിഃ
 ഭീമസേനസ് തഥാ പ്രാചീം സഹദേവസ് തു ദക്ഷിണാം
 10 പ്രതീചീം നകുലോ രാജൻ ദിശം വ്യജയദ് അസ്തുവിത്
 ഖാണ്ഡവ പ്രസഥം അധ്യാന്വേ ധർമ്മരാജോ യുധിഷ്ഠിരഃ

11 [ജ]

ദിശാം അഭിജയം ബ്രഹ്മൻ വിസ്തരേണാനുകീർതയ
 ന ഹി തൃപ്യാമി പൂർവേഷാം ശൃണ്വാനസ് ചരിതം മഹത്

12 [വൈ]

ധനഞ്ജയസ്യ വക്ഷ്യാമി വിജയം പൂർവം ഏവ തേ
 യൗഗപദ്യേന പാർഥൈർ ഹി വിജിതേയം വസുന്ധരാ
 13 പൂർവം കണിന്ദ വിഷയേ വശേ ചക്രേ മഹീപതീൻ
 ധനഞ്ജയോ മഹാബാഹുർ നാതിതീവ്രേണ കർമ്മണാ
 14 ആനർതാൻ കാലക്രാന്തം ച കണിന്ദാംശ് ച വിജിത്യ സഃ
 സുമണ്ഡലം പാപജിതം കൃതവാൻ അനു സൈനികം

15 സ തേന സഹിതോ രാജൻ സവ്യസാചി പരന്തപഃ
 വിജിഗ്യേ സകലം ദ്വിപം പ്രതിവിന്ധ്യം ച പാർഥിവം
 16 സകല ദ്വിപവാസാംഗ് ച സപ്ത ദ്വിപേ ച യേ നൃപാഃ
 അർജ്ജുനസ്യ ച സൈന്യാനാം വിഗ്രഹസ് തുമുലോ ദ്ഭവത്
 17 സ താൻ അപി മഹേഷ്യാസോ വിജിത്യ ഭരതർഷഭ
 തൈർ ഏവ സഹിതഃ സർവൈഃ പ്രാഗ്ജ്യോതിഷം ഉപാദ്രവത്
 18 തത്ര രാജാ മഹാൻ ആസീദ് ഭഗദത്തോ വിശാം പതേ
 തേനാസീത് സുമഹദ് യുദ്ധം പാണ്ഡവസ്യ മഹാത്മനഃ
 19 സ കിരാതൈശ് ച ചിന്നൈശ് ച വൃതഃ പ്രാഗ്ജ്യോതിഷോ ദ്ഭവത്
 അന്യൈശ് ച ബഹുഭിർ യോധൈഃ സാഗരാന്തപവാസിഭിഃ
 20 തതഃ സ ദിവസാൻ അഷ്ടൗ യോധയിത്വാ ധനഞ്ജയം
 പ്രഹസന് അബ്രവീദ് രാജാ സംഗ്രാമേ വിഗതക്രമഃ
 21 ഉപപന്നം മഹാബാഹോ ത്വയി പാണ്ഡവനന്ദന
 പാകശാസനദായാദേ വീര്യം ആഹവശോഭിനി
 22 അഹം സഖാ സുരേന്ദ്രസ്യ ശക്രാദ് അനവമോ രണേ
 ന ച ശക്നോമി തേ താത സ്ഥാതും പ്രമുഖതോ യുധി
 23 കിം ഇസ്തപിതം പാണ്ഡവേയ ബൃഹി കിം കരവാണി തേ
 യദ് വക്ഷ്യസി മഹാബാഹോ തത് കരിഷ്യാമി പുത്രക
 24 [അർ]

കരൂണാം ഋഷഭോ രാജാ ധർമപുത്രോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 തസ്യ പാർഥിവതാം ഇസ്തേ കരസ് തസ്മൈ പ്രദീയതാം
 25 ഭവാൻ പിതൃസഖാ ചൈവ പ്രിയമാണോ മയാപി ച
 തതോ നാജ്ഞാപയാമി ത്വാം പ്രീതിപൂർവ്വം പ്രദീയതാം
 26 [ഭ]

കന്തീ മാതർ യഥാ മേ ത്വാം തഥാ രാജാ യുധിഷ്ഠിരഃ
 സർവം ഏതത് കരിഷ്യാമി കിം ചാന്യത് കരവാണി തേ

അധ്യായം 24

1 [വൈ]

തം വിജിത്യ മഹാബാഹുഃ കന്തിപുത്രോ ധനഞ്ജയഃ
 പ്രയയാവ് ഉത്തരാം തസ്സാദ് ദീശം ധനദ പാലിതം
 2 അന്തർ ഗിരിം ച കൗന്തേയസ് തഥൈവ ച ബഹിർ ഗിരിം
 തഥോപരി ഗിരിം ചൈവ വിജിത്യേ പുരുഷർഷഭഃ
 3 വിജിത്യ പർവതാൻ സർവാൻ യേ ച തത്ര നരാധിപാഃ
 താൻ വശേ സ്ഥാപയിത്യാ സ രത്നാന്യ് ആദായ സർവശഃ
 4 തൈർ ഏവ സഹിതഃ സർവൈർ അനുരജ്യ ച താൻ നൃപാൻ
 കല്പതവാസിനം രാജൻ ബൃഹന്തം ഉപജമിവാൻ
 5 മൃഗംഗവരനാദേന രഥനേമി സ്വനേന ച
 ഹസ്തിനാം ച നിനാദേന കമ്പയൻ വസുധാം ഇമാം
 6 തതോ ബൃഹന്തസ് തരുണോ ബലേന ചതുരംഗിനാ
 നിഷ്ക്രമ്യ നഗരാത് തസ്സാദ് യോധയാം ആസ പാണ്ഡവം
 7 സുമഹാൻ സംനിപാതോ ിഭൂദ് ധനഞ്ജയ ബൃഹന്തയോഃ
 ന ശശാക ബൃഹന്തസ് തു സോഽപി പാണ്ഡവ വിക്രമം
 8 സോ ിവിഷഹ്യതമം ജ്ഞാത്യാ കൗന്തേയം പർവതേശ്വരഃ
 ഉപാവർത്തത ദുർമേധാ രത്നാന്യ് ആദായ സർവശഃ
 9 സ തദ് രാജ്യം അവസ്ഥാപ്യ കല്പത സഹിതോ യയൗ
 സേനാ ബിന്ദും അഥോ രാജൻ രാജ്യാദ് ആശ്രു സമാക്ഷിപത്
 10 മോദാ പുരം വാമദേവം സുദാമാനം സുസങ്കലം
 കല്പതാൻ ഉത്തരാംഗ് ചൈവ താംഗ് ച രാജ്ഞഃ സമാനയത്
 11 തത്രസ്ഥഃ പുരുഷൈർ ഏവ ധർമ്മരാജസ്യ ശാസനാത്
 വ്യജയദ് ധനഞ്ജയോ രാജൻ ദേശാൻ പഞ്ച പ്രമാണതഃ
 12 സ ദിവഃ പ്രസ്ഥം ആസാദ്യ സേനാ ബിന്ദോഃ പുരം മഹത്
 ബലേന ചതുരംഗേണ നിവേശം അകരോത് പ്രഭുഃ
 13 സ തൈഃ പരിവൃതഃ സർവൈർ വിഷ്വഗ് അശ്വം നരാധിപം
 അഭ്യഗച്ഛൻ മഹാതേജാഃ പൗരവം പുരുഷർഷഭഃ
 14 വിജിത്യ ചാഹവേ ശൂരാൻ പാർവതീയാൻ മഹാരഥാൻ
 ധ്വജിന്യാ വ്യജയദ് രാജൻ പുരം പൗരവരക്ഷിതം
 15 പൗരവം തു വിനിർജിത്യ ദസ്യൂൻ പർവതവാസിനഃ
 ഗണാൻ ഉത്സവ സങ്കേതാൻ അജയത് സപ്ത പാണ്ഡവഃ
 16 തതഃ കാശ്മീരകാൻ വീരാൻ ക്ഷത്രിയാൻ ക്ഷത്രിയർഷഭഃ

വ്യജയൽ ലോഹിതം ചൈവ മണ്ഡലൈർ ദശഭിഃ സഹ
 17 തതസ് ത്രിഗർഭതാൻ കൗന്തേയോ ദാർവാൻ കോക നദാസ് ച യേ
 ക്ഷത്രീയാ ബഹവോ രാജന് ഉപാവർത്തത സർവശഃ
 18 അഭിസാരീം തതോ രമ്യാം വിജിഗ്യേ കരുനന്ദനഃ
 ഉരഗാവാസിനം ചൈവ രോചമാനം രണേ *f*ജയത്
 19 തതഃ സിംഹപുരം രമ്യം ചിത്രായുധസുരക്ഷിതം
 പ്രാമഥദ് ബലം ആസ്ഥായ പാകശാസനിർ ആഹവേ
 20 തതഃ സൃഹാംഗ് ച ചോലാംഗ് ച കിരീടി പാണ്ഡവർഷഭഃ
 സഹിതഃ സർവസൈന്യേന പ്രാമഥത് കരുനന്ദനഃ
 21 തതഃ പരമവിക്രാന്തോ ബാഹ്ലീകാൻ കരുനന്ദനഃ
 മഹതാ പരിമർദ്ദേന വശേ ചക്രേ ദുരാസദാൻ
 22 ഗൃഹീത്യാ തു ബലം സാരം ഫൽഗു ചോത്സ്യജ്യ പാണ്ഡവഃ
 ദരദാൻ സഹ കാംബോജൈർ അജയത് പാകശാസനിഃ
 23 പ്രാഗുത്തരാം ദിശം യേ ച വസന്ത്യ് ആശ്രിത്യ ദസ്യവഃ
 നിവസന്തി വനേ യേ ച താൻ സർവാൻ അജയത് പ്രഭുഃ
 24 ലോഹാൻ പരമകാംബോജാൻ ജ്വഷികാൻ ഉത്തരാൻ അപി
 സഹിതാംഗ് താൻ മഹാരാജ വ്യജയത് പാകശാസനിഃ
 25 ജ്വഷികേഷു തു സംഗ്രാമോ ബഭൂവാതിഭയം കരഃ
 താരകാ മയ സങ്കാശഃ പരമർഷിക പാർഥയോഃ
 26 സ വിജിത്യ തതോ രാജന് ജ്വഷികാൻ രണമൂർധനി
 ശുകോദര സമപ്രഖ്യാൻ ഹയാൻ അഷ്ടൗ സമാനയത്
 മയൂരസദൃശാൻ അന്യാൻ ഉഭയാൻ ഏവ ചാപരാൻ
 27 സ വിനിർജിത്യ സംഗ്രാമേ ഹിമവന്തം സ നിഷ്കൂടം
 ശ്വേതപർവതം ആസാദ്യ ന്യവസത് പുരുഷർഷഭഃ

അധ്യായം 25

1 [വി]

സ ശ്വേതപർവതം വീരഃ സമതിക്രമ്യ ഭാരത
ദേശം കിം പുരുഷാവാനസം ദ്രുമപുത്രേണ രക്ഷിതം
2 മഹതാ സംനിപാതേന ക്ഷത്രീയാന്തകരേണ ഹ
വ്യജയത് പാണ്ഡവശ്രേഷ്ഠഃ കരേ ചൈവ ന്യവേശയത്
3 തം ജിത്വാ ഹാടകം നാമ ദേശം ഗൃഹ്യക രക്ഷിതം
പാകശാസനിർ അവ്യഗ്രഃ സഹ സൈന്യഃ സമാസദത്
4 താംസ് തു സാന്വേന നിർജിത്യ മാനസം സര ഉത്തമം
ഋഷികല്യാൾ ച താഃ സർവാ ദദർശ കരുനന്ദനഃ
5 സരോ മാനസം ആസാദ്യ ഹാടകാൻ അഭിതഃ പ്രഭൂഃ
ഗന്ധർവരക്ഷിതം ദേശം വ്യജയത് പാണ്ഡവസ് തതഃ
6 തത്ര തിത്തിരി കൽമാഷാൻ മണ്ഡുകാക്ഷാൻ ഹയോത്തമാൻ
ലേഭേ സ കരം അത്യന്തം ഗന്ധർവനഗരാത് തദാ
7 ഉത്തരം ഹരിവർഷം തു സമാസാദ്യ സ പാണ്ഡവഃ
ഇയേഷ ജേതും തം ദേശം പാകശാസനനന്ദനഃ
8 തത ഏനം മഹാകായാ മഹാവീര്യാ മഹാബലാഃ
ദ്വാരപാലാഃ സമാസാദ്യ ഹൃഷ്ട്യാ വചനം അബ്രുവൻ
9 പാർഥ നേദം ത്വയാ ശക്യം പുരം ജേതും കഥം ചന
ഉപാവർത്തസ്വ കല്യാണ പര്യാപ്തം ഇദം അച്യുത
10 ഇദം പുരം യഃ പ്രവിശേദ് യുവം സ ന ഭവേൻ നരഃ
പ്രീയാമഹേ ത്വയാ വീര പര്യാപ്തോ വിജയസ് തവ
11 ന ചാപി കിം ചിജ് ജേതവ്യം അർജുനാത്ര പ്രദഗ്യതേ
ഉത്തരാഃ കരവോ ഹ്യ ഏതേ നാത്ര യുദ്ധം പ്രവർത്തതേ
12 പ്രവിഷ്ട്യാ ചാപി കൗന്തേയ നേഹ ദ്രക്ഷ്യസി കിം ചന
ന ഹി മാനുഷദേഹേന ശക്യം അത്രാഭിവിക്ഷിതം
13 അഥേഹ പുരുഷവ്യാഘ്രേ കിം ചിദ് അന്യച് ചികീർഷസി
തദ് ബ്രവീഹി കരിഷ്യാമോ വചനാത് തവ ഭാരത
14 തതസ് താൻ അബ്രവീദ് രാജൻ അർജുനഃ പാകശാസനിഃ
പാർഥിവത്വം ചികീർഷാമി ധർമ്മരാജസ്യ ധീമതഃ
15 ന പ്രവേക്ഷ്യാമി വോ ദേശം ബാധ്യത്വം യദി മാനുഷൈഃ
യുധിഷ്ഠിരായ തത് കിം ചിത് കരവൻ നഃ പ്രദീയതാം
16 തതോ ദിവ്യാനി വസ്ത്രാണി ദിവ്യാന്യ് ആഭരണാനി ച

മോകാജിനാനി ദിവ്യാനി തസ്മൈ തേ പ്രദദുഃ കരം
 17 ഏവം സ പുരുഷവ്യാഘ്രോ വിജിഗ്യേ ദിശം ഉത്തരാം
 സംഗ്രാമാൻ സുബഹുൻ കൃത്യാ ക്ഷത്രിയൈർ ദസ്യുഭിസ് തഥാ
 18 സ വിനിർജിത്യ രാജൺസ് താൻ കരേ ച വിനിവേശ്യ ഹ
 ധനാന്യ് ആധായ സർവേഭ്യോ രത്നാനി വിവിധാനി ച
 19 ഹയാംസ് തിത്തിരി കൽമാഷാഞ് ശുകപത്രനിഭാൻ അപി
 മയൂരസദൃശാംശ് ചാന്യാൻ സർവാൻ അനിലരംഹസഃ
 20 വൃതഃ സുമഹതാ രാജൻ ബലേന ചതുരംഗിണാ
 ആജഗാമ പുനർ വീരഃ ശക്ര പ്രസഥം പുരോത്തമം

പ്രസാധകർ

അല്ലിളക്തം

